

**Su Mapia a Tutuma
a Inisulat'i Luk**

Bismillah Sir-Rahman Mir-Raheem

Assalamu Alaikum Warahmatullahi Ta'ala Wabarakatuh

Na nia sinemulat kanu nia a kitab na su mama a bedtuan sa Luk a lu sekanin pegkaleben sa bangsa nu manga Yahudi ugaid'a dikena sekanin Yahudi. Si Luk na masela i nasabutan nin a taw enggu duktur sekanin. Na masela bun i salig'in kanu Kadenan ka kinakineg'in bu kanu manga usiatan pantag kanu Isa al-Masih na naginugut den sekanin. Ininggihad'in den su ginawa nin kanu kinalalakaw nin kanu manga dalepa ka inipangusiat'in su kahanda nu Kadenan a nakapayag'u Isa al-Masih.

Su nia a sulat na lu pakatumpa kanu mama a bedtuan sa Tiupilus ugaid'a di tanu katawan u ngin a taw sekanin ugaid'a su ngala a Tiupilus na nia nin maena sa basa a Grik na "Pinadtaya nu Kadenan." Basi su nia a taw na isa sekanin a masela i 'gkagaga nin kanu bangsa nu manga taw a Grik atawa ka dikena-Yahudi.

Na nia kahanda ni Luk sa kinasulat'in sa nia na asal'a katuntayan nu langun nu taw i su Isa na Masih a pinamili nu Kadenan a makapatidtu kanu langun nu taw a pamakasibay taman sa maaun su taw kanu manga kabaladusan nilan. Papedtuntayan nin bun i dikena nia bu sabap a kinasia nu Masih i nia nin bu pedtabangan su manga bangsa nin a Yahudi ka apeg den nu langun nu manga taw sia sa liwawaw na dunia. Pidsinantal bun ni Luk sia u panun i kinapagkapia nu Isa al-Masih kanu manga pendalu enggu su kinatabang'in kanu manga 'gkapasangan labi-labi den su manga dikena balaagama a pakanasisita.

Nakadalem bun kanu nia a sulat su pantag kanu manga kagaipan a pinggalebek'u Isa al-Masih a mana su makagaip a kinagemaw nin enggu su manga pinggula nin sia sa liwawaw na dunia enggu labi pan a masela a nagaipan su kinambibiag'in 'bpaluman.

Luk 1

1 ¹⁻³ Assalamu Alaikum sa leka mapulu a Tiupilus. Na madakel den i sinemulat sa endaw taman i kategel'ilan kanu manga nanganggula kanu timpu nami. Inisulat'ilan su ngin i nakapamandu sa lekami nu manga nakadsaksi kanu nia ba sa iganat sa ganatan enggu nangusiat makapantag kanu kadtalu nu Kadenan. Na kagina ka napangagian ku sa mapia su nia iganat sa ludsuan nin na napagitung ku i basi mapia u isulat ku bun sa padtundug-tundugen ku sa mapia ⁴ka enggu nengka masigulu i benal su langun nu inipamandu sa leka.

Su Kinapayag'u Malaikat pantag kanu Kambata kanu Nabi Yahiya a 'Bpanalawat

⁵Na kanu timpu a nia pan pendatu na su Datu Hirud^a kanu prubinsia a Yudia na aden 'bpangurban lu a nia nin ngala na si Sakarias a kaped kanu lumpukan nu 'bpamangurban a bedtuan sa Abiya. Nia nin kaluma na si Ilisabit a tupu bun nu Nabi Harun.^b ⁶Na su dua kataw a nia na ikelas i atay nin enggu ipenggulalan nilan sa dala kulang'in su manga kasuguan nu Kadenan enggu su manga atulan nin. ⁷Ugaid'a dala wata nilan kagina di embata si Ilisabit, saleta na matua den silan.

⁸Aden isa a gay a nia nasaligan a enggalebek lu kanu Suti a 'Bpagagaman na su lumpukan nu 'bpamangurban a lu ba nalusud si Sakarias. ⁹Na sia luyud kanu adat-betad'u manga 'bpangurban na si Sakarias i napamili a temutung kanu tutungen a mamut lu kanu ludep'u Suti a 'Bpagagaman kanu Kadenan. ¹⁰Na gagalu na kapedtutung'in kanu tutungen a mamut na su madakel a taw lu sa liu na 'bpangeni-ngeni.

¹¹Daka aden malaikat'u Kadenan a mibpayag kani Sakarias a lu midtindeg kanu tampal sa kawanan nu tudtugan. ¹²Na guna mailay ni Sakarias su malaikat'u Kadenan na nakakedu enggu naawan na makatu sa kinagilek'in. ¹³Ugaid'a nia pidtalu nu malaikat na "Da ka 'gkagilek Sakarias, natalima nu Kadenan su pinangeni-ngeni nengka. Na su kaluma nengka a si Ilisabit na kaadenan na wata a mama, na nia nengka lun ibedtu na Yahiya. ¹⁴Na amaika mambata den sekanin na sangat a magalaw ka, enggu madakel i mapia i ginawa nin lun ¹⁵ka

^a 1:5 Su **Datu Hirud** sia a nalabit na su nauna a Hirud. Mailay i nia sia kanu *Maena nu Mangadalem a Kadtalu kanu Kitab* sia kanu kapupusan nu nia a kitab.

^b 1:5 Su **Nabi Harun** na sekanin i pagan-paganayan a mapulu sa langun nu 'bpamangurban. Sekanin su suled'u Nabi Musa.

Luk 1

mabaluy sekanin a badtug a mama lu kanu adapan nu Kadenan. Na di sekanin manginem sa apia ngin a makalangut. Na sia pan sekanin kanu didalem'u tian nu ina nin na langkapan den sekanin nu Suti a Ruh.

¹⁶Na madakel kanu manga tupu nu Israil i makapambalingan nin kanu Kadenan nilan a Mapulu. ¹⁷Makauna sekanin kanu Mapulu nin. Na lu sa lekanin su ula-ula enggu bagel'u Nabi Ilias ka enggu nin makapambalingan su kapamagayun nu embabatay. Makapatidtu nin bun su manga pedsungkang a manga taw sa mabaluy den a ikelas su manga atay nilan. Na kanu maya ba a ukit na maadil'in su madakel a taw kanu kapegkauma nu Mapulu."

¹⁸Na inidsa ni Sakarias kanu malaikat i "Panun i kataw ku lun i manggula su nia? Kagina saki na matua aku den enggu su kaluma ku." ¹⁹Na nia inisawal'u malaikat na "Saki su Giabrail a tatap tapid'u Kadenan. Sekanin mismu i sinemugu sa laki sa kapayag ku sa leka sa kanu mapia a nia a katigan. ²⁰Ugaid'a kagina ka da nengka paginuguti su nia ba a katigan na maawa sa leka su suala nengka taman kanu katuman kanu nia ba sia kanu kutika a inadil'in."

²¹Na saleta mambu na 'bpagangatan nu madakel a taw si Sakarias. Na 'gkangagaip silan ka nauget gaid sekanin lu sa ludep'u Suti a 'Bpagagaman. ²²Guna su nakaliu den sekanin na di nin den pakambitala su manga taw ka di den sekanin pakadtalu, penggulinganan nin bun den silan. Na natagu den sa ginawa nilan i nakailay sekanin sa kabarakatan lu kanu ludep'u Suti a 'Bpagagaman.

²³Guna su napasad'in su galebek'in lu kanu Suti a 'Bpagagaman na minuli sekanin. ²⁴Da gaid mauget ulian nu entu na migkagingay su kaluma nin a si Ilisabit taman sa namakalima ulan na da den endaliu si Ilisabit. Nia pidtalu ni Ilisabit na ²⁵"Sangat a inikalimu aku nu Kadenan ka iniawa nin su kayayan ku sabap kanu di ku kapegkagingay."

Su Kinapayag'u Malaikat pantag kanu Kambata kanu Isa al-Masih

²⁶Kanu ikanem ulan nu kagingay ni Ilisabit na sinugu nu Kadenan su malaikat'in a su Giabrail lu kanu dalepa a bedtuan sa Nasarit a sakup'u Galili, ²⁷lu kanu laga a bedtuan sa Mariam^c a 'gkagkaluma nu mama a bedtuan sa Yusup a tupu nu Nabi Daud. ²⁸Na minubay

^c 1:27 Su Mariam sia na nia bun ba su pembedtuan tanu sa Siti Mariam.

Luk 1

den su malaikat kani Mariam ka pidtalu nin i “Salam sa leka, babay a pinalihalan, pedtapiden ka nu Kadenan.” ²⁹Na sangat a nabulibug i ginawa nu Mariam kanu entu a katigan nu malaikat enggu ’bpagitungen nin a benal u ngin i maena nu entu. ³⁰Daka nia pidtalu nu malaikat kani Mariam na “Da ka ’gkagilek Mariam, pinalihalan ka nu Kadenan! ³¹Ilay ka, ’gkagingay ka taman sa makambata ka sa wata a mama. Na nia nengka lun ibedtu na Isa.^d ³²Mabadtug sekanin taman sa sekanin ba i kagelalan sa Tunggal’u Kadenan a Mapulu sa Langun. Na sekanin i papagagayanen nu Kadenan a Mapulu kanu kulesi nu kaapuan nin a su Daud. ³³Na endatu sekanin kanu manga tupu nu Yakub taman sa taman enggu di mapupus su kandatu nin.”

³⁴Daka nia pidtalu ni Mariam kanu malaikat na “Panun i kanggula sa entu sa laga aku pamun?” ³⁵Na nia inisawal’u malaikat na “Su Suti a Ruh nu Kadenan a Mapulu sa Langun na lemangkap sa leka enggu su kabarakat’in i semukub sa leka tembu ba su nia a wata na kagelalan sa Suti enggu Tunggal’u Kadenan. ³⁶Na ’gkakalendem ka su pagali nengka a si Ilisabit a di embata. Saguna na magingay den sekanin sa namakanem ulan den sa apia matua den. ³⁷Saben-sabenal a dala man di magaga nu Kadenan.” ³⁸Na nia pidtalu ni Mariam na “Adidi na ulipen aku bu mambu nu Kadenan. Na nia ku kalilinian na matuman su pidtalu nengka sa laki.” Daka minawa den su malaikat.

Su Kinakakap’u Siti Mariam kani Ilisabit

³⁹⁻⁴⁰Na da matana-tana na nagadil si Mariam ka minggagan lemu kanu pegkalebenan ni Sakarias lu kanu manga bakulud’u Yudia ka kinakap’in si Ilisabit. ⁴¹Na endaw i kinakineg’i Ilisabit kanu salam’i Mariam na mimbagkuas su kagingay nin enggu linemangkap sa lekanin su Suti a Ruh. ⁴²Daka nia nadtalu ni Ilisabit sa matanug na “Da pagidsan nengka a babay ka sangat a pinalihalan ka nu Kadenan enggu su wata a embatan nengka. ⁴³Sangat a inikalimu aku ka kinakap aku nu ina nu Mapulu ku. ⁴⁴Na endaw demun i kinakineg ku kanu salam’engka na mimbagkuas su wata kanu didalem’u tian ku sa kinagalaw nin. ⁴⁵Na ngin den i kapia nin sa leka ka naginugut ka sa tumanen nu Kadenan su ngin i pidtalu nin sa leka.”

^d 1:31 Su Isa na nia bun ba su Isa al-Masih atawa ka su Nabi Isa.

Su Kinapugi nu Siti Mariam kanu Kadenan

- 46 Na nia pidtalu ni Mariam na
"Pebpugin ku su Kadenan.
- 47 Na sangat a 'gkapia i ginawa ku kanu Kadenan a 'bpelipuas
sa laki.
- 48 Ka inipamamantag aku nin a ulipen nin a da 'gkagaga nin
a taw. Na iganat saguna taman sa taman na nia den
itawag sa laki na pinalihalan a babay
- 49 sabap kanu sangat a kagaipan a pinggula sa laki nu Kadenan
a Barakat. Na sangat man a suti su ngala nin.
- 50 Iganat sa kanu nangauna a katupuan taman den kanu
mamakatundug pan na ipebpagilay nin den su limu nin
kanu apia entain a magilek sa lekanin.
- 51 Pinggalebek'in su manga kabarakatan sia nakanggulalan
kanu kapegkagaga nin. Initagayak'in mapaawa su langun
nu masandag a taw.
- 52 Inawan nin sa kadatu su manga pamakagaga enggu inipulu
nin su manga taw a da 'gkagaga nin.
- 53 Na pinambabalidseki nin su manga taw a penggutem enggu
inilusak'in su manga kawasa taman sa pinaawa nin.
- 54 Tinabangan nin su manga ulipen nin a manga taw a
Israil ka di nin 'gkalipatanan su lat a nanam'in
kanilan
- 55 a mana bun su inibpasad'in kanu kaapuan tanu a su Ibrahim
taman kanu manga tupu nin taman sa taman."
- 56 Na midtangen pan su Mariam sa namakatelu ulan lu kani Ilisabit
entu pan ka minuli.

Su Kinambata kanu Nabi Yahiya a 'Bpanalawat

- 57 Na nauma den su kutika a kagemaw nu wata ni Ilisabit. Na nia
nin nambata na wata a mama. 58 Na guna makineg'u manga pagubay nin
enggu su manga pagali nin su entu a kinakalimu lun nu Kadenan na
langun nilan na sangat a nangagalaw bun sa lekanin.
- 59 Guna su nakawalu gay den su kinagemaw nu wata na namedtalabuk
su manga pagali nin enggu su manga pagubay nin sa kanu

Luk 1

kapebpaletak^e kanu wata sia kanu adat-betad'ilan. Na nia nilan kiug na isangay kanu ama nin a si Sakarias. ⁶⁰Ugaid'a nia pidtalu nu ina nin na "Di mapakay, ka nia ipapenggungala lun na Yahiya." ⁶¹Na nia nilan pidtalu kani Ilisabit na "Mana dala isa kanu manga pagali nengka i aden mamba i ngala nin."

⁶²Na pinggulinganan nilan si Sakarias ka ibpagidsa nilan lun u ngin i ibedtu nin kanu wata nin. ⁶³Na nangenin si Sakarias sa kasulatan nin ka inisulat'in i "Nia lun ipapenggungala na Yahiya." Na sangat a nangagaip silan langun. ⁶⁴Na kanu entu bun ba na nakadtalu menem 'bpaluman si Sakarias taman sa pinugi nin su Kadenan. ⁶⁵Na naadenan na gilek su manga pagubay nilan taman sa nakapayapat den su entu a nanggula kanu embala-bala a dalepa kanu manga bakulud'u Yudia. ⁶⁶Na apia entain i pakakineg kanu entu ba na 'bpamikilen nilan a benal taman sa nia nilan pakaidsa kanu ginawa nilan na "Ngin basi i embaluyan nu entu a wata?" Ka mapayag man a benal i pedtapiden sekanin nu Kadenan.

Su Kinapugi nu Sakarias kanu Kadenan

⁶⁷Na linangkapan nu Suti a Ruh su ama ni Yahiya a si Sakarias taman sa nakapayag sekanin sa kadtalu nu Kadenan a

⁶⁸ "Pugin tanu su Kadenan a Mapulu nu manga taw a Israil
ka tinabangan nin enggu inilipuas'in su manga taw nin.

⁶⁹ Pinagadilan tanu nin sa mabagel a 'bpamelipuas
a ebpun kanu tupu nu panunugun nin a su Daud

⁷⁰ a mana bun su inibpasad'in kanu nauget den sia nakanggulalan
kanu manga suti nin a nabi

⁷¹ sa ilipuas tanu nin kanu manga kuntela tanu
enggu kanu bagel'u 'gkangabensi sa lekitanu.

⁷² Na inipaamad'in den su limu nin kanu manga kalukesan tanu
ka di nin man 'gkalipatanan su suti a kapasadan nin

⁷³ a inibpasad'in kanu katupuan tanu a su Ibrahim sa

^e 1:59 Su kapebpaletak sa basa a Tagalog na *tuli*. Balapantag a benal i nia ba kanu adat-betad'u manga Yahudi kagina nia ba su inenggay nu Kadenan a tanda nu kapasadan nin kanu Ibrahim. Mailay i nia sia kanu Manga Awal 17 ayat 10 sia kanu Kitab Taurat. Na sampay saguna na napagadat den nu manga Yahudi i su kapapebpaletak na tanda nu kapasadan enggu tanda sa isa sekanin a Yahudi. Na madakel pan i kasabutan tanu makapantag sa nia sia kanu *Maena nu Mangadalem a Kadtalu kanu Kitab* a mailay kanu kapupusan nu nia a kitab.

Luk 1, 2

74 ilipuas tanu nin kanu bagel'u manga kuntela tanu
asal'a masimba tanu sekanin sa dikena tanu den 'gkagilekan,
75 ikelas enggu suti tanu sia kanu adapan nu Kadenan taman
sa bibiag tanu pan.

76 Seka menem wata ku, na tawagen ka sa nabi nu Kadenan
a Mapulu sa Langun
ka paunan ka kanu Mapulu, ka enggu nengka mapagadil
su lalan a 'bpagukitan nin.

77 Kapatuntayan nengka kanu manga taw nin su kalipuasan
sia makanggulalan kanu kaampun kanu kabaladusan nilan

78 ka su Kadenan tanu na sangat man a malimu.

Na su kauma nu kalipuasan na mana su
kapedsebang'u senang

79 ka enggu katayawan su manga taw a sia naluyud kanu
kalibutengan enggu magilek sa kapatay

enggu mapatuntut sa lekitanu su lalan sia kanu kalilintad."

80 Na su wata a entu ni Sakarias na migkasela a mabagel i tindeg'in.

Na guna su migkasela den sekanin na lu sekanin migkakaleben kanu
nakadtawan-tawan a dalepa taman kanu gay a kinabpapayag'in lu kanu
manga taw a Israil.

Su Kinambata kanu Isa al-Masih

(Mataya 1:18-25)

2 ¹Na kanu entu a timpu na inisugu nu Sultan sa Ruma a su Augustus
i pamilangen su langun nu nasakupan nin a taw. ²Na nia ba i nauna
a kinabilang kanu manga taw sa kanu timpu a nia gubilnadul lu sa Syria
na si Kurinius. ³Tembu minuli su langun nu taw kanu manga dalepa
nilan ka inipasulat'ilan lu su ngala nilan.

⁴Na si Yusup na linemu sa Bitlihim a sakup'u Yudia ebpun sa Nasarit a
sakup'u Galili kagina lu ba i dalepa nu katupuan nin a su Nabi Daud. ⁵Ka
lu nin ba inipasulat su ngala nin a kaped'in si Mariam a 'gkagkaluma nin.
Saleta na kanu entu ba na magingay si Mariam. ⁶Na gagalu nu lu silan
sa Bitlihim na nauma su kutika nu kapembata ni Mariam. ⁷Na nia nin
nambata na wata a mama enggu nia ba i paganayan a wata nin. Daka
pinutus'in sa ginis su wata enggu lu nin bu nakapaiga kanu pegkanaan nu
manga binatang kagina da den 'gkatumpun nilan.

**Su Kinabpapayag'u manga Malaikat
kanu manga Patutuganul sa Bili-bili**

⁸Saleta mambu na kanu entu bun ba a magabi na aden manga patutuganul sa bili-bili kanu maulad a manga utan kanu entu bun ba a dalepa ka pedtamengan nilan su manga bili-bili nilan. ⁹Na nakatekaw silan pibpayagan nu malaikat taman sa nakatayaw kanilan su sigay nu Kadenan. Na sangat a nagilekan silan kanu entu. ¹⁰Ugaid'a nia pidtalu nu malaikat kanilan na "Da kanu magilek! Ka aden mapia a katigan ku sa lekanu a ikapia na ginawa nu langun nu manusia. ¹¹Na kanu nia bun ba a kutika na pimbata den su 'bpamelipuas sia kanu dalepa a nia nu Daud. Na su wata a entu na kagelalan sa Masih a Mapulu. ¹²Na nia nu tusan sa lekanin na mailay nu a pinutus sekanin sa ginis enggu pinaiga kanu pegkanaan nu manga binatang."

¹³Daka nakatekaw demun i madakel pan a malaikat a namakauma ka pinugi nilan su Kadenan sa nia nilan pidtalu na

¹⁴"Pugin su Kadenan a lu sa sulega enggu palilintaden nin su manga taw a 'gkasuatan nin sia sa dunia."

¹⁵Entu pan ka mimbalingan den su manga malaikat lu sa sulega. Daka uman i isa kanu manga patutuganul a entu sa bili-bili na midtalu sa "Lemu tanu sa Bitlihim ka enggu tanu 'gkailay u ngin i nanggula lu a mana su inipayag'u Kadenan sa lekitanu."

¹⁶Na midtagad-tagad den silan lemakaw taman sa natun nilan si Mariam enggu si Yusup enggu su wata nilan a pinaiga nilan lu kanu pegkanaan nu manga binatang. ¹⁷Guna nilan mailay su entu na pinanudtul'ilan kanu manga taw su langun nu pidtalu nu malaikat kanilan makapantag kanu entu ba a wata. ¹⁸Na su langun nu nakakineg kanu entu a katigan nu manga patutuganul sa bili-bili na sangat a nangagaip. ¹⁹Na si Mariam menem na initagu nin sa ginawa su langun nu entu a nanggula enggu 'gkapagitung'in a benal. ²⁰Na su manga patutuganul menem sa bili-bili na minuli silan a pebpugi kanu Kadenan sabap kanu nakineg'ilan enggu su nailay nilan a mana bun su pidtalu nu malaikat kanilan.

Su Kinapananggit kanu Isa al-Masih lu kanu Suti a 'Bpagagaman

²¹Na guna su nakawalu gay den i kinagemaw nu wata a entu na pinaletak den sekanin sia luyud kanu adat-betad'u manga Yahudi. Na

Luk 2

nia nilan inipanggungala lun na Isa ka nia ba i ngala a inipanggungala lun nu malaikat sa kanu da pan sekanin 'gkalalinga.

22-24 Na guna den mapasad su kutika a kinalimpiu^f kani Mariam sia luyud kanu nakadalem kanu kasuguan nu Nabi Musa na linemu si Yusup enggu si Mariam sa Awrusalim ka migkurban silan sia luyud kanu inisugu nu Kadenan sia kanu kasuguan nu Musa a “Dua timan a malapati atawa ka dua timan a manatad,” enggu inisalig'ilan bun kanu Kadenan su wata kagina nakadalem bun sia kanu kasuguan i “Langun na kaka sa langun a wata a mama na iumun kanu Kadenan.”^g

25 Kanu entu a kutika na aden mama a lu pegkaleben sa Awrusalim a bedtuan sa Simiun. Aden gilek'in kanu Kadenan enggu ikelas i atay nin. Na isa sekanin a 'bpagangapa kanu kapalipuas'u Kadenan kanu manga taw a Israil. Saleta na lu den sa lekanin su Suti a Ruh. 26 Na inipayag sa lekanin nu Suti a Ruh i di sekanin matag matay taman sa di nin mailay su Masih a inibpasad'u Kadenan. 27 Na linemu si Simiun kanu Suti a 'Bpagagaman ka inagak sekanin nu Suti a Ruh lu ba. Na saleta na init den ni Yusup enggu Mariam su Isa al-Masih lu kanu Suti a 'Bpagagaman ka inisalig'ilan den sekanin kanu Kadenan sia luyud kanu ngin i adat-betad'ilan a lusud bun kanu kasuguan. 28 Na kinua ni Simiun su wata ka sinapipi nin enggu pinugi nin su Kadenan sa nia nin pidtalu na

29 “Hu Mapulu, malilintad den a kuan nengka su ulipen nengka kagina tinuman nengka den su pasad'engka.

30 Ka nailay den nu dua embala a mata ku su kabpamelipuas'engka.

31 Na inadil'engka su entu sia demun kanu adapan nu langun nu manusia

32 a mabaluy a makatayaw kanu manga taw a dikena-Yahudi sa kalipuas'ilan enggu mabaluy a kabadtugan kanu manga taw nengka a Israil.”

^f 2:22-24 Su **kinalimpiu** na nakadalem i nia kanu Libitikus 12 ayat 1 taman sa 8 sia kanu Kitab Taurat. Na su kabpelimpiu nu babay a mimbata sa wata a mama na amaika maipus den su patpulu gay a kabpelimpiu nin na 'gkurban sekanin sa bili-bili enggu malapati atawa ka manatad lu kanu Suti a 'Bpagagaman. Ugaid'a amaika di magaga i entu na mapakay bun a dua timan bu a malapati atawa ka dua timan a manatad.

^g 2:22-24 **Langun na kaka sa langun a wata a mama na iumun kanu Kadenan** Mailay i nia sia kanu Kinaliu 13 ayat 2 sia kanu Kitab Taurat.

Luk 2

³³Na nagaip si Yusup enggu si Mariam kanu pidtalu ni Simiun a entu pantag kanu wata nilan. ³⁴Na inipangeni-ngeni silan ni Simiun sa palihalan silan nu Kadenan enggu nia nin pidtalu kani Mariam na “Itagu nengka sa ginawa i nia ba, su wata nengka na napamily nu Kadenan a makapadadsang enggu makapambangun kanu madakel a taw sia sa Israil. Na sekanin i tanda a ebpun kanu Kadenan enggu sungkangen sekanin nu manga taw ³⁵ka enggu makapayag su ngin i nakadalem kanu atay nu manga taw. Na su atay nengka na malupet-lupet den.”

³⁶Na aden babay a balu a matua den gaid a bedtuan sa Ana a wata sekanin ni Panuil a tupu nu Asir. Tinulunan sekanin nu Kadenan sa kapayag kanu kadtalu nin. Na nakapitu lagun bu i kinadtitiwalay nin kanu kaluma nin ³⁷ka nabalu den sa nakawalupulu enggu pat lagun. Tatap sekanin lu kanu Suti a 'Bpagagaman enggu magabi sa malamag na pedsimba bu kanu Kadenan sa ukit a kapebpuasa enggu kabpangeni-ngeni. ³⁸Na kanu entu bun ba a kutika na sinupegan nin si Yusup enggu Mariam taman sa midsukul-sukul sekanin kanu Kadenan. Na pidtalu nin bun su pantag kanu wata kanu langun nu taw lu a 'bpagangapa sa kapalipuas'u Kadenan kanu manga taw a Israil.

³⁹Na guna mapasad'u Yusup enggu Mariam enggulalan su langun nu nasisita a enggalebeken nilan sia luyud kanu kasuguan nu Kadenan na mimbalingan silan sa Nasarit a sakup'u Galili. ⁴⁰Saleta na pegkasela bun su wata sa mapia enggu sangat i kabalaitungan nin. Na sangat a 'gkasuatan sekanin nu Kadenan.

Su Kinambibitala nu Isa al-Masih kanu manga Gulu nu Pangitaban

⁴¹Na uman lagun na 'bpele sa Awrusalim su manga lukes'u Isa al-Masih ka pedtalabuk silan kanu Kanduli nu Kalipuas. ⁴²Na guna su nakasapulu enggu dua lagun den i umul'u Isa al-Masih na pinaunut sekanin nu manga lukes'in sa kinatalabuk'ilan kanu Kanduli nu Kalipuas. ⁴³Na guna mapasad su entu a Kanduli na minuli den silan ugaid'a dala nilan kasipati i migkalidtabun su Isa al-Masih lu sa Awrusalim. ⁴⁴Nia nilan kataw ka lu bun sekanin kanu manga tagapeda nilan. Guna su nakasagay den i kinalalakaw nilan na nasipatan nilan i dala lu sekanin, na pinangilay nilan lu kanu manga pagali nilan enggu manga pakat'ilan. ⁴⁵Guna su dala nilan matun lu na mimbalingan

silan sa Awrusalim ka pinangilay nilan menem lu sekanin. ⁴⁶Na kanu ikatelu nin gay na natun nilan sekanin lu kanu Suti a 'Bpagagaman a 'bpamagagayan kaped'u manga gulu nu pangitaban a 'bpakikineg enggu 'bpangingidsa kanilan. ⁴⁷Na sangat a 'gkangagaip su langun nu pakakineg kanu manga sawal'in enggu su kadalem'u katuntay nin. ⁴⁸Na kanu kinatun nu manga lukes'in sa lekanin na nagaip silan sa nia nadtalu nu ina nin na "Datu, ngingan ka inigkumaya kami nengka? Sangat a nalidu i ginawa nami kani ama nengka sa kabpangilay sa leka." ⁴⁹Nia nin inisawal na "Enduken ka 'bpangilayn aku nu? Di nu katawan i wagib a edtangen aku kanu walay nu Ama ku?" ⁵⁰Ugaid'a di nilan 'gkasabutan su maena nu pidtalu nin a entu kanilan.

⁵¹Na minunut den mambu su Isa al-Masih sa kanilan lu sa Nasarit enggu matulanged a benal sekanin kanilan. Saleta na initagu sa ginawa nu ina nin su langun nu entu a nanganggula. ⁵²Na pegkasela bun su Isa al-Masih a sangat i kabalaitungan nin taman sa 'gkasuatan sekanin nu Kadenan enggu manga taw.

Su Yahiya a 'Bpanalawat

(Mataya 3:1-12; Markus 1:1-8; Yuhan 1:19-28)

3 ¹Na kanu ikasapulu enggu lima lagun a kapendatu nu Sultan sa Ruma a si Tibirius na nia penggubilnadul sa prubinsia a Yudia na si Puntius Pilatu. Si Hirud menem i pegkamal sa prubinsia a Galili enggu si Pilipus a suled'in i pegkamal sa prubinsia a Ituria enggu Trakunitis. Si Lusianas menem i pegkamal sa prubinsia a Abilinia. ²Na kanu entu ba a timpu na si Anas enggu si Kaipas i mapulu sa langun nu 'bpamangurban. Saleta mambu na pinayagan den nu Kadenan kanu kadtalu nin si Yahiya a wata ni Sakarias lu kanu tawan-tawan a dalepa. ³Na guna su maitu na linapat endadalakaw nu Yahiya su embala-bala a dalepa kanu lawas'a ig'u Jordan ka nia nin ibpangusiat na kapasalawat sa tanda na kadtaubat asal'a maampun su kadusan. ⁴Na natuman sia ba su nakadalem kanu Kitab a Inisulat'u Nabi Isayas a

"Aden 'bpananawag sa matanug lu kanu tawan-tawan a dalepa sa 'Pagadil'u su lalan a 'bpagukitan nu Mapulu!
Pakatidtu nu su entu a 'bpagukitan nin!

⁵ Su manga pageletan nu bakulud na katampulan,
su bakulud enggu su manga palaw na madatal,

Luk 3

enggu su manga lalan a bigkug na 'gkatidtu
taman sa su manga badteg-badteg a lalan na 'gkatilak.

⁶ Na langun nu manusia sia sa liwawaw na dunia
na mailay nilan mambu su kabpamelipuas'u Kadenan.' ”^h

⁷ Na madakel a benal a taw i mindidilimudan ka papedsalawat
silan kanu Yahiya. Nia nin pidtalu kanilan na “Sekanu a manga tupu
nu manga nipay! Entain i midtalu sa lekanu sa mapukas kanu kanu
pakauma a lipunget'u Kadenan? ⁸ Enggalebek kanu man sa kapianan
a mana su penggalebeken nu taw a tidtu a midtaubat entu pan ka
mapukas kanu kanu entu. Di nu semaligi i kagina ka tupu kanu nu Nabi
Ibrahim na mapukas kanu sa entu. Ka nia taman a madtalu ku sa lekanu
na apia su manga watu ba a nia na magaga nu Kadenan maluy sa tupu
nu Nabi Ibrahim! ⁹ Na nakakayang den man su kapa a ipedtebped kanu
manga dalig'u kayu. Ka apia ngin a kayu a dili 'bpagunga sa mapia na
'bpanebpeden enggu ibpangid tug lu kanu apuy a pegkaleg.”

¹⁰ Na inidsan nu manga taw su Yahiya sa “Amaika maitu na ngin i
enggulan nami?” ¹¹ Na nia nin inisumpat kanilan na “U entain sa lekanu
i dua timan i balegkas'in na inggay nin su satiman kanu entain i dala,
enggu entain menem i aden pegken nin na enggan nin su entain i dala.”

¹² Na aden manga taw a 'bpangubela sa buwis i namakauma ka
papedsalawat bun silan. Na nia nilan inidsa na “Gulu, ngin i dait a
enggulan nami?” ¹³ Na nia inisumpat'i Yahiya na “Da kanu mangubela
sa dikena wagib.”

¹⁴ Na aden menem manga sundalu a minidsa lun sa “Sekami menem
na ngin i dait a enggulan nami?” Nia nin pidtalu kanilan na “Da kanu
mangua sa kuleta kanu apia entain sa ukit a peges atawa ka sa ukit a
kasendit kanu taw sa dikena benal. Edsukuli nu su ngin i 'gkatalima nu
a sukay nu.”

¹⁵ Kagina ka pakapagangapa den a benal su manga taw kanu
kapegkauma nu Masih na nia nilan 'gkapagitung na basi su Yahiya
den su Masih. ¹⁶ Ugaid'a nia pidtalu nu Yahiya kanu manga taw na
“Pedsalawatan ku sekanu sa ig ugaid'a aden pan pakauma a labi lawan
pan kumin sa laki ka apia su kabekal ku kanu iket'u ampis'u ay nin na
di aku makadait. Na su mama a nia a pakauma na salawatan kanu nin

^h 3:4-6 Ebpun i nia sia kanu Kitab a Inisulat'u Nabi Isayas 40 ayat 3 taman sa 5.

Luk 3

kanu Suti a Ruh enggu apuy.ⁱ 17Na pegkapetan nin den su 'bpagusalen nin sa kapapembayug ka papedsenggayan nin su matimegas enggu su ukap. Na su matimegas na itagu nin kanu kamalig'in a 'bpelimudan sa bantad ugaid'a su ukap na tutungen nin lu kanu apuy a di den pebpatay." 18Na madakel pan i inipangusiat'i Yahiya kanu kapebpayag'in kanu Mapia a Tutuma.

19Na dinaway nu Yahiya su Gubilnadul Hirud kanu madakel a pinggula nin a mawag apeg den nu kinapangaluma nin kani Hirudias a kaluma nu suled'in a si Pilipus. 20Na sabap sa entu na makin pan inumanan nu Hirud su galebek'in a mawag ka inipabilanggu nin su Yahiya.

Su Kinasalawat kanu Isa al-Masih

(Mataya 3:13-17; Markus 1:9-11)

21Na kanu timpu a kinapanalawat'u Yahija^j kanu manga taw na sinalawatan nin bun mambu su Isa al-Masih. Na gagalu nu kabpangeni-ngeni nu Isa al-Masih ulian nu kinasalawat lun na mimbuka su langit 22ka nangalimbaba lu sa lekanin su Suti a Ruh a linemagid sa malapati. Na aden mambu suala a ebpun sa sulega a nia nin kadtalu na "Seka su Tunggal a wata ku a pinadtaya. Sangat a 'gkasuat aku sa leka."

23Na namakatelupulu lagun den i umul'u Isa al-Masih kanu kinaludsu nin enggalebek kanu galebekan kanu Kadenan.

Su Tarsilan pantag kanu Katupuan nu Yusup

(Mataya 1:1-17)

Na nia talima nu taw kanu Isa al-Masih na wata nu Yusup a nia nin ama na si Hili. 24Si Hili na nia nin ama na si Matat, si Matat menem na nia nin ama na si Libi, si Libi menem na nia nin ama na si Milki, si Milki na nia nin menem ama na si Yana, si Yana na nia nin menem ama

ⁱ 3:16 salawatan kanu nin sa apuy Na nia nin maena sia kanu ped a alim na pedsutin nu Kadenan su taw a 'bpamaginugut sa lekanin sia pakanggulalan kanu kamalasaan a mana su kapedsayab kanu manga putaw sia sa apuy asal'a 'gkaawa su tangis'in. Nia menem ped a maena nu nia na pantag sa kukuman nu Kadenan kanu manga taw a di pedtaubat. Ebpun i nia sia kanu Kitab a Inisulat'u Nabi Isayas 26 ayat 11; 66 ayat 15 taman sa 16 enggu 24.

^j 3:21 kanu timpu a kinapanalawat'u Yahija Su kinapanalawat'u Yahiya sia a nalabit na unan pan nu kinabilanggu nin.

Luk 3

na bedtuan bun sa Yusup. ²⁵Na si Yusup menem na nia nin ama na si Matatias, si Matatias menem na nia nin ama na si Amus, na si Amus menem na nia nin ama na si Nahum, si Nahum na nia nin menem ama na si Isli, si Isli menem na nia nin ama na si Nagay, ²⁶si Nagay menem na nia nin ama na si Maat, si Maat menem na nia nin ama na bedtuan bun sa Matatias, si Matatias menem na nia nin ama na si Simihi, si Simihi menem na nia nin ama na si Yusik, si Yusik menem na nia nin ama na si Yuda, ²⁷si Yuda menem na nia nin ama na si Yuanas, si Yuanas menem na nia nin ama na si Risa, si Risa menem na nia nin ama na si Sirubabil, si Sirubabil menem na nia nin ama na si Sialtil, si Sialtil menem na nia nin ama na si Niri, ²⁸si Niri menem na nia nin ama na bedtuan bun sa Milki, si Milki menem na nia nin ama na si Adi, si Adi menem na nia nin ama na si Kusam, si Kusam menem na nia nin ama na si Ilmadam, si Ilmadam menem na nia nin ama na si Ir. ²⁹Na si Ir na nia nin menem ama na si Yusua, si Yusua menem na nia nin ama na si Ilisir, si Ilisir menem na nia nin ama na si Yurim, si Yurim menem na nia nin ama na bedtuan bun sa Matat, si Matat menem na nia nin ama na bedtuan bun sa Libi, ³⁰si Libi menem na nia nin ama na si Simiun, si Simiun menem na nia nin ama na si Yahuda, si Yahuda menem na nia nin ama na bedtuan bun sa Yusup, si Yusup menem na nia nin ama na si Yunan, si Yunan menem na nia nin ama na si Iliakim, ³¹si Iliakim menem na nia nin ama na si Milia, si Milia menem na nia nin ama na si Mina, si Mina menem na nia nin ama na si Matata, si Matata menem na nia nin ama na si Natan, si Natan menem na nia nin ama na su Nabi Daud. ³²Na su Daud na nia nin menem ama na si Yisi, si Yisi menem na nia nin ama na si Ubid, si Ubid menem na nia nin ama na si Buas, si Buas menem na nia nin ama na si Salmun, si Salmun menem na nia nin ama na si Nasun, ³³si Nasun menem na nia nin ama na si Aminadab, na si Aminadab menem na nia nin ama na si Aram, si Aram menem na nia nin ama na si Arni, si Arni menem na nia nin ama na si Hisrun, si Hisrun menem na nia nin ama na si Parez, na si Parez menem na nia nin ama na si Yahuda, ³⁴si Yahuda menem na nia nin ama na su Nabi Yakub, na su Yakub menem na nia nin ama na su Nabi Iskak, su Iskak menem na nia nin ama na su Nabi Ibrahim, na su Ibrahim menem na nia nin ama na si Tira, si Tira menem na nia nin ama na si Nahur. ³⁵Na si Nahur menem na nia nin ama na si Serug, si

Serug menem na nia nin ama na si Riyu, si Riyu menem na nia nin ama na si Paleg, si Paleg menem na nia nin ama na si Ibir, si Ibir menem na nia nin ama na si Silak, ³⁶si Silak menem na nia nin ama na si Kainan, si Kainan menem na nia nin ama na si Arpaksad, si Arpaksad menem na nia nin ama na si Sim, si Sim menem na nia nin ama na su Nabi Nuh, su Nuh menem na nia nin ama na si Lamik, ³⁷si Lamik menem na nia nin ama na si Mitusila, si Mitusila menem na nia nin ama na su Nabi Inuk, su Inuk menem na nia nin ama na si Yarid, si Yarid menem na nia nin ama na si Mahalalil, si Mahalalil menem na nia nin ama na si Kinan. ³⁸Si Kinan menem na nia nin ama na si Inus, si Inus menem na nia nin ama na si Sit, si Sit menem na nia nin ama na su Nabi Adam, na su Adam menem na nia nin ama na su Kadenan.^k

Su Kinasasat kanu Isa al-Masih

(Mataya 4:1-11; Markus 1:12-13)

4 ¹Na su Isa al-Masih na linangkapan den nu Suti a Ruh. Na kanu kabpaguli nin ebpun kanu lawas'a ig'u Jordan na pinananggit sekanin nu Suti a Ruh lu kanu tawan-tawan a dalepa. ²Na nakapatpulu gay na pedsasaten bu sekanin lu nu Datu na Giadsal.^l Na kanu dalem'u patpulu gay na mibpuasa bu sekanin tembu nagutem a benal kanu kinaipus'u entu.

³Na nia pidtalu nu Datu na Giadsal sa lekanin na "Amaika seka su Tunggal'u Kadenan na edtalu ka kanu watu a nan i embaluy a pan." ⁴Ugaid'a nia inisumpat'u Isa al-Masih na "Nia man nakadalem kanu kitab na 'Dikena bu man sia mauyag i taw kanu kakan nin sa pegken.'^m"

⁵Na pinananggit menem sekanin nu Datu na Giadsal lu kanu malambeg a benal a palaw ka inipailay nin lun sa sakelap bu su langun nu pendatuan sia sa liwawaw na dunia. ⁶Nia pidtalu nu Datu na Giadsal sa lekanin na "Inggay ku sa leka su bagel'ilan sa kakamal enggu su

^k 3:38 **nia nin ama na su Kadenan** Su nia na inukit sa bayuk a nia nin maena na su Adam na matakapala a linimbag'u Kadenan dikena sia nakaukit kanu kinambata lun nu babay. Mailay i nia sia kanu Manga Awal 2 ayat 7 sia kanu Kitab Taurat.

^l 4:2 **Su Datu na Giadsal** na nia ba su mapulu nu manga saitan. Madakel pan i kasabutan tanu makapantag kanu Datu na Giadsal sia kanu *Maena nu Mangadalem a Kadtalu kanu Kitab* a mailay kanu kapupusan nu nia a kitab.

^m 4:4 Ebpun i nia sia kanu Diutirunumi 8 ayat 3 sia kanu Kitab Taurat.

Luk 4

kakawasan nilan ka inisalig bu i nia sa laki enggu mapakay a inggay ku kanu apia entain a mapamili ku. ⁷U simban aku nengka na inggay ku sa leka su langun nu entu.” ⁸Na nia menem inisumpat’u Isa al-Masih na “Nia nakadalem kanu kitab na ‘Nia ka bu simba na su Kadenan a Mapulu sa sekanin bu i paginugutan nengka.’ⁿ”

⁹Guna su maitu na inialat menem sekanin nu Datu na Giadsal lu kanu puntiuk’u Suti a ’Bpagagaman lu sa Awrusalim. Na nia nin menem pidtalu na “Amaika seka su Tunggal’u Kadenan na tibpu ka san! ¹⁰Kagina nia man nakasulat kanu kitab na ‘Sugun nu Kadenan su manga malaikat’in sa katiakap’ilan sa leka.’ ¹¹Nakasulat bun i ‘Sapipin ka nilan ka enggu di kagkaidan su manga ay nengka lu kanu manga watu.’^o” ¹²Nia menem pidtalu nu Isa al-Masih na “Nia nakasulat kanu kitab na ‘Di ka man pembatalua su Kadenan a Mapulu.’^p”

¹³Na guna mapasad’u Datu na Giadsal su kapedrsasat’in kanu Isa al-Masih na tinagak’in gagalu ka nangilay menem sa ped a ukit.

Su Kinaludsu Mangusiat’u Isa al-Masih

(Mataya 4:12-17; Markus 1:14-15)

¹⁴Na minuli den su Isa al-Masih lu sa Galili a lu sa lekanin su kabarakat’u Suti a Ruh. Na nakalapat den kanu embala-bala a dalepa su makapantag sa lekanin. ¹⁵Na nangusiat sekanin lu kanu manga walay a pedsambayanan nu manga Yahudi enggu pinugi sekanin nu langun nu manga taw lu.

Su Kinakias kanu Isa al-Masih kanu Dalepa nin demun a Nasarit

(Mataya 13:53-58; Markus 6:1-6)

¹⁶Na guna su linemu su Isa al-Masih kanu dalepa a Nasarit a pigkaselanan nin na minangay sekanin lu kanu walay a pedsambayanan nu manga Yahudi. Na mana bun su katatapan a penggulan nin kanu Gay nu Kabpangintelenen na linemu sa kasangunan ka matia sekanin sa kitab. ¹⁷Na inidual’ilan sa lekanin su Kitab a Inisulat’u Nabi Isayas. Na binelat’in ka binatia nin su nakadalem lun a

ⁿ 4:8 Ebpun i nia sia kanu Diutirunumi 6 ayat 13 sia kanu Kitab Taurat.

^o 4:10-11 Ebpun i nia sia kanu Manga Sengal 91 ayat 11 taman sa 12 sia kanu Kitab Zabur.

^p 4:12 Ebpun i nia sia kanu Diutirunumi 6 ayat 16 sia kanu Kitab Taurat.

Luk 4

18 “Linangkapan aku den nu Ruh nu Kadenan,^q
ka sinanganan aku nin sa kapayapat kanu Mapia a Tutuma
lu kanu manga miskinan.

Na sinugu aku nin sia ka enggu ku makapayag kanu manga
nasigkem i kambaya-baya nilan
enggu su di pamakailay na mamakailay den silan,
taman kanu manga papegkapasangan na makambaya-baya
den silan.

19 Na sinugu aku nin bun ka enggu ku makapayag su kauma nu
kutika nu kabpamelipuas’u Kadenan.”^r

20 Na guna mapasad matia nu Isa al-Masih su entu a kitab na linulun
nin menem ka inimbangan nin kanu pedtuganul lun ka minayan,
saleta na su langun nu manga taw lu kanu pedsambayanan na pedtulik
sa lekanin. 21 Na linemudsu sekanin edtalun sa “Saguna na natuman den
su nakineg’u a entu a manga ayatan sa kanu nia bun ba a kutika.”

22 Na pinugi sekanin nu langun nu manga taw lu enggu nagaipan
nilan ka mapia gaid i kadtalu-talu nin. Na nia nilan ’gkangadtalu na
“Dikena ba sekanin su wata nu Yusup?”

23 Guna su maitu na pidtalu nu Isa al-Masih kanilan i “Gkatalanged
ku i edtalun nu sa laki su nia a palibasan a ‘Taligamut, gamuti ka muna
i ginawa nengka!’ Na edtalu nu bun i ‘Enggalebek ka sia kanu dalepa
a pigkaselanan nengka su ’gkangakineg’ami a pinggalebek’engka sa
Kapurnaum.’

24 “Sabén-sabénal a edtalun ku sa lekanu i dala nabi a pedtaliman kanu
dalepa nin demun. 25 Nia nu ’gkakalendem na su timpu nu Nabi Ilias a
dala kaulan sa nakatelu lagun enggu tenga na madakel a balu a babay
kanu dalepa tanu a Israil i sangat a minggutem. 26 Ugaid’a dala sugua nu
Kadenan su Nabi Ilias sa kadtabang’in kanu apia entain kanilan, ka lu nin
bu sinugu kanu balu a babay a dikena-Yahudi sa dalepa a Saripta a sakup’u
Sidun. 27 Na kanu timpu bun nu Nabi Aliasa na madakel bun gaid a taw i
midsakit sa debpig sia sa Israil. Na apia sakataw na dala pinagkapia lun
nia tabia na su mama a bedtuan sa Naaman a taw sa Syria.”

^q 4:18 Su **Ruh nu Kadenan** na nia bun ba su Suti a Ruh. Sa basa a Arabik na *Ruhhul Allah*.
Madakel pan i kasabutan tanu makapantag kanu Ruh nu Kadenan sia kanu *Maena nu*
Mangadalem a Kadtalu kanu Kitab a mailay kanu kapupusan nu nia a kitab.

^r 4:18-19 Ebpun i nia sia kanu Kitab a Inisulat’u Nabi Isayas 61 ayat 1 taman sa 2.

Luk 4

²⁸Na guna makineg i entu nu manga taw lu kanu pedsambayangan na sangat a nalipunget silan ²⁹taman sa midtindeg silan ka ginuyud'ilan su Isa al-Masih lu kanu ligid'u baugan nu bakulud kanu entu bun ba a dalepa ka ibpagulug'ilan lu ba. ³⁰Ugaid'a minawa sekanin a lu demun linemakaw kanu pageletan nilan.

Su Kinabugaw kanu manga Saitan

(Markus 1:21-28)

³¹Na linemu menem su Isa al-Masih kanu dalepa a Kapurnaum a sakup'u Galili ka nangusiat sekanin kanu manga taw sa kanu Gay nu Kabpangintelenen. ³²Na nagaipan nu manga taw su kabpamandu nin ka 'bpamandu sekanin sa mana aden kawagib'in. ³³Saleta mambu na lu kanu pedsambayangan a entu nu manga Yahudi na aden lu ba mama a inasukan na saitan. Na linemalis sa matanug sa ³⁴"Huy, seka Isa a taw sa Nasarit, di kami nengka den 'bpelusudi. Nginan, sinemia ka asal'a mabinasa kami nengka? Katawan ku man seka, seka su Suti a ebpun kanu Kadenan." ³⁵Daka pidtalan sekanin nu Isa al-Masih sa "Telen ka san! Awai ka i mama a nan." Na inilebpad demadsang'u saitan su mama lu kanu adapan nilan entu pan ka inawan nin a dala nin bun kapamungkaidi.

³⁶Na sangat a nangagaip su langun nu taw lu sa nia nadtalu nu uman i isa kanu ped'in na "Sangat i kabarakat'u kadtalu nu mama a nia ka pedtalan nin bu sa mawa su manga saitan na 'bpagawa den silan." ³⁷Na pakapayapat bun kanu embala-bala a dalepa su makapantag kanu Isa al-Masih.

Su Kinapagkapia nu Isa al-Masih kanu manga Pedsakit

(Mataya 8:14-17; Markus 1:29-34)

³⁸Na ginemanat menem su Isa al-Masih lu kanu pedsambayangan nu manga Yahudi ka tinemalus sekanin lu kanu walay ni Simiun.^s Na kanu entu ba mambu a timpu na pegkayaw a benal su panugangan ni Simiun a babay. Na pinangeni nilan kanu Isa al-Masih i pagkapia nin. ³⁹Daka inubay nu Isa al-Masih su babay ka pidtalan nin su mayaw sa mawa. Daka midsambuta demun i kinaawa nu mayaw kanu babay taman sa nakambangun sekanin. Na tinalagadan nin pan silan.

^s 4:38 Si Simiun na nia ped a ipembedtu lun na Pitru.

⁴⁰Na guna su sinemedep den su senang na langun nu aden pan sakit'in na pinananggit lu sa lekanin. Na dinapenetan nin su uman i isa kanilan ka pinagkapia nin. ⁴¹Na maitu bun ba su manga saitan na pinaawa nin silan kanu inasukan nilan sa nia nilan pakalalis na "Seka su Tunggal'u Kadenan!" Na sinapalan nu Isa al-Masih su manga saitan sa di den silan edtalu kagina 'gkatawan nu manga saitan i sekanin su Masih.

(Markus 1:35-39)

⁴²Na guna su pegkatibuas den na linemu su Isa al-Masih kanu nakadtawan-tawan a dalepa. Na pinangilay sekanin nu madakel a taw. Na guna nilan matun na pinamagayukan nilan sa di pan sekanin gemanat lu. ⁴³Ugaid'a nia nin pidtalu kanilan na "Nakabpaliugat sa laki i makapangusiat ku kanu ped pan a dalepa su Mapia a Tutuma pantag kanu kapendatu nu Kadenan ka nia ba i sinuguan sa laki." ⁴⁴Na nangusiat sekanin lu kanu manga walay a pedsambayanan nu manga Yahudi sa Yudia.

Su Isa al-Masih enggu su 'Bpamanginseda

(Mataya 4:18-22; Markus 1:16-20)

5 ¹Isa a gay a 'bpangusiat su Isa al-Masih lu kanu ligid'u lanaw nu Ginisarit na pedsaseka bu su madakel a taw ka enggu silan pakakineg kanu kadtalu nu Kadenan. ²Na aden nailay nu Isa al-Masih a dua timan a awang sia kanu ligid'u lanaw ka iniligid'u manga 'bpamanginseda ka penggagasan nilan su manga ambit'ilan. ³Na nageda sekanin kanu satiman a awang a nia lun kigkuan na si Simiun. Na inipakalud'in sa paidu ka lu ba sekanin nagagayan entu pan ka nangusiat kanu madakel a taw.

⁴Na guna den sekanin makapasad mangusiat na pidtalu nin kani Simiun i "Kalud ka, ka iulug'u su manga ambit'u ka enggu kanu makakua sa manga seda." ⁵Na nia inisumpat'i Simiun na "Mapulu, nalalamagan na nangambit kami bu na da nakua nami. Ugaid'a kagina ka pidtalu nengka i entu na iulug'ami menem su manga ambit'ami."

⁶Na guna su naulug den su manga ambit'ilan na madakel gaid a seda i nangakua nin ka 'gkakisi den su manga ambit'ilan sa kadakel'u

Luk 5

seda. ⁷Daka kinayap'ilan su manga kaped'ilan a 'bpamanginseda kanu ped a awang ka enggu silan makatabang kanilan. Na linemulud mambu silan ka binatang nilan su manga ambit'ilan taman sa napenu mambu na seda su dua timan a awang'ilan sa sama bu di pakageled su entu. ⁸Na guna mailay ni Simiun Pitru su entu na nakasugiud sekanin sia kanu adapan nu Isa al-Masih sa nia nin nadталu na "Hu Mapulu, ganati aku den ka baladusa aku a taw." ⁹Nadталu nin i entu sabap sa sangat a nagaip sekanin enggu su manga kaped'in kanu madakel a entu a seda a nangakua nilan. ¹⁰Maitu bun su manga tagapeda ni Simiun a si Yakub enggu si Yuhan a manga wata ni Zabidi na sangat bun a nangagaip silan. Saleta na nia pidталu nu Isa al-Masih kani Simiun na "Da ka 'gkagilek, ka iganat saguna na nia ka den pangua na su manga taw a namakasibay." ¹¹Na guna den makadunggu su manga awang'ilan kanu dedsan na tinagak'ilan su langun-taman nilan ka minunut silan kanu Isa al-Masih.

Su Kinapagkapia nu Isa al-Masih kanu Mama a Pedsakit sa Debpig

(Mataya 8:1-4; Markus 1:40-45)

¹²Na kanu timpu a lu su Isa al-Masih kanu isa a siudad na aden lu mama a pedsakit sa debpig. Na guna nin mailay su Isa al-Masih na sinemugiud sekanin kanu adapan nin ka pinagayukan nin sa nia nin pidталu na "Hu Mapulu, amaika miug ka na makapagkapia aku nengka."^t

¹³Na inami nu Isa al-Masih su mama sa nia nin lun pidталu na "Pegkiug aku, 'gkapia ka den saguna." Na midsambuta demun su kinagkapia nin. ¹⁴Na inibpaliugat'in kanu mama a entu i di nin edталun kanu apia entain su entu enggu pidталuan nin sa "Ganat ka den, ka pailay ka kanu 'bpamangurban enggu 'gkurban ka a mana bun su inisugu nu Nabi Musa asal'a mailay nu manga taw i nasuti ka den."

¹⁵Pidsan ka maitu na pakalapat bun su tudtulan pantag kanu Isa al-Masih tembu madakel a benal a manga taw i pendidilimudan lu sa lekanin ka 'bpakikinegen nilan su manga usiatan nin enggu asal'a makapagkapia nin su manga sakit'ilan. ¹⁶Ugaid'a nia katatapan na lu sekanin kanu nakadtawan-tawan a dalepa ka 'bpangeni-ngeni.

^t 5:12 **makapagkapia** Na su nia a kadtalu na nia nin maena sa basa a Grik na 'bpelimpiun atawa ka *pedsutin*. Na su taw a aden sakit'in a debpig na sia kanu adat-betad'ilan na haram a benal a taw.

Su Mama a Di Pakanggagalebek i Lawas'in

(Mataya 9:1-8; Markus 2:1-12)

¹⁷Na aden isa a gay a 'bpangusiat su Isa al-Masih. Na aden lu 'bpamagagayan a lusud kanu lumpukan a Parisiyu enggu manga gulu nu pangitaban a lu nakabpun sa Galili, sa Yudia enggu sa Awrusalim. Na su kabarakat'u Kadenan na linemangkap den sa lekanin sa makapagkapia nin su aden sakit'in. ¹⁸Daka aden manga taw lu a 'bpananggiten nilan kanu Isa al-Masih su mama a pinaiga bu kanu 'bpagigan nin ka di nin den pakanggagalebek su lawas'in. Na pegkiugan nilan 'bpananggit lu kanu adapan nu Isa al-Masih lu kanu ludep'u walay ¹⁹ugaid'a di silan pakaludep sabap sa madakel a taw. Guna su maitu na linekat'ilan su atep'u walay^u ka lu nilan ba initudtun su mama a entu lu kanu adapan nu Isa al-Masih. ²⁰Na guna mailay nu Isa al-Masih su salig'ilan na nia nin pidtalu kanu mama a di nin den pakanggagalebek su lawas'in na "Pakat, su kabaladusan nengka na inampun den."

²¹Na nia nakaidsa na ginawa nu manga taw a lusud kanu lumpukan a Parisiyu enggu su manga gulu nu pangitaban na "Ngin i kataw nu mama a nia kanu ginawa nin? Sakutu i nan kanu Kadenan! Entain besen i makapangampun sa kabaladusan u dikena su Kadenan bu?" ²²Ugaid'a 'gkatawan bun nu Isa al-Masih su 'gkapagitung nilan. Daka nia nin pidtalu kanilan na "Nginan ka man i pakaidsa nu kanu ginawa nu? ²³Ngin besen i malemu a edtalun ku, 'Su kabaladusan nengka na inampun den'? Udi na 'Embangun ka, ka lakaw ka'? ²⁴Ugaid'a ipaamad ku sa lekanu i su Kaka nu Manusia' na aden kawagib'in sia sa dunia sa kapangampun nin sa kabaladusan." Daka nia nin pidtalu kanu mama a di nin pakanggagalebek i lawas'in na "Pedsugun ku seka sa embangun ka, kua ka i ikam'engka a nan ka uli ka den." ²⁵Na kanu entu demun ba na mimbangun su mama sia demun kanu adapan nu manga taw enggu kinua nin su igan

^u 5:19 atep'u walay Kanu nia a dalepa na katatapan kanu manga walay na pantal i kinaatep lun enggu aden panikan nin sia sa liu a ipebpawang lu kanu untul'in.

^v 5:24 Kaka nu Manusia Nia su ped a gelal kanu Masih sia kanu Kitab a Inisulat'u Nabi Danyil. Madakel pan i kasabutan tanu makapantag kanu Kaka nu Manusia sia kanu Maena nu Mangadalem a Kadtalulu kanu Kitab a mailay kanu kapupusan nu nia a kitab.

Luk 5

nin ka minuli a pebpugi kanu Kadenan. ²⁶Daka sangat a nangagaip enggu nangagilekan su madakel a taw taman sa napugi nilan su Kadenan. Na nia nilan nadtalu na “Sangat a pakagaip-gaip su nailay tanu a nia.”

Su Kinabaluy kanu Libi a Makadtatanggunut kanu Isa al-Masih (*Mataya 9:9-13; Markus 2:13-17*)

²⁷Na ulian nu entu na linemiu su Isa al-Masih na nailay nin su 'bpangubela sa buwis a bedtuan sa Libi^w a 'bpagagayan lu kanu 'bpangubelan nin sa buwis. Na nia nin lun pidtalu na “Unut ka sa laki.” ²⁸Daka midtindog mambu sekanin ka tinagak'in su langun-taman nin ka minunut kanu Isa al-Masih.

²⁹Na inidsela-sela ni Libi su Isa al-Masih lu kanu walay nin. Na madakel a 'bpangubela sa buwis apeg den nu ped pan a manga taw i kaped'ilan kineman lu. ³⁰Guna su maitu na mimbuku kanu 'bpamangunut kanu Isa al-Masih su manga taw a lusud kanu lumpukan a Parisiyu enggu su manga gulu nu pangitaban sa nia nilan pidtalu na “Ngintu ka ibpamagatuang'u su 'bpamangubela sa buwis enggu su manga taw a dikena balaagama?”

³¹Na nia inisumpat'u Isa al-Masih sa kanilan na “Dikena man nia pakanasisita sa taligamut su manga taw a dala sakit'in ka su manga taw a aden sakit'in. ³²Na dikena nia ku kinasia i nia ku pedtawagen na su manga ikelas a taw ka su manga taw a baladusa ka enggu silan makadtaubat.”

Su Kinadtalu nu Isa al-Masih pantag kanu Bagu a Ukit sa Kapaginugut kanu Kadenan (*Mataya 9:14-17; Markus 2:18-22*)

³³Na nia nilan pidtalu kanu Isa al-Masih na “Su 'bpamangunut kanu Yahiya na mategel silan 'bpuasa enggu mangeni-ngeni, na maitu bun su 'bpamangunut kanu lumpukan a Parisiyu. Ugaid'a su 'bpamangunut sa leka na 'bpamegkan enggu 'bpamanginem pan silan.” ³⁴Nia pidtalu nu Isa al-Masih kanilan na “Ngintu, wagib a 'bpuasa su manga ana nu pegkawingen amaika kaped'ilan pamun su mama a pegkawingen?”

^w 5:27 Libi na sekanin bun si Mataya.

³⁵Ugaid'a mauma su kutika a kuan den su mama a pegkawingen na entu ba su kutika a kabpuasa nilan."

³⁶Na pidtalu nin pan kanilan su nia a pakenalan sa "Da taw a kemisi sa bagu a balegkas ka itapi nin kanu labing a balegkas ka kanugun nin su bagu a balegkas enggu di bun i entu makadait kanu labing a balegkas. ³⁷Da bun taw a demiken kanu bagu a ig'a ubas kanu labing a taguan a upis'a binatang kagina makapambetu nu bagu a ig'a ubas su labing a taguan a upis'a binatang^x na amaika maitu na maudud su ig'a ubas enggu 'gkalat su taguan a upis'a binatang. ³⁸Ugaid'a nia man dait na su bagu a ig'a ubas na sia ipembetad kanu bagu a taguan a upis'a binatang. ³⁹Dala bun malilini sa bagu a ig'a ubas amaika makainem den silan kanu danden a ig'a ubas ka nia nilan bun edtalun na 'Nia mapia su danden.' "

Su Pantag kanu Gay nu Kabpangintelenen

(Mataya 12:1-8; Markus 2:23-28)

6 ¹Na kanu Gay nu Kabpangintelenen na minukit su Isa al-Masih lu kanu inawidan a bantad. Na nangetes sa tiugkayan na bantad su 'bpamangunut lun enggu inukad'ilan kanu lima nilan ka kinan nilan. ²Daka ped kanu manga taw a lusud kanu lumpukan a Parisiyu i midtalu sa "Nginan ka penggulan nu i nan? Di a benal i nan 'gkaalus kanu Gay nu Kabpangintelenen."

³Na nia inisumpat'u Isa al-Masih kanilan na "Ngintu besen, da nu pamun mabatia kanu kitab u ngin i pinggula nu Daud kanu timpu a 'gkagutem sekanin apeg'u manga tagapeda nin? ⁴Na linemudep su Daud lu kanu walay a pedsimban kanu Kadenan ka kinan nin su pan a inigkurban kanu Kadenan a inenggay sa lekanin. Na di a benal 'gkaalus a kanen nin su entu ka nia bu alus a makakan kanu entu na su 'bpamangurban. Na pidsan ka maitu na inenggan nin pan su manga tagapeda nin." ⁵Na daka pidtalu nin pan kanilan i "Su Kaka nu Manusia na apia sia kanu Gay nu Kabpangintelenen na sekanin i Mapulu."

^x 5:37 Makapambetu nu bagu a ig'a ubas su labing a taguan a upis'a binatang kagina su bagu a ig'a ubas na gay nin pegkauguet na pegkaledsem. Na amaika pegkaledsem su ig'a ubas na mana 'gkaadenan na sambel a sabapan na kambetu nu labing a taguan a upis'a binatang kagina di den pedsugut. Na su nalabit sia a taguan a upis'a binatang na upis'a kambing atawa ka bili-bili.

Luk 6

Su Mama a Migkipes i Sabala a Lima nin

(Mataya 12:9-14; Markus 3:1-6)

⁶Na kanu Gay bun nu Kabpangintelenen na linemu sekanin kanu pedsambayanan nu manga Yahudi ka 'bpamandu sekanin. Na aden lu mama a migkipes i kawanan a lima nin. ⁷Na pedtulikan nu manga gulu nu pangitaban enggu su manga taw a lusud kanu lumpukan a Parisiyu su Isa al-Masih ka pedsipatan nilan u amaika pagkapan nin su mama a entu kanu Gay nu Kabpangintelenen ka enggu aden makasendit'ilan sa lekanin. ⁸Ugaid'a 'gkatawan bun nu Isa al-Masih su manga kahanda nilan. Na nia nin pidtalu kanu mama a migkipes i lima nin na "Edtindeg ka kanu luk'u manga taw." Guna su maitu na pinggula den mambu nu mama a entu su pidtalu nu Isa al-Masih.

⁹Na nia pidtalu nu Isa al-Masih kanilan na "Ngin i kalangan nu lun i 'gkaalus kanu Gay nu Kabpangintelenen, kanggula sa mapia atawa ka kanggula sa mawag; kalipuas kanu umul'u taw atawa ka kabinasa lun?"

¹⁰Na pinangingilay nin silan langun ka nia nin pidtalu kanu mama a entu na "Betel ka i lima nengka a nan!" Na binetel'in mambu taman sa migkapia su lima nin. ¹¹Guna su maitu na miniseg i sakit'a ginawa nilan kanu Isa al-Masih taman sa mimbibitiala silan u panun i pakaidan nilan sa lekanin.

Su Kinapamilya kanu Sapulu enggu Dua a 'Bpamangunut kanu Isa al-Masih

(Mataya 10:1-4; Markus 3:13-19)

¹²Na aden isa a gay a tinemakedeg su Isa al-Masih kanu palaw ka nangenin-ngenin. Na nalalamagan na nangenin-ngenin bu sekanin kanu Kadenan. ¹³Guna su mapita den na tinawag'in su 'bpamangunut sa lekanin ka pinamilya nin su sapulu enggu dua a pinggungalanan nin sa sinugu. Na nia ba su manga napamilya nin: ¹⁴⁻¹⁵Si Simiun a binedtuan nin bun sa Pitru, si Anduk a suled'i Simiun Pitru, si Yakub enggu si Yuhan, si Pilipus enggu si Bintulumu, si Mataya,^y si Tumas enggu si Yakub a wata ni Alpayus, si Simiun a 'bpaninindeg kanu dalepa,

^y 6:14-15 Si Mataya na nia bun ba si Libi a 'bpangubela sa buwis a mailay kanu nia bun ba a kitab 5 ayat 27 taman sa 29.

Luk 6

¹⁶si Yahuda a wata ni Yakub enggu si Yahuda Iskalia a tempu kanu Isa al-Masih.

Su Kapianan nu Kamiskin enggu su Kawagan nu Kakawasa *(Mataya 4:23-25)*

¹⁷Guna embaba su Isa al-Masih kanu palaw enggu su manga kaped'in na lu silan midtaman kanu maulad a kadatalan. Na madakel kanu 'bpamangunut sa lekanin i lu apeg den nu madakel a taw a ganat sa Yudia enggu Awrusalim taman den kanu manga dalepa a lu tampal sa dedsan nu lagat sa Tair enggu Sidun. ¹⁸Na linemu su entu a manga taw asal'a makineg'ilan su panduan nu Isa al-Masih enggu makapagkapia su sakit'ilan. Na pinagkapia nin bun su manga taw a inasukan na saitan. ¹⁹Na sabap kanu kabarakat'in na 'bpagapasen nu langun nu taw lu i maami nilan sekanin kagina langun na 'bpagami lun na pegkapia.

(Mataya 5:1-12)

²⁰Na linengian nin su 'bpamangunut sa lekanin ka nia nin pidtalun na "Mapia gaid i sekanu a nan a manga miskinan ka malusud kanu kanu kpendatu nu Kadenan.

²¹Na mapia den a benal i sekanu a 'gkangagutem sa saguna ka pakausugan kanu nu Kadenan.
Maitu kanu bun a 'bpamanguliang ka padtatawan kanu nu Kadenan.

²²"Na mapia den a benal sa lekanu amaika kabensian kanu nu manga taw, ikias kanu nilan taman sa pagkayan kanu nilan enggu bedtuan kanu sa daluaka sabap kanu salig'u kanu Kaka nu Manusia. ²³Ka maya bun ba i pinakaidan nu manga kalukesan nu entu a manga taw kanu manga nabi. Na sangat a enggalaw-galaw kanu den ka masela a benal i balas'u lu sa sulega.

²⁴"Ugaid'a duan-duan nin den su manga taw a kawasa ka naipus'ilan den su kapianan nilan sia sa dunia.

²⁵Duan-duan nin den su manga taw a 'gkangausugan a benal ka silan menem i mangagutem.
Duan-duan nin bun su manga taw a 'gkangapia a benal i ginawa nin ka silan menem i mamanguliang.

Luk 6

²⁶ Duan-duan nin den su manga taw a 'bpamedtan a benal'u madakel a taw ka maya bun ba i pinakaidan nu manga kalukesan nilan kanu manga 'bpenabi-nabi.

Su Kakalimu kanu Kuntela (*Mataya 5:38-48; Mataya 7:12a*)

²⁷ "Ugaid'a pakikineg'u sa mapia su pedtalun ku sa lekanu, ikalimu nu su kuntela nu. Tabangi nu sa mapia su 'gkabensi sa lekanu.

²⁸ Ipangeni-ngeni nu i palihalan nu Kadenan su manga taw a pedsinta sa lekanu sa mawag. Na ipangeni-ngeni nu bun su apia entain a papegkapasang sa lekanu. ²⁹ Amaika aden temebpi kanu bala a pipi nengka na ilengi nengka pamun su sabala. Na u aden menem kemua kanu lambung'engka na inggay nengka pamun su balegkas'engka.

³⁰ Na apia entain i mangeni sa leka na enggi ka. Na u kuan menem su tamuk'engka na di ka den kemua 'bpaluman. ³¹ Nia nu enggula kanu ped'u na u ngin i kalinian nu a enggulan nu ped'u sa lekanu.

³² "Na amaika nia nu bu ikalimu na su taw a malimu sa lekanu na dala balas a makua nu sa entu. Ka apia su manga baladusa na ikalimu nilan bun su malimu kanilan. ³³ Na amaika nia nu bu 'bpia-pianan na su taw a minggalebek sa leka sa mapia na dala balas a makua nu lun. Ka apia su manga baladusa na maitu bun ba i penggulan nilan. ³⁴ Na amaika nia nu bu pasembayn su taw a katawan nu i makauli bun su pedsembayan nin na dala balas a makua nu lun. Ka apia su taw a manga baladusa na papedsembay bun kanu manga taw a baladusa ka 'gkatawan nin bun i makambalingan bun sa lekanin su sinembayan lun.

³⁵ Ugaid'a nia man wagib na ikalimu nu su kuntela nu enggu 'bpia-piani nu silan. Pasembay nu silan sa di nu den 'bpangingalap i makauli nilan pan. Ka amaika maitu na masela i balas'u enggu katawan i sekanu na wata kanu nu Kadenan a Mapulu sa Langun. Ka malimu man sekanin apia kanu manga taw a di masukul enggu kanu manga mawag a taw.

³⁶ Pangalimuan kanu a mana bun su Ama nu a lu sa sulega.^z

^z 6:36 **Ama nu a lu sa sulega** Su Ama sia a linabit na su Kadenan. Madakel pan i kasabutan tanu makapantag kanu nia sia kanu *Maena nu Mangadalem a Kadtalu kanu Kitab* a mailay sia kanu kapupusan nu nia a kitab.

Luk 6

Su Kapanendit kanu Ped'engka

(Mataya 7:1-5)

³⁷“Da kanu manendit kanu ped'u ka enggu di kanu bun wagiban nu Kadenan. Di nu semugat sa kawagib su ped'u ka enggu di kanu bun sugaten sa kawagib'u Kadenan. Ampun nu su ped'u ka enggu kanu bun ampunen nu Kadenan. ³⁸Pangenggay kanu ka subela-subela pan i inggay nu Kadenan sa lekanu taman sa mamelapay, ka u ngin i asadan sa kapangenggay nu na maitu bun ba i asadan sa kaenggay sa lekanu.”

³⁹Na pidtalu pan nu Isa al-Masih kanilan su nia sa ukit a pakenalan sa “Ngintu, matundan nu pisek su pagidsan nin bun a pisek? Dili, ka amaika maitu na isa bu i kaulug'ilan kanu kalut. ⁴⁰Na dala man mulit a kalawanan nin su gulu nin. Nia taman na malepeng'in bu su gulu nin amaika mapasad den sekanin mamandu sa mapia. ⁴¹Ngintu ka nia nengka madsima na su puling'u ped'engka inunta na su puling'engka a mana den lendu i kasela nin na di nengka madsima? ⁴²Panun ba i kapedtalu nengka kanu ped'engka sa ‘Kaka, sia ka pan ka iawa ku i puling'engka a nan,’ inunta na su puling'u mata nengka a mana den lendu i kasela nin na di nengka madsima? Seka a dikena senep sa atay i kabpagagama nin na iawa nengka muna su puling'u mata nengka a manga mana den lendu i kasela nin ka enggu nengka mailay sa mapia su kaawa nengka kanu puling'u ped'engka.

Su Kayu na Mailay sia kanu Unga nin

(Mataya 7:16-20; Mataya 12:33-35)

⁴³“Na su mapia a kayu na nia nin bun unga na mapia. Ugaid'a su di mapia a kayu na nia nin bun unga na di bun mapia. ⁴⁴Na sia nengka katawan i embiasan na kayu kanu unga nin. Di man munga su kayu a teneken sa igus atawa ka unga na ubas. ⁴⁵Na maitu bun ba su taw, su mapia a taw na nia nin bun manggalebek na mapia kagina nia nakadalem kanu atay nin na mapia. Na su mawag menem a taw na nia nin bun manggalebek na mawag kagina nia nakadalem kanu atay nin na mawag. Kagina u ngin i dalem'u atay nu taw na entu bun ba i lemiu kanu ngali nin.

Su Embalangan nu Taw a Pembudsud sa Walay

(Mataya 7:24-27)

⁴⁶“Na ngintu ka pembedtuan aku nu sa Mapulu inunta na di nu pamun ipenggulalan su inisugu ku sa lekanu? ⁴⁷Na apia entain i semia sa laki enggu pakikinegen nin su panduan ku taman sa enggulan nin su entu na nia nin kalagidan na ⁴⁸mana su mama a mimbalay. Na kinemalut sekanin sa madalem ka inibudsud'in lu kanu lakungan a watu. Guna 'gkadalem su lawas'u ig na dala mageba su walay kagina mabagel i kinabudsud lun. ⁴⁹Ugaid'a apia entain menem i makikineg kanu panduan ku ugaid'a di nin inggulalan na nia nin kalagidan na su mama a mimbalay sa dala nin embageli mudsud su palaus'in. Guna den masugat'u kadalem na nagubal taman sa nabinasa sa tidtu-tidtu.”

Su Salig'u Kapitan nu Sundalu a Dikena-Yahudi

(Mataya 8:5-13)

7 ¹Guna mapasad'u Isa al-Masih edtalu i entu kanu langun nu taw na linemu sekanin sa Kapurnaum. ²Na aden lu kapitan nu sundalu na Ruma a aden panunugun nin a ipegkalimu nin a pebpaya den. ³Guna makineg'u kapitan su pantag kanu Isa al-Masih na pinasuguan nin su Isa al-Masih kanu 'gkangaunutan nu manga Yahudi sa lemu pan su Isa al-Masih sa lekanin ka enggu nin makapagkapia su panunugun nin. ⁴Na pibpawangan nilan mambu su Isa al-Masih ka pinamagayukan nilan sa lemu pan sekanin sa nia nilan pidtalu na “Su nia a taw sa Ruma na dait bun a kadtabangan nengka ⁵ka ipegkalimu nin su manga Yahudi taman sa napaumbal sekanin sa walay a pedsambayanan tanu.” ⁶Guna su maitu na minunut mambu su Isa al-Masih kanilan.

Na guna su pakasiken den silan kanu walay na inipasumbak'u kapitan nu sundalu kanu manga pakat'in su Isa al-Masih ka inipadtalu nin kanilan i “Mapulu, di ka den 'bpagangga i ginawa nengka ka di aku a benal makadait a 'bpawangan nengka pan i walay ku ⁷ka apia man su kaadap ku sa leka na di aku den makadait. Ugaid'a edtalun nengka bu man i 'gkapia su panunugun ku na 'gkapia den sekanin. ⁸Na katawan ku i entu ka apia saki na aden pan mapulu ku a pedsugu sa laki enggu aden bun manga sundalu ku a saki i pegkakataw lun, na amaika edtalun ku kanu isa kanilan i ‘Lu ka’ na lemu sekanin, u edtalun ku menem kanu

ped i 'Sia ka' na semia sekanin. Na u edtalun ku menem kanu ulipen ku i 'Enggalebek ka i nia' na enggalebeken nin."

⁹Na guna makineg'u Isa al-Masih su entu na nagaip sekanin. Na linengian nin su madakel a taw a pedtatanggunut lun ka nia nin nadttalu na "Edttalun ku sa lekanu i apia sakataw sia sa Israil na dala aku pamun makailay sa maya ba i kasela na salig'in." ¹⁰Na guna embalangan kanu walay su manga sinugu nu kapitan nu sundalu na migkapia den su panunugun a entu a pebpaya.

Su Kinapambibiag'u Isa al-Masih kanu Wata nu Balu a Babay

¹¹Na ulian nu entu na linemu menem su Isa al-Masih kanu dalepa a bedtuan sa Nain a kaped'in su 'bpamangunut sa lekanin enggu su madakel a taw a pedtatanggunut lun. ¹²Na kanu kapegkauma nilan kanu bengawan nu dalepa na 'gkadsumbak' ilan i kabpelebeng kanu tunggal a wata a mama nu balu a babay a kaped'in su madakel a taw. ¹³Na guna mailay nu Mapulu a su Isa al-Masih su ina nu wata na sangat a nalat i ginawa nin lun sa nia nin pidttalu na "Babu, da ka den 'bpaguguliang."

¹⁴Na inubay nu Isa al-Masih su binetadan kanu bangkay ka inami nin, saleta mambu na su manga pembantial lun na mibpalen silan. Na nia nin pidttalu kanu minatay na "Datu, pedsugun ku seka sa embangun ka." ¹⁵Daka mimbangun mambu su minatay enggu nakadttalu. Na entu pan ka initapenay nu Isa al-Masih kanu ina nin. ¹⁶Na sangat a nangagilekan su manga taw taman sa napugi nilan su Kadenan sa nia nilan nadttalu na "Nakauma den sa lekitanu su barakat a nabi" enggu "Tinabangan nu Kadenan su manga taw nin." ¹⁷Na su makapantag a nia kanu Isa al-Masih na pakapayapat den kanu lusud'u Yudia taman den kanu embala-bala a dalepa lu.

Su Kinapaidsa nu Yahiya a 'Bpanalawat lu kanu Isa al-Masih
(Mataya 11:2-19)

¹⁸Na su 'bpamangunut kanu Yahiya a 'Bpanalawat na pidttalu nilan kanu Yahiya su langun nu entu ba a nanganggula. ¹⁹Daka tinawag'u Yahiya su dua kataw kanu 'bpamangunut lun ka sinugu nin lu kanu Isa al-Masih ka ipebpagidsa nin kanilan i "Ngintu, seka ba su inibpasad'u Kadenan a pakauma atawa ka mamamati kami pan sa ped?" ²⁰Na ginemanat den mambu silan, na guna silan makauma kanu Isa al-Masih

Luk 7

na pidtalu nilan lun i “Sinugu kami nu Yahiya a ’Bpanalawat ka ipebpagidsa nin u ‘Ngintu, seka ba su inibpasad’u Kadenan a pakauma atawa ka mamamati kami pan sa ped?” ”

²¹Na kanu entu bun ba a kutika na madakel i pinagkapia nu Isa al-Masih a ’bpamedsakit. Pinaawa nin su manga saitan a minasuk kanu manga taw enggu pinailay nin su manga di pamakailay. ²²Na nia inisumpat’u Isa al-Masih kanu sinugu a entu nu Yahiya na “Embalingan kanu sa lekanin ka edtalu nu lun u ngin i nailay nu enggu nakineg’u. Namakailay su di pamakailay, namakalakaw su di pamakalakaw, nasuti su ’bpamedsakit sa debpig, nakakineg su di pamakakineg, nakambibiag su namamatay enggu nakapangusiat kanu manga miskinan su Mapia a Tutuma. ²³Na mapia den a benal kanu taw u dala kandua-dua nin sa kapaginugut pantag sa laki.”

²⁴Na guna makaganat su ’bpamangunut kanu Yahiya na linemudsu edtalu-talu su Isa al-Masih pantag kanu Yahiya lu kanu madakel a taw sa nia nin pidtalu na “Su kinalu nu a entu kanu tawan-tawan a dalepa, na ngin i ’gkapanganganay nu a mailay nu lu? Dikena nia nu ’gkapanganganay a mailay nu lu su taw a malubay i tindeg’in a mana tiugaw a ’gkasugat’a sambel. ²⁵Ugaid’a ngin basi i pegkiugan nu ’bpagilay lu kanu kinalu nu? Di nu bun pegkiugan ’bpagilay su mama a mimbalegkas sa mapulu i alaga nin. Tanudi nu, ka su taw a mimbalegkas sa mapia enggu mapia a benal i kabpaguyag-uyag’in na lu nu mailay kanu tulugan nu manga sultan. ²⁶Ka nia nu man pegkiugan ’bpagilay kanu kinalu nu na isa a nabi. Uway, benal a nabi sekanin ugaid’a nia ku madtalu sa lekanu na minuna pan sekanin sa nabi ²⁷ka sekanin ba a nia su nakadalem kanu kitab a

‘Ilay ka! Paunan ku sa leka su pedsugun ku ka enggu
nin mapagadil su lalan nengka.’^a

²⁸Edtalun ku sa lekanu i dala nakalawan sa kabalapantag kanu Yahiya sa kanu langun nu pimbata sia sa dunia. Ugaid’a apia ka maitu na su kabalapantag’u Yahiya na dala makatimbang kanu kabalapantag’u mababa den sa langun a taw a nalusud kanu kpendatu nu Kadenan.”

²⁹Na guna makineg’u langun nu manga taw lu su entu apeg den nu manga ’bpangubela sa buwis na tinalima nilan su kadtalu nu Kadenan. Na su manga taw a nia na nakapasalawat den silan kanu Yahiya.

^a 7:27 Ebpun i nia sia kanu Kitab a Inisulat’u Nabi Malakias 3 ayat 1.

³⁰Ugaid'a su manga taw a lusud kanu lumpukan a Parisiyu enggu su manga gulu na pangitaban na da nilan talima su kahanda nu Kadenan enggu da bun silan pasawat kanu Yahiya.

³¹Pidtalun pamun nu Isa al-Masih i "Ngin basi i kalagidan ku kanu manga taw a nia sa saguna a timpu? Ngin basi i pagidsan nilan? ³²Mana silan manga wata a pendalemet lu kanu plasa a ibpananawag'ilan kanu manga ped'ilan i 'Pidtambulan nami sekanu na dala kanu edsagayan. Na guna nami menem sekanu edsengali sa sengal pantag sa kapatay na dala kanu bun pamanguliang.'

³³"Na maitu ba i kalagidan ku sa lekanu, na mana kanu manga wata ba a entu kagina guna a nia makauma su Yahiya a Nanalawat a tatap pepuasa enggu dala inem sa makalangut na nia nu lun pidtalun na 'Inasakan sekanin na saitan.' ³⁴Na guna menem makauma su Kaka nu Manusia sia sa dunia a pegkan enggu 'bpaginem na nia nu menem pidtalun na 'Ilay nu ba i mama a nia, busawn enggu palalangut. Nia nin pakat na su manga 'bpangubela sa buwis enggu su dikena balaagama!' ³⁵Ugaid'a su ilemu nu Kadenan na mailay man su kabantang'in sia kanu galebekan nu langun nu namedtalima lun."

**Su Kinalu nu Isa al-Masih kanu Walay nu Taw
a Lusud kanu Lumpukan a Parisiyu**

³⁶Na aden taw a lusud kanu lumpukan a Parisiyu a bedtuan sa Simiun a minenggat kanu Isa al-Masih sa lu pan keman kanu walay nin. Na minunut mambu sa lekanin su Isa al-Masih. ³⁷Na lu ba kanu dalepa a entu na aden pegkaleben a babay a sundal.^b Na sabap sa nakineg'in i lu pegkan su Isa al-Masih kanu walay nu taw a lusud kanu lumpukan a Parisiyu na linemu sekanin a nananggit sa kamutan a lana a inibetad sa taguan a bedtuan sa alabastru. ³⁸Na lu sekanin midtindeg kanu ubay nu Isa al-Masih a masupeg kanu ay nin. Na 'bpaguguliang sekanin taman sa 'gkalumes den nu lu nin su ay nu Isa al-Masih. Na pebpunasan nin kanu buk'in su ay nu Isa al-Masih enggu 'bpaniumen nin taman sa pembubusan nin pan sa kamutan.

³⁹Na guna mailay nu minenggat a entu sa lekanin a lusud kanu lumpukan a Parisiyu su entu na nia nadtalun nu ginawa nin na "Amaika tidu-tidu a nabi i mama a nia na katawan nin u entain i babay a nia a

^b 7:37 sundal Na nia nin maena na babay a pebpasan nin i lawas'in.

'bpagami sa lekanin enggu su ukit'u uyag-uyag'in." 40 Daka nia pidtalu nu Isa al-Masih na "Simiun, aden pedtalun ku sa leka." Nia nakasumpat'i Simiun na "Ngintu ba? Edtalu ka sa laki, Gulu."

41 Na nia pidtalu nu Isa al-Masih na "Aden dua kataw a minutang sa kuleta lu kanu 'bpangutangan. Na su sakataw na minutang sa lima gatus a dinarius,^c na su sakataw menem na limapulu a dinarius. 42 Na guna su di den silan pakabayad kanu utang'ilan na da den silan pabayada nu nautangan nilan. Na entain basi kanilan dua i labi a mapailay sa kakalimu sa lekanin?" 43 Nia inisumpat'i Simiun na "Kalangan ku lun na su masela bun i nautang'in." Na nia pidtalu nu Isa al-Masih na "Nakasugat ka." 44 Daka linengian nin su babay enggu pidtalu nin kani Simiun i "Simiun, 'gkailay nengka i babay a nia? Pinasia aku nengka kanu walay nengka ugaid'a da aku nengka demun kaenggi sa ig a makagagas ku kanu ay ku. Ugaid'a sekanin na penggagasan nin kanu lu nin su ay ku enggu pebpunasan nin kanu buk'in. 45 Da aku nengka bun masakaw sa sium ugaid'a sekanin na iganat sa kinauma nin na da den pinda na kapedsium'in kanu ay ku. 46 Da nengka bun kabubusi sa lana su ulu ku ugaid'a sekanin na linapat'in mubus sa lana a mamut su ay ku. 47 Na nia ku madtalu sa leka na su kinapailay nin sa tidtu-tidtu a kakalimu sa laki na amadan sa sekanin na madakel i kabaladusan nin a naampun. Ugaid'a su paidu bu i kinaampun lun na paidu bun mambu i kapailay nin sa limu."

48 Na nia pidtalu nu Isa al-Masih kanu babay na "Su kabaladusan nengka na inampun den." 49 Na su manga kaped'in pegkan lu na nia nilan 'gkangadtalu na "Entain i mama a nia a pakapangampun kanu kabaladusan?" 50 Ugaid'a pidtalu pan nu Isa al-Masih kanu babay i "Su salig'engka i napambaya-baya sa leka, na uli ka den sa malilintad."

Su Kinaunut'u manga Babay kanu Isa al-Masih sa kanu Kinapangusiat'in

8 1 Ulian nu entu na linapat'u Isa al-Masih su embala-bala a dalepa lu magidsan pan i masela atawa ka manaut a dalepa ka inipangusiat'in su Mapia a Tutuma pantag kanu kapedatu nu Kadenan a kaped'in su sapulu enggu dua a pinamili nin. 2 Na minunut bun sa lekanin su ped

^c 7:41 Su **dinarius** na isa kanu manga kuleta nilan kanu entu a timpu. Sakadinarius i kadsalilidan a sagay a sukay nu gumagalebek kanu entu a timpu.

Luk 8

kanu manga babay a pinagkapia nin i sakit'in enggu inawan nin sa saitan. Na su manga babay a entu na si Mariam a binedtuan bun sa Magdalina a su inasukan pan nu pitu kataw a saitan, ³si Yuhana a kaluma ni Kusa a 'gkasaligan kanu tulugan nu Hirud, apeg den ni Susana enggu su manga ped pan a babay. Na silan i tinemabang kanu manga nasisita nu Isa al-Masih enggu su 'bpamangunut lun.

Su Pakenalan pantag kanu Embalangan nu Lupa a Sinaudan sa Uni

(Mataya 13:1-9; Markus 4:1-9)

⁴Na guna su pedtundug-tundug den i kapegkauma nu madakel a taw a 'bpelu sa lekanin a ebpun den kanu embala-bala a dalepa na nia nin pidtalu sa ukit a pakenalan na ⁵“Aden mama a linemu sa dalem ka sinemaud sa uni. Na sia kanu kapedsaud'in na aden nangaulug sia kanu ligid'u lalan. Na nadakudak enggu kinan bu nu manga papanuk. ⁶Aden menem nangaulug sia kanu manga watu a natangguban na paidu a lupa. Na sia kanu kabpagetu nin na nagangu kagina manipis i lupa nin. ⁷Na aden menem naulug lu kanu lupa a aden manga utan nin a sudangen na migkasela su manga utan kaped'u pinamula taman sa natangguban nin su pamulan. ⁸Na su ped menem na lu nangaulug kanu mapia a lupa. Na minetu mambu taman sa nakaunga sa nakamagatus takep.”

Na nia pan pidtalu nu Isa al-Masih sa matanug na “Apia entain i aden tangila nin a pakakineg na makikineg sa mapia.”

Su Maena nu Pakenalan

(Mataya 13:10-23; Markus 4:10-20)

⁹Na inidsa lun nu 'bpamangunut sa lekanin u ngin i maena nu pakenalan nin a entu. ¹⁰Na nia inisumpat'u Isa al-Masih na “Inenggan kanu sa kasabut kanu nakapagena a makapantag kanu kapedatu nu Kadenan. Ugaid'a kanu ped a manga taw a di 'bpamaginugut na ibpamandu ku kanilan sa ukit a pakenalan. Na natuman sia ba su nakadalem kanu kitab a

‘Matag silan 'bpangingilay na dala 'gkailay nilan,
matag silan 'bpamakikineg na dala 'gkatuntayan nilan.’^d

¹¹“Na nia maena nu pakenalan a entu na su manga uni na entu ba su kadtalu nu Kadenan. ¹²Na su ligid'u lalan a naulugan nu manga uni na

^d 8:10 Ebpun i nia sia kanu Kitab a Inisulat'u Nabi Isayas 6 ayat 9.

Luk 8

entu ba su manga taw a 'bpamakikineg kanu kadtalu nu Kadenan. Na guna lu su Datu na Giadsal na kinua nin su kadtalu nu Kadenan kanu pamusungan nilan ka enggu di silan makapaginugut enggu di malipuas. ¹³Na su watu menem a natangguban na paidu a lupa a naulugan nu uni na entu ba menem su manga taw a 'bpamakikineg kanu kadtalu nu Kadenan. Na endaw i kinakineg'ilan kanu kadtalu nu Kadenan na tinalima nilan taman sa napia a benal i ginawa nilan. Ugaid'a dala gaid endalig su kadtalu nu Kadenan lu kanilan. Nangagan bu i kinapaginugut'ilan ka guna makatingguma su bataluan na tinaligkudan nilan su paginugut'ilan. ¹⁴Na su naulugan menem'u uni a aden manga utan nin a sudangen na entu ba menem su manga taw a 'bpamakikineg kanu kadtalu nu Kadenan ugaid'a nabausan silan nu manga lidu na ginawa, kakawasan enggu kakiug sa mapia enggu mawag tembu nangalapas su unga nilan. ¹⁵Ugaid'a su mapia a lupa a naulugan nu uni na entu ba menem su manga taw a 'bpamakikineg kanu kadtalu nu Kadenan, na pinakikineg'ilan sa mapia taman sa tinalima nilan sa senep sa atay. Na tinemigkel silan taman sa nakaunga sa mapia."

Su Pakenalan pantag kanu Palitan

(Markus 4:21-25)

¹⁶Na pidtalu pan nu Isa al-Masih i "Dala man temutud sa palitan a dapengan nin udi na ibetad'in kanu aung'u katri ka nia pan mula na ibetad'in lu kanu 'bpanaguan sa palitan ka enggu mailay nu 'bpeludep a taw su kaliwanag'in. ¹⁷Na maitu bun ba su kapendatu nu Kadenan a nakapagena, na di bun mauget na makapayag bun. ¹⁸Kagina ka maitu na itagu nu sa ginawa su langun nu kadtalu ku ka apia entain i makikineg kanu kadtalu nu Kadenan na kadsisinggumanan pan su katuntay nin ugaid'a su entain menem i dili makikineg na su paidu a katuntay a nia nin kataw ka lekanin den na kuan pamun su entu."

Su Kinakakap'u Ina nu Isa al-Masih sa lekanin

(Mataya 12:46-50; Markus 3:31-35)

¹⁹Na nakauma su ina nu Isa al-Masih apeg'u manga suled'in a mama lu kanu 'bpangusiatan nin. Ugaid'a sabap kanu madakel a taw na di silan pakasupeg sa lekanin. ²⁰Na aden midtalu sa lekanin sa "Gulu, nan sa liu su ina nengka enggu su manga suled'engka a mama, pegkakapen ka nilan."

Luk 8

²¹Ugaid'a nia nin pidtalu kanu manga taw na "Nia ku ina enggu manga suled na su apia entain i 'bpakikineg enggu penggalebek kanu kadtalu nu Kadenan."

Su Kinapatelen nu Isa al-Masih kanu Sambel

(Mataya 8:23-27; Markus 4:35-41)

²²Na aden isa a gay a nageda su Isa al-Masih kanu awang apeg'u 'bpamangunut lun na nia nin pidtalu kanilan na "Lemipag tanu kanu lanaw." Na linemipag mambu silan. ²³Na kanu kabpelipag'ilan kanu lanaw na nakatulug su Isa al-Masih. Daka nakatingguma i mabandes a benal a sambel taman sa sama bu di pakageled su awang'ilan.

²⁴Daka pinukaw nilan su Isa al-Masih sa nia nilan lun pidtalu na "Mapulu! Mapulu, gedam ka! 'Gkaled tanu den!" Na mimbangun su Isa al-Masih ka sinapalan nin su sambel enggu su bagel. Na tinemelen mambu su sambel taman sa natekaw demun su kinalinaw nu lanaw.

²⁵Daka nia nin pidtalu kanu 'bpamangunut lun na "Endaw den nakasangul i salig'u?" Na nangagaip silan enggu nagilekan taman sa namakapamagidsaya silan sa "Entain a taw i nia ka apia su sambel enggu bagel na 'bpaginugut sa lekanin amaika pedsugun nin?"

Su Kinapagkapia kanu Mama a Inasukan na Saitan

(Mataya 8:28-34; Markus 5:1-20)

²⁶Na nakadunggu silan kanu dalepa nu manga taw sa Girasa a nakadsalipag bun nu Galili. ²⁷Na kanu kinambaba nu Isa al-Masih kanu awang na inalaw sekanin nu mama a taw bun kanu entu a dalepa. Na su nia a mama na inasukan na manga saitan enggu nauget den di pembalegkas enggu di den 'bpaguli sa walay ka lu bu pegkakaleben kanu 'bpamelebengan. ²⁸Na kanu kinailay nin kanu Isa al-Masih na linemalis sekanin sa matanug enggu sinemugiud kanu ay nu Isa al-Masih sa nia nin pidtalu sa matanug na "Isa a Tunggal'u Kadenan a Mapulu sa Langun, di aku nengka den 'bpelusudi. 'Bpangenin ku sa leka i di aku nengka 'bpelasaya." ²⁹Na nadtalu nin i entu sabap sa pidtalan sekanin nu Isa al-Masih sa awan nin su mama a entu. Ka madakel den man i kinaasuk lun nu saitan. Na pegkandaduan sekanin nu manga taw lu enggu pedtamengan nilan pan ugaid'a penggetasen nu saitan su manga lantay-lantay a putaw enggu 'bpananggiten nin kanu tawan-tawan a dalepa.

Luk 8

³⁰Na inidsan sekanin nu Isa al-Masih sa “Ngin i ngala nengka?” Nia nin inisawal na “Sakian-kian,” kagina madakel den a saitan i minasuk lun. ³¹Na inipamagayuk’u manga saitan kanu Isa al-Masih i di pan silan idtug kanu Kalut a Nangilem-kilem.

³²Na kanu entu ba mambu na aden madakel a benal a taw sa lupa lu kanu pipi nu bakulud. Na pinangeni nu manga saitan kanu Isa al-Masih i lu ba silan paasuken. Na sinugutan mambu silan nu Isa al-Masih.

³³Guna su maitu na linemiu su manga saitan kanu mama ka minasuk silan lu kanu manga taw sa lupa. Daka su langun nu taw sa lupa na namakadtatalaguy silan lu kanu matibeng a bakulud taman sa namakatibpu silan kanu lanaw enggu nanged.

³⁴Na guna mailay nu manga pedtuganul kanu manga taw sa lupa su entu a nanggula nu ayam’ilan na midtatalaguy silan mamagayas lu kanu siudad taman den kanu manga embala-bala pan a manga dalepa ka pinanudtul’ilan su entu lu kanu manga taw. ³⁵Na madakel a taw i namelu ka inilay nilan u ngin i nanggula. Na guna silan makauma kanu Isa al-Masih na nailay nilan kanu adapan nu Isa al-Masih a ’bpagagayan den su mama a inasukan na manga saitan enggu nakambalegkas den taman sa nakatidtu den i itungan nin. Daka nangagilekan su manga taw. ³⁶Na su namakailay kanu entu a nanggula na inilakit’ilan kanu madakel a taw u panun i kinapagkapia nin kanu mama a inasukan na manga saitan. ³⁷Daka su langun nu taw lu kanu embala-bala a dalepa sa Girasa na pinangeni nilan kanu Isa al-Masih i ganatan nin den silan kagina sangat a nagilekan silan. Daka nageda den mambu su Isa al-Masih kanu awang ka gemanat den. ³⁸Na su mama a naawan na manga saitan na inipamagayuk’in kanu Isa al-Masih sa paunuten nin sekanin. Ugaid’a pinauli sekanin nu Isa al-Masih sa nia nin pidtalu na ³⁹“Uli ka, ka panudtul ka u ngin i pinggula nu Kadenan sa leka.” Daka ginemanat den su mama ka inipayapat’in manudtul kanu siudad su pinakaidan lun nu Isa al-Masih.

Su Wata a Babay a Minatay enggu su Babay a Pebpulugu kanu Dalem’u Sapulu enggu Dua Lagun

(Mataya 9:18-26; Markus 5:21-43)

⁴⁰Na linemipag menem su Isa al-Masih kanu lanaw. Na inalaw sekanin nu madakel a taw kagina ’gkapagangapan nilan a benal sekanin. ⁴¹Na aden mama a bedtuan sa Yairus i nakauma. Sekanin i pegkamal kanu

Luk 8

pedsambayanan nu manga Yahudi. Na sinemugiud sekanin kanu Isa al-Masih ka pinangeni nin kanu Isa al-Masih i munut pan sekanin lu kanu walay nin ⁴²kagina su tunggal a wata nin a babay a namakasapulu enggu dua lagun i umul'in na pebpaya. Na minunut mambu sekanin kani Yairus a pidtalikupan silan nu makapal a benal a taw. ⁴³Na isa kanu madakel ba a entu i babay a pebpulugu bu sa nakasapulu enggu dua lagun den. Na naibped'in den i pantialian nin sa kapapenggamut'in ugaid'a da isa bu i nakapagkapia kanu sakit'in. ⁴⁴Guna sekanin makaubay kanu taligkudan nu Isa al-Masih na inami nin su sanggayad'u lambung'u Isa al-Masih. Daka midsambuta demun i kinatelen nu kapebpulugu nin. ⁴⁵Na inidsa nu Isa al-Masih i "Entain i minami a nan sa laki?" Na uman i isa na midtalu sa dikena silan. Daka nia pidtalu ni Pitru na "Mapulu, nalibet ka na madakel a nia a taw enggu pedsasaseka silan." ⁴⁶Ugaid'a nia pidtalu nu Isa al-Masih na "Aden minami sa laki ka nagedam ku i aden linemiu kanu kabarakat ku." ⁴⁷Na guna katawi nu babay i da i entu makapagena kanu Isa al-Masih na sinemupeg sa lekanin a pegkegkel'a gilek ka sinemugiud kanu adapan nin ka pidtalu nin sa lekanin lu kanu madakel a taw u ngin i sabapan na kinaami nin lun enggu kinadsambuta nu kinagkapia nu dalu nin. ⁴⁸Na nia pidtalu nu Isa al-Masih sa lekanin na "Manga dua na suled, su salig'engka i napagkapia sa leka. Uli ka den sa malilintad."

⁴⁹Na gagalu nu kapedtalu nu Isa al-Masih na aden nakauma lu a nakabpun kanu walay ni Yairus. Nia nin pidtalu kani Yairus na "Su wata nengka na minatay den, di ka den 'bpagangga su Gulu." ⁵⁰Ugaid'a nakineg'u Isa al-Masih su pidtalu nu mama a entu. Daka nia pidtalu nu Isa al-Masih kani Yairus na "Da ka 'gkagilek, pakabagel ka i salig'engka ka 'gkapia pamun sekanin."

⁵¹Guna su nakauma silan lu kanu walay ni Yairus na dala pinaunut'u Isa al-Masih lemudep lu kanu walay nia tabia na si Pitru, si Yuhan enggu si Yakub enggu su ama enggu ina nu wata. ⁵²Na su manga taw lu na 'bpamanguliang sa matanug enggu 'gkangalidu i ginawa nilan ka minatay den su wata a entu. Ugaid'a nia pidtalu nu Isa al-Masih na "Da kanu 'bpamanguliang ka dikena minatay i wata a nan, pedtulug bu sekanin." ⁵³Na nadtatawan nilan sekanin kagina natawan nilan i minatay den su entu a wata. ⁵⁴Daka inami nu Isa al-Masih su wata sia sa lima ka pidtalu nin sa "Bai, embangun ka." ⁵⁵Na mimbalingan su ngiawa nu wata taman sa midtagad-tagad embangun. Na inisugu nu Isa al-Masih i pakanen su wata.

⁵⁶Na sangat a nagaip su lukes'u wata ugaid'a inibpaliugat'u Isa al-Masih kanilan i di nilan edtalun-talun su entu ba kanu apia entain.

Su Kinasugu kanu Sapulu enggu Dua a Pinamili nu Isa al-Masih
(*Mataya 10:5-15; Markus 6:7-13*)

9¹Na linimud'u Isa al-Masih su sapulu enggu dua a pinamili nin ka inenggan nin silan sa kabarakat enggu bagel sa kapamugaw kanu manga saitan enggu kapagkapia kanu manga pedsakit. ²Na sinugu nin silan sa kapangusiat pantag kanu kapendatu nu Kadenan enggu kapagkapia kanu aden manga sakit'in. ³Na pinanutuman nin silan sa "Da kanu edtatanggit sa apia ngin kanu kandadalakaw nu: dala tudek, dala 'bpanaguan, dala pegken, dala kuleta enggu dala bun ped pan a balegkas. ⁴Na apia endaw i kaludepan nu a walay na lu kanu den ba tumpa taman sa kaganat'u menem kanu entu a dalepa. ⁵Na apia endaw menem a dalepa i dili temalima sa lekanu na ganati nu taman sa ipubpug'u su libubuk'u ay nu^e kanu kasangulan nu manga taw lu a amadan sa sungkang kanilan." ⁶Daka ginemanat den mambu su 'bpamangunut kanu Isa al-Masih ka tinaneb'ilan den su langun nu embala-bala a manga dalepa ka inipangusiat'ilan den su Mapia a Tutuma enggu pinagkapia nilan bun su manga pedsakit.

Su Kinalingasa na Itungan nu Datu Hirud
(*Mataya 14:1-12; Markus 6:14-29*)

⁷Guna makauma sa pakinegan nu Datu Hirud su langun nu entu a nanggula na di den pakatelen i manggiginawa nin ka aden midtalu sa mimbibiag 'bpaluman su Yahiya a Nanalawat. ⁸Ugaid'a nia pedtalun nu ped a manga taw na sekanin su Nabi Ilias.^f Su ped menem na isa sekanin kanu manga nabi paganay a mimbibiag 'bpaluman. ⁹Na nia pidtalu nu Datu Hirud na "Pinaputukan ku den man sa ulu su Yahiya. Entain basi i mama a entu a 'bpanudtulen nu manga taw?" Tembu pidsamikalan mangilay nu Datu Hirud su Isa al-Masih.

^e 9:5 ipubpug'u su libubuk'u ay nu Sia kanu adat-betad'u manga Yahudi na nia ba i ukit'ilan sa kapailay sa pegkias silan.

^f 9:8 Nabi Ilias Iganat kanu timpu nin na nakalima gatus lagun pan i naipus bagu nakauma su Isa al-Masih sia sa dunia. Na sia kanu katuntay nu manga Yahudi na su Nabi Ilias na embalingan sia sa dunia unan na kauma nu Masih. Sia nilan i entu kinandut kanu nakadalem kanu Kitab a Inisulat'u Nabi Malakias 4 ayat 5 taman sa 6.

Su Kinapakan kanu manga Taw a manga Lima Ngibu i Kadakel'in

(Mataya 14:13-21; Markus 6:30-44; Yuhan 6:1-14)

¹⁰Na guna den makambalingan su manga sinugu nu Isa al-Masih na pinanudtul'ilan sa lekanin su langun nu pinggula nilan. Entu pan ka pinaunut'u Isa al-Masih silan lu kanu dalepa a bedtuan sa Bitsaida sa da kasipati. ¹¹Guna makineg'u madakel a taw i lu ba silan mibpawang na tinundug'u manga taw silan. Na pidsakaw-sakaw mambu silan nu Isa al-Masih sa mapia. Na nangusiat sekanin makapantag kanu kapendatu nu Kadenan enggu pinagkapia nin su manga taw a aden manga sakit'in.

¹²Na guna su pedsukilep den na inubay sekanin nu sapulu enggu dua a pinamili nin sa nia nilan lun pidtalu na "Nakadtawan-tawan i nia a dalepa, paganat ka den i madakel a nia a taw ka enggu silan makalu kanu manga inged taman den kanu embala-bala a dalepa lu ka enggu silan makapangilay sa makan nilan enggu katulugan nilan." ¹³Nia nin inisumpat kanilan na "Sekanu i enggay kanilan sa makan." Na nia nilan nadtalulu na "Dala pegken tanu, nia tabia na lima timan bu a nia a pan enggu dua timan a seda. Ngintu, mamasa tanu sa ipakan tanu kanu langun nu taw a nia?" ¹⁴Na su manga mama bu a tinemalabuk na manga lima ngibu den i kadakel'in. Na nia pidtalu nu Isa al-Masih kanilan na "Pandudulumpuk'u silan mayan sa enggaga-limapulu kataw." ¹⁵Na pinggula den mambu nu 'bpamangunut lun su entu. ¹⁶Na kinua nu Isa al-Masih su lima timan a pan enggu su dua timan a seda ka tinemingada sekanin kanu langit ka midsukul-sukul enggu pinugi nin su Kadenan. Entu pan ka pidtebi-tebi nin ka inipatalagad'in kanu 'bpamangunut lun lu kanu madakel a taw. ¹⁷Daka nakakan su langun nu taw taman sa nangausug silan. Na aden pan nangasama nu manga taw keman a nia kadakel a nalimudan lun na sapulu enggu dua kabukag.

Su Kinataw nu Simiun Pitru u Entain su Isa al-Masih

(Mataya 16:13-20; Markus 8:27-30)

¹⁸Na isa a gay na nangeni-ngeni su Isa al-Masih ugaid'a lu bun su 'bpamangunut lun. Na inidsan silan nu Isa al-Masih sa "Entain aku kanu kapegkasabut'u madakel a taw?" ¹⁹Na nia nilan inisawal na "Seka kun su Yahiya a Nanalawat, na nia menem kadtalu nu ped na seka kun su Nabi Ilias, su ped menem na isa ka kun kanu manga nabi paganay a

Luk 9

mimbibiag 'bpaluman.”²⁰ Na nia nin menem inidsa kanilan na “Ugaid'a sa lekanu na entain aku?” Na nia inisumpat'i Pitru na “Seka su Masih a inibpasad'u Kadenan.”²¹ Na inibpaliugat'u Isa al-Masih kanilan i apia sakataw na dala muna edtalan nilan lun su nia.

Su Mauma a Kamalasyan nu Isa al-Masih enggu su 'Bpamangunut lun *(Mataya 16:21-28; Markus 8:31-9:1)*

²² Na pidtalu nin pan kanu 'bpamangunut lun i “Su Kaka nu Manusia na dait a mukit sa madakel a kamalasyan enggu dait a ikias sekanin nu 'gkangaunutan nu manga Yahudi enggu su manga mapulu nu 'bpamangurban taman den kanu manga gulu nu pangitaban. Na imatayan sekanin ugaid'a kanu ikatelu nin gay na embibiag sekanin 'bpaluman.”

²³ Daka pidtalu nin kanu langun nu manga taw lu i “U entain i miug mabaluy a makaunut sa laki na dait a lipatanan nin su kiug'u ginawa nin enggu uman-uman gay na dait a pamusayn nin su kayu nin a pinambalawaga⁸ ka munut sa laki. ²⁴ Ka apia entain i kiugan nin lempuas su umul'in na makin madala sa lekanin su entu. Ugaid'a apia entain menem i kadalanan na umul sabap sa laki na makatalima sa uyag-uyag a da taman nin. ²⁵ Na ngin i katagan nin kanu taw amaika makua nin su langun nu kakawasan sa dunia ugaid'a di nin matalima su uyag-uyag a da taman nin? ²⁶ Na apia entain a taw i ikaya nin i 'bpaginugut sekanin sa laki enggu kanu kadtalu ku na ikaya bun sekanin nu Kaka nu Manusia kanu katingguma nin a linangkapan nu sigay enggu su sigay nu Ama taman kanu sigay nu manga malaikat a suti. ²⁷ Ugaid'a saben-sabenal a pedtalan ku sa lekanu i di matag matay su ped sa lekanu sia taman sa di nilan mailay su kapendatu nu Kadenan.”

Su Kinasigay nu Isa al-Masih *(Mataya 17:1-8; Markus 9:2-8)*

²⁸ Na nakalabi sakapadian i naipus kanu kinadtalu nu Isa al-Masih sa entu, na pinaunut'in si Pitru, Yuhan enggu Yakub ka tinemakedeg silan kanu palaw ka nangeni-ngeni silan. ²⁹ Na gagalu nu kabpangeni-ngeni nu Isa al-Masih na midsalin su palas'in a migkaputi a benal su balegkas'in a

⁸ 9:23 pamusayn nin su kayu nin a pinambalawaga Su nia a kadtalu na inukit bu sa bayuk a nia nin maena na dait a taliman nu taw su kamalasyan a matala nin kanu kapaginugut'in kanu Isa al-Masih sa apia nia nin pan kaaden i ipatay nin.

pedsigay. ³⁰⁻³¹Na nakatekaw demun 'bpapayag i dua kataw a mama a pedsigay bun, na su Nabi Musa enggu Nabi Ilias su entu. Inimbitiala nilan su Isa al-Masih pantag kanu kapatay nin a kahanda nu Kadenan a mangagan den 'gkauma lu sa Awrusalim. ³²Na si Pitru enggu su manga ped'in na minatay na tulug ugaid'a endaw i kinagedam'ilan na nailay nilan su sigay nu Isa al-Masih enggu su dua kataw a manga mama a pedtindeg kanu ubay nin. ³³Na kanu kapengganat'u dua kataw a entu a mama kanu Isa al-Masih na nia pidtalu ni Pitru sa lekanin na "Mapulu, mapia ka sia tanu. Basi mapia u mumbal kami sa telu timan a balal: satiman i leka, satiman i kanu Nabi Musa enggu satiman menem i kanu Nabi Ilias." Na nadttalu nin i entu sabap sa di nin den 'gkataan u ngin i edttalun nin. ³⁴Na gagalu nu kapedtalu ni Pitru na nakatekaw demun silan natangguban na gabun. Na nagilekan su 'bpamangunut lun. ³⁵Daka aden suala a nakabpun kanu gabun sa nia nin pidtalu na "Nia ba su Tunggal a wata ku a pinamili ku. Pakikineg'u sekanin." ³⁶Endaw i kinapupus'u suala na sakataw nu Isa al-Masih bun den lu kanu pedtindegan nin. Na da i entu muna edttalu-talua nu 'bpamangunut lun kanu apia entain.

Su Kinapagkapia nu Isa al-Masih kanu Wata a Inasukan na Saitan
(Mataya 17:14-18; Markus 9:14-27)

³⁷Na kanu kinagkapita na mimbaba su Isa al-Masih enggu su telu kataw a 'bpamangunut lun ebpun kanu palaw, na inalaw menem silan nu madakel a taw. ³⁸Na aden mama lu kanu madakel a taw a 'bpelalis sa "Gulu, 'bpangenin ku sa leka i ilay ka pan su wata ku a mama a tunggal. ³⁹Inasukan sekanin na saitan enggu pakatekaw demun pakalalis enggu papegkegkelen nu saitan taman sa papembula-bulan nin su ngali nin. Na papegkapasangan nin a benal enggu tatap'in 'bpagasukan. ⁴⁰Na pinangeni ku kanu 'bpamangunut sa leka i paawan nilan pan su saitan ugaid'a dala nilan magaga." ⁴¹Na nia nadttalu nu Isa al-Masih na "Ngin den a kada na salig i nia a manga taw saguna! Sangat a namakasibay kanu den! Ngin ba i kauget'a kadtangen ku sa lekanu enggu katigkel ku sa lekanu? Isia nengka i wata nengka a nan." ⁴²Na gagalu na kapedtundan nin kanu wata na tinunggad menem'u saitan su wata ka sinaing'in. Ugaid'a pidttaluan nu Isa al-Masih su saitan sa awan nin su wata taman sa migkapia mambu su wata, entu pan ka inimbalingan nin su wata kanu ama nin. ⁴³Na su langun nu manga taw na nangagaip kanu entu a kabarakatan nu Kadenan.

Su Kinapayag'u Isa al-Masih kanu Manggula nin

(Mataya 17:22-23; Markus 9:30-32)

Kanu kapegkagaip'u manga taw kanu langun nu pinggula nin na pidtalu nin kanu 'bpamangunut lun i ⁴⁴“Di nu 'bpelipatani su nia ba a pedtalun ku sa lekanu a su Kaka nu Manusia na ipalad den lu kanu manga kuntela nin.” ⁴⁵Ugaid'a di nilan 'gkasabutan su pedtalun nin ka inipagena kanilan su maena nu entu ka enggu di nilan 'gkatuntayan. Na 'gkagilekan menem silan 'bpagidsa pantag kanu maena nin.

Su Badtug sa Langun sia kanu Kapendatu nu Kadenan

(Mataya 18:1-5; Markus 9:33-37)

⁴⁶Guna su maitu na mibpapalawa su 'bpamangunut lun u entain kanilan i badtug sa langun. ⁴⁷Ugaid'a 'gkatawan bun nu Isa al-Masih su 'gkapagitung'ilan tembu kinemua sekanin sa wata ka pinadtindeg'in sia kanu ubay nin ⁴⁸ka nia nin pidtalu kanilan na “Apia entain i temalima sa maya ba kanu manga wata a nia sabap sa 'bpaginugut sekanin sa laki na mana bun saki i tinalima nin. Na apia entain i temalima sa laki na tinalima nin bun su sinemugu sa laki. Ka u entain i ibaba nin i ginawa nin kanu manga ped'in na entu ba i mabadtug sa langun.”

Su Tidtu a Tampil

(Markus 9:38-40)

⁴⁹Na nia pidtalu ni Yuhan kanu Isa al-Masih na “Mapulu, aden nailay nami a 'bpamugaw sa saitan a sia nin ipenggulalan kanu ingala nengka na sinapalan nami kagina dikena tanu sekanin kaped.” ⁵⁰Na nia pidtalu nu Isa al-Masih sa lekanin na “Di nu sekanin pedsapali kagina apia entain i di pedsungkang sa lekanu na tampil'u.”

Su Kapedsangul'u Isa al-Masih 'Bpawang sa Awrusalim

⁵¹Na sagay-sagay na pegkasiken bun su kutika a kapambalingan kanu Isa al-Masih lu sa sulega na tinalanged'in mambu sa ginawa nin i lemu sekanin sa Awrusalim. ⁵²Sinemugu sekanin sa taw a pinauna nin lu sa kanu inged a Samaria ka enggu nilan 'gkapagadilan su kapegkauma nin. ⁵³Ugaid'a da kiug su manga taw sa Samaria sa katalima

nilan lun^h ka nasabutan nilan i lu sekanin pebpawang sa Awrusalim. 54 Na guna mailay nu 'bpamangunut lun a si Yakub enggu Yuhan su entu na nia nilan pidtalu kanu Isa al-Masih na "Mapulu, u miug ka bu na mangeni kami sa apuy a ganat sa sulega ka idadsang'ami kanilan ka enggu silan 'gkabinasa." 55 Ugaid'a linengian silan nu Isa al-Masih ka dinaway nin. 56 Guna su maitu na lu silan minangay kanu ped a dalepa.

Su Kaunut kanu Isa al-Masih

(Mataya 8:19-22)

57 Na sia kanu kabpelalakaw nilan na aden mama a midtalu sa "Munut aku sa leka sa apia endaw ka 'bpawang." 58 Na nia pidtalu nu Isa al-Masih sa lekanin na "Su manga asu sa damakayu na aden manga pesu nilan a kapangintelenan enggu su manga papanuk sa kawang-kawangan na aden manga salag'ilan a kapangintelenan ugaid'a su Kaka nu Manusia na dala dalepa nin a kapangintelenan nin."

59 Na nia menem pidtalu nu Isa al-Masih kanu sakataw a mama na "Unut ka sa laki." Ugaid'a nia inisumpat'u mama na "Mapulu, pauli aku pan muna ka apasen ku pan lemebeng su ama ku." 60 Nia inisumpat'u Isa al-Masih sa lekanin na "Isalig'engka den kanu namamatay i kalebeng'ilan kanu namamatay.ⁱ Ka nia ka enggula na ipayag'engka su kapendatu nu Kadenan."

61 Na aden menem midtalu sa "Mapulu, munut aku sa leka. Ugaid'a muli aku pan ka magetaw aku muna kanu sakambinabatan ku." 62 Na nia inisumpat'u Isa al-Masih sa lekanin na "Apia entain i demadu a malibes i kalengi nin na di makadait kanu kapendatu nu Kadenan."

Su manga Sinugu nu Isa al-Masih

10 1 Na ulian nu entu na namili su Mapulu a su Isa al-Masih sa pitupulu enggu dua a manga mama ka sinugu nin menem silan sa enggaga-dua kataw lu kanu manga dalepa a kahanda nin a 'bpagangayan

^h 9:53 da kiug su manga taw sa Samaria sa katalima nilan lun Na nia sabapan na da katalima nu taw sa Samaria kanu Isa al-Masih na kagina 'gkuntelaya su taw sa Samaria enggu su taw sa Awrusalim a su manga taw a Yahudi.

ⁱ 9:60 Isalig'engka den kanu namamatay i kalebeng'ilan kanu namamatay Na su nauna sia a nalabit a *namamatay* na inukit sa bayuk a nia nin maena na su taw a di 'bpaginugut kanu Isa al-Masih na timbang a minatay den sia kanu kailay lun nu Kadenan. Na su ikadua menem a nalabit a *namamatay* na su taw a minatay den, da den giginawan nin.

nin. ²Na nia nin pidtalu kanilan na “Su pedsabpeten na madakel den a benal ugaid’a paidu bu i gumagalebek. Kagina ka maitu na pangeni nu kanu kigkuan kanu pedsabpeten i semugu pan sekanin sa manga ped pan a manga gumagalebek kanu pedsabpeten nin. ³Na ganat kanu den! Ugaid’a tanudi nu i pedsugun ku sekanu a mana manguda a manga bili-bili lu kanu manga taw a mana asu a pakagkaid. ⁴Na da kanu edtatanggit sa ’bpanaguan sa kuleta atawa ka apia ngin a taguan maitu bun i ampis’a ay. Di nu den pedsalam su apia entain a madsumbak’u. ⁵Na apia endaw i kaludepan nu a walay na salam’u su kigkuan lun sa ‘Assalamu Alaikum.’ ⁶Na amaika malilini sa kalilintad su taw a pegkaleben lu na embarakat i entu kanilan. Ugaid’a amaika dili na di embarakat i entu kanilan. ⁷Na apia entain i temalima sa lekanu na lu kanu den ba edtangen. Lu kanu den ba kan enggu inem sa endaw taman i maatul’ilan sa lekanu ka nanget man a matalima nu gumagalebek su sukay nin. Na da kanu den magalat-alat sa walay.

⁸“Apia entain i temalima sa lekanu a dalepa na kan nu i apia ngin i italagad’ilan sa lekanu. ⁹Pagkapia nu su apia entain a pedsakit kanu entu ba a dalepa enggu edtalu nu kanilan i ‘Su kapendatu nu Kadenan na masupeg den a benal sa lekanu.’ ¹⁰Ugaid’a apia endaw a dalepa i di temalima sa lekanu na lu kanu kanu manga lalan ka edtalu nu i ¹¹‘Apia su libubuk kanu dalepa nu a nia a nakadeket kanu manga ay nami na pubpugen nami pamun sa amadan sa sungkang sa lekanu. Ugaid’a tanudi nu i nia, su kapendatu nu Kadenan na masupeg den a benal.’ ¹²Na pedtalun ku sa lekanu i su entu ba a dalepa a da talima sa lekanu na labi a maugat i kukuman kanilan sia kanu Gay nu Harikiamat kumin kanu dalepa a Sudum.”

Su manga Siudad a da Edtaubat

(Mataya 11:20-24)

¹³Na nia nin pidtalu na “Duan-duan nu den a manga taw sa Kurasin enggu sekanu a manga taw sa Bitsaida!^j Ka u mana bu man ka lu bu sa dalepa a Tair enggu Sidun^k nanggula su kangagaipan a pinggula

^j 10:13, 15 Su nalabit sia a Kurasin, Bitsaida enggu Kapurnaum na siudad’u manga taw a Yahudi.

^k 10:13 Su **Tair enggu Sidun** na siudad’u manga taw a dikena-Yahudi a badtug silan sa kadaluakan. Mailay su nia sia kanu Kitab a Inisulat’u Nabi Isayas 23 enggu sia kanu Kitab a Inisulat’u Nabi Isikil 26 taman sa 28. Mailay bun su nia sia kanu Kitab a Inisulat’u Nabi Amus 1 ayat 9 taman sa 10 enggu sia kanu Kitab a Inisulat’u Nabi Joel 3 ayat 4. Mailay bun su nia sia kanu Kitab a Inisulat’u Nabi Zakaria 9 ayat 2 taman sa 4.

ku sa lekanu na nauget den man silan mimbalegkas sa saku enggu minayan kanu aw a tanda na kapedtaubat'ilan. ¹⁴Ugaid'a labi a maugat i kukuman sa lekanu kumin kanu manga taw sa Tair enggu Sidun sia kanu Gay nu Harikiamat. ¹⁵Sekanu menem a manga taw sa Kapurnaum na ngintu, nia nu kataw na pakasugkul kanu den sa langit? Dikena, ka lu kanu man makaidtug sa naraka!"

¹⁶Pidtalun pan nu Isa al-Masih kanu manga pedsugun nin i "Apia entain i maginugut sa lekanu na saki bun i pinaginugutan nin. Na apia entain menem i kemias sa lekanu na inikias aku nin bun. Na apia entain i kemias sa laki na inikias'in bun su sinemugu sa laki."

Su Mapia a Tutdulan nu manga Sinugu

¹⁷Na guna makambalingan su pitupulu enggu dua a manga sinugu na sangat a 'gkangapia i ginawa nilan sa nia nilan 'gkangadtalu kanu Isa al-Masih na "Mapulu, apia su manga saitan na pakapaginugut sa lekami sabap kanu ingala nengka." ¹⁸Nia inisumpat'u Isa al-Masih kanilan na "Nailay ku a mana kilat a nakadadsang su *Datu na Giadsal ganat sa sulega. ¹⁹Ilay nu! Inenggan ku sekanu sa bagel sa kadakudak'u kanu manga nipay enggu ulang sa di kanu kagkaidan taman sa kalawanan nu su bagel'u Datu na Giadsal a kuntela nu. ²⁰Nia mauli sa entu na da kanu pedsisigalaw sabap kanu kinapaginugut'u manga saitan sa lekanu ugaid'a edsisigalaw kanu sabap sa nakasulat den su manga ngala nu lu sa sulega."

Su Kinagalaw nu Isa al-Masih

(Mataya 11:25-27; Mataya 13:16-17)

²¹Na kanu entu bun ba a manga kutika na sangat a pinagkagalaw nu Suti a Ruh su Isa al-Masih. Na nia nin pidtalun na "Hu Ama a Mapulu a pendatu sa sulega enggu dunia, pebpugin ku seka kagina inipagena nengka su langun nu entu kanu manga taw a balaitungan enggu mangategel sia sa dunia ugaid'a lu nengka inipayag kanu manga taw a da gaid sabut'in. Benal man Ama a nia man ba i pakasuat sa leka."

²²Na pidtalun pan nu Isa al-Masih i "Saki i tinapenayan nu Ama ku kanu langun-langun. Dala isa bu a mataw u entain su Wata nia tabia na su Ama. Dala bun isa a mataw u entain su Ama nia tabia na su Wata enggu su manga taw a mapamili nu Wata a payagan nin lun."

²³Na sinangulan nu Isa al-Masih su 'bpamangunut lun ka pidtalu nin sa dala ped a nakakineg lun i "Sangat den i kapia nin sa lekanu ka nailay na mata nu su ngin i 'gkailay nu saguna. ²⁴Ka nia ku madtalu sa lekanu na madakel kanu manga nabi enggu manga datu i 'gkapaginagkay nilan i kailay nilan kanu ngin i 'gkailay nu ugaid'a dala nilan mailay enggu kakineg'ilan kanu ngin i 'gkakineg'u ugaid'a dala nilan makineg."

Su Pakenalan pantag kanu Taw sa Samaria

²⁵Na aden isa a gulu nu pangitaban nu manga Yahudi a sinemupeg kanu Isa al-Masih ka batalun nin sekanin sa nia nin lun inidsa na "Gulu, ngin i dait a enggulan ku asal'a matalima ku su uyag-uyag a da taman nin?" ²⁶Nia inisawal'u Isa al-Masih na "Ngin i nakadalem sia kanu kitab? Ngin i natuntayan nengka lun?" ²⁷Na nia inisumpat'u gulu na "Ikalimu nengka su Kadenan a Mapulu sa senep sa atay nengka, senep kanu ginawa nengka enggu kanu itungan nengka taman den kanu langun nu 'gkagaga nengka' enggu 'Ikalimu nengka su ped'engka sa mana bun kanu kakalimu nengka kanu ginawa nengka.'"^l ²⁸Nia pidtalu nu Isa al-Masih na "Nakasugat su sawal'engka. Na entu ba i enggula ka, ka enggu nengka matalima su uyag-uyag a da taman nin." ²⁹Kagina ka pegkiugan nu gulu nu pangitaban a itindeg'in su ginawa nin na inidsa nin menem kanu Isa al-Masih i "Entain ba i nadtalu a ped ku?"

³⁰Na nia inisumpat'u Isa al-Masih sa ukrit a pakenalan na "Aden mama a 'bpelu sa Yariku ebpun sa Awrusalim. Na pinagayanan sekanin nu manga tulisan na linuwasan nilan enggu pinametay nilan taman sa initagak'ilan a sama bu da matay. ³¹Na natabu i aden pedsagad a 'bpangurban kanu entu ba a lalan. Na guna nin mailay su entu a mama na makin nin sinibayan. ³²Na maitu bun ba aden menem minukit a pedtiakap kanu Suti a 'Bpagagaman. Na pidtulikan nin bu su entu ba a mama enggu sinibayan nin. ³³Na aden menem 'bpagukit a mama a taw sa Samaria^m ugaid'a guna nin mailay su mama a entu na sangat a nalat i nanam'in lun. ³⁴Na inubay nin ka binubusan nin sa lana enggu alak entu pan ka binausan nin su manga pali nu mama. Na inilulan nin

^l 10:27 Ebpun i nia sia kanu Diutirunumi 6 ayat 5 enggu Libitikus 19 ayat 18 sia kanu Kitab Taurat.
^m 10:33 Su manga taw sa Samaria na di ibpagayun nu manga taw a Yahudi.

kanu ayam'in ka pidtapik'in lu kanu walay a pembayadan a pedtulugan ka lu nin ba tiniakapan. ³⁵Na kanu kinagkapita na binayadan nin sa dua kadinarius su kigkuan kanu walay a entu. Nia nin pan pidtalu kanu kigkuan na "Tiakapi ka sekanin ka endaw i di ganapan nu nia ba a kuleta na bayadan ku bu sa leka kanu kambalingan ku sia." "

³⁶Na nia inidsa nu Isa al-Masih kanu gulu na "Entain kanu telu kataw a entu a minukit i tidtu a tagapeda nu mama a pinagayanan nu manga tulisan?" ³⁷Na nia inisumpat'u gulu nu pangitaban na "Su nalimu sa lekanin." Daka nia pidtalu nu Isa al-Masih sa lekanin na "Maitu bun ba i enggula ka, ilingi ka su entu."

Su Kinakakap'u Isa al-Masih kani Marta enggu Mariam

³⁸Na kanu kabpelalakaw nu Isa al-Masih enggu su 'bpamangunut lun na nakauma silan sa manga kawalayan. Na aden lu babay a bedtuan sa Marta a napatalus kanilan lu kanu walay nin. ³⁹Na aden ali nin a bedtuan sa Mariam a lu demun 'bpagagayan kanu ubay nu ay nu Isa al-Masih ka 'bpakikinegen nin su kangadtalu nin. ⁴⁰Ugaid'a madakel a benal i penggalebeken ni Marta tembu di den pakatuganul kanu penggalebeken nin. Na minubay sekanin ka pidtalu nin kanu Isa al-Masih i "Mapulu, da demun sa leka i pinadtaday aku na ali ku a nan sa kabpamagatul sia? Edtalu ka pan a nan sa lekanin i tabangan aku nin."

⁴¹Nia inisumpat'u Isa al-Masih sa lekanin na "Marta, Marta, 'gkalidu i ginawa nengka enggu 'gkasimpang ka nu madakel a galebekan. ⁴²Ugaid'a nia nin kabantang na sawalu bu man i nasisita nu taw. Na su pinamili ni Mariam na nia ba i mapia na di den i nia maawa sa lekanin."

Su Kinapamandu makapantag sa Kapangeni-ngeni

(Mataya 6:9-13; Mataya 7:7-11)

11 ¹Na aden isa a gay a 'bpangeni-ngeni su Isa al-Masih lu kanu isa a dalepa. Na guna sekanin makapasad na su sakataw kanu 'bpamangunut lun i midtalu sa "Mapulu, pamandu kami pan u panun i ukit a kapangeni-ngeni a mana su kinapamandu nu Yahiya kanu 'bpamangunut lun." ²Nia pidtalu nu Isa al-Masih kanilan na "Amaika mangeni-ngeni kanu na maya ba i ukit a kapangeni-ngeni nu:

'Hu Ama nami a lu sa sulega,
dait man a 'bpagadatan su ingala nengka a suti.

Ibpangeni-ngeni nami i makalangkap den sia sa liwawaw na dunia su kapendatu nengka.

³ Enggi kami sa makan kanu uman-uman gay.

⁴ Ampun ka su kabaladusan nami sa mana bun su kinaampun nami kanu mindusa sa lekami. Di kami nengka semuguti sa masasat.' ”

⁵ Na pidtalu pamun nu Isa al-Masih kanu 'bpamangunut lun i “Upama ka aden sa lekanu i aden pakat'in a lemu sa lekanu ka mamukaw sa luk i gay sa nia nin edtalun na 'Sunged aku pan sa telu timan a pan ⁶ kagina aden pakat ku a nakauma a ganat pan sa mawatan. Na dala pakapakan ku lun.' ⁷ Ngintu, nia isawal'u 'bpamukawn a entu na 'Di aku nengka den pedsamuka ka nakapamintu aku den enggu 'bpelenek kami den kanu manga wata ku. Di ku den makaenggay sa leka i 'bpangenin nengka a nan'? ⁸ Na nia ku madtalu sa lekanu na apia 'gkapauk pan pembangun su pakat'in asal'a makaenggay nin kanu pakat'in su 'bpangenin nin na makambangun bun sekanin ka inggay nin su endaw taman i nasisita nu pakat'in ka makaya u di nin embangunan. ⁹ Na pangeni kanu man ka enggan kanu, pangilay kanu ka makatun kanu, panutuk kanu ka ukan kanu. ¹⁰ Ka apia entain man i mangeni na makatalima, na su 'bpangilay na makatun enggu su 'bpanutuk na kaukan. ¹¹ Na entain ba sa lekanu a manga lukes i amaika mangeni su wata nin sa seda na nia nin inggay na nipay, ¹² atawa ka u mangeni sa leman na nia nin inggay lun na ulang? ¹³ Na apia ngin den man i kawag'a palangay nu na katawan nu menggay sa mapia su wata nu. Na nia pan a entu su Ama nu a lu sa sulega a 'bpangenggay kanu Suti a Ruh kanu apia entain a mangeni lun!”

Su Isa al-Masih enggu su Datu na Giadsal

(Mataya 12:22-30; Markus 3:20-27)

¹⁴ Na aden isa a gay a pembugawn nu Isa al-Masih su saitan a di papedtalun kanu taw a inasukan nin. Na guna nin mabugaw su entu kanu mama a inasukan nin na nakadtalu su mama. Na sangat a nangagaip su madakel a taw. ¹⁵ Ugaid'a su ped na nia nilan pedtalun na “Su Datu na Giadsal a datu nu manga saitan i minenggay lun sa bagel sa kabpamugaw nin kanu manga saitan.” ¹⁶ Su ped menem na kiugan nilan matalu su Isa al-Masih sa ukit a kapeges' ilan lun mangeni sa kapailay nin sa tanda a ebun kanu Kadenan. ¹⁷ Ugaid'a 'gkatawan

bun nu Isa al-Masih su 'gkapagitung' ilan tembu nia nin pidtalu kanilan na "Apia endaw a pendatuan ka mambad-bad su manga taw nin na su entu a pendatuan na dili makadtindeg sa mauget. Na maitu bun su sakambinabatan na amaika mambad-bad na di mauget na makabpipitas. ¹⁸Na maitu bun ba, amaika su Datu na Giadsal ka mambad-bad su pendatuan nin na panun ba i kadtindeg'u entu a pendatuan nin? Nia nu pedtalun na su kabpamugaw ku sa saitan na sia pakanggulalan kanu kabarakat'u Datu na Giadsal. ¹⁹Na amaika maitu na endaw menem pakabpun su kabarakat'u 'bpamangunut sa lekanu sa kabpamugaw nilan sa saitan? Nia nin kabantang na silan mismu i mangimbenal sa lekanu sa dikena pakatidtu su 'gkapagitung'u a nan sa laki. ²⁰Ugaid'a amaika menem ka 'bpamugaw aku sa saitan sia pakanggulalan kanu kabarakat'u Kadenan, na nia nin maena na nakatingguma den sa lekanu su kapendatu nu Kadenan. ²¹Ka su mama a mabagel a minggumatalem sa mabagel sa kapedtameng'in kanu walay nin na di kadadagan su kaaden nin. ²²Ugaid'a amaika nia lemudep sa lekanin i mabagel pan sa lekanin na makua su manga matalem'in a pedsaligan nin enggu pamagumunen nu lemudep lun su manga kaaden nin."

²³Na pidtalu pan nu Isa al-Masih i "Su di temampil sa laki na pedsungkang sa laki enggu su di temabang sa laki sa kapangenggat kanu manga taw na papedsibay kanu manga taw."

(Mataya 12:43-45)

²⁴Na pidtalu bun nu Isa al-Masih i "Amaika mawa su saitan sia kanu lawas'u taw na edsugud-sugud den temegel kanu tawan-tawan a dalepa ka mangilay menem sa kagkalebenan nin. Na amaika di sekanin makatun na nia nin mapagitung na 'Embalingan aku lu kanu andang a pegkalebenan ku a inasukan ku.' ²⁵Na sia kanu kambalingan nin ka nia nin lun kailay i napamayupasan taman sa pibpia-pianan a benal ²⁶na lemiu sekanin ka magakat pan sa pitu timan a manga saitan a lawan pan sa lekanin i kawag'a palangay nin ka masuk silan kanu entu ba a taw taman sa lu den ba silan 'gkaleben. Na nia manggula nu entu ba a taw na labi pan i kapasang'a magedam'in kumin kanu nauna a entu a nagedam'in."

²⁷Na guna nin mapasad edtalu su entu na aden babay lu kanu madakel a taw i midtalu sa matanug sa "Mapia den a benal kanu babay

a mimbata sa leka enggu napasusu sa leka!”²⁸ Na nia inisumpat’u Isa al-Masih na “Labi a mapia kanu taw amaika makikineg enggu maginugut kanu kadtalu nu Kadenan.”

Su Tanda a sia Nakanggulalan kanu Nabi Yunus

(Mataya 12:38-42)

²⁹Na guna su pegkadakel-pegkadakel bun su manga taw na nia pidtalu nu Isa al-Masih na “Sekanu a manga taw sa saguna a timpu na baladusa, pakapangingalap kanu sa tanda ugaid’a dala man tanda a makapailay sa lekanu nia tabia na su tanda a sia nakanggulalan kanu Nabi Yunus. ³⁰Kagina su nanggula nu Nabi Yunus na tandaⁿ kanu manga taw sa Ninibah na maitu bun ba su manggula nu Kaka nu Manusia na tanda kanu manga taw sa saguna a timpu. ³¹Na sia kanu Gay nu Harikiamat na embuat su puteli nu dalepa a Siba ka sugaten nin sa kawagib su manga taw ba a nia sa saguna a timpu a da pakikineg kagina sekanin na apia lu pan ebpun sa tedtab’a dunia na nagapas bun sa kapakikineg’in kanu manga mapia a ilemu nu Nabi Sulaiman. Ugaid’a sekanu, na apia san den sa lekanu su labi lawan pan kumin kanu Nabi Sulaiman na da nu bun sekanin pakikinega. ³²Na embuat bun su manga taw sa Ninibah amaika mauma den su Gay nu Harikiamat ka sugaten nilan sa kawagib su manga taw ba a nia sa saguna a timpu kagina su manga taw sa Ninibah na midtaubat silan guna nilan makineg su usiatan nu Nabi Yunus. Ugaid’a sekanu, na apia san den sa lekanu su labi lawan pan kumin kanu Nabi Yunus na da kanu bun edtataubat.

Su Palitan nu Badan

(Mataya 5:15; Mataya 6:22-23)

³³“Dala taw a temutud sa palitan a nia mauli lun na idalung’in udi na dapengan nin, ka nia pan mula na ibetad kanu ’bpanaguan sa palitan ka enggu mailay nu ’bpeludep a taw su kaliwanag’in. ³⁴Su mata nengka i palitan nu badan nengka. Amaika matingaw su entu na ’gkaliwanag su badan nengka ugaid’a amaika malebug su mata nengka na mana ka bun naputus’a malibuteng. ³⁵Na ingati ka a benal su maliwanag ba a

ⁿ 11:30 Su **tanda** a nanggula nu Nabi Yunus na makapantag kanu kinalamed sa lekanin nu masela a seda sa kanu dalem’u nakatelu gay. Na guna maipus i entu na initubpa sekanin nu seda lu kanu dedsan a bibiag bun taman sa nangusiast sekanin kanu manga taw sa Ninibah sa edtaubat silan.

entu sa 'gkalibuteng. ³⁶Na kagina ka maitu na amaika lemangkap kanu badan nengka su kaliwanag sa dala mailay nengka lun a kalibutengan na 'gkaliwanag sa tidtu-tidtu sa mana palitan a pakatayaw sa leka.”

Su Kinadaway nu Isa al-Masih kanu manga Taw a Lusud kanu Lumpukan a Parisiyu enggu su manga Gulu nu Pangitaban

(Mataya 23:1-36; Markus 12:38-40)

³⁷Na guna makapasad mangusiat su Isa al-Masih na inenggat sekanin keman nu isa kanu manga taw a lusud kanu lumpukan a Parisiyu. Na minunut mambu su Isa al-Masih a tinemalus magagayan lu kanu lamisan a pegkanan. ³⁸Na nagaip su taw a lusud kanu lumpukan a Parisiyu ka nailay nin a kineman su Isa al-Masih a dala pamuanaw. ³⁹Daka nia pidtalu nu Isa al-Masih sa lekanin na “Sekanu a manga taw a lusud kanu lumpukan a Parisiyu na 'bpelimpiun nu su liu na tagayan nu enggu lampay nu ugaid'a su dalem'u atay nu na napenu na da makalila enggu kadaluakan. ⁴⁰Sekanu a da manga akal'in! Dikena ba su nangaden kanu lawas tanu na sekanin bun i nangaden kanu atay tanu? ⁴¹Kagina ka maitu na edsakat kanu sa senep sa atay kanu manga miskinan ka kanu maya ba a ukit na malimpiu su atay nu.

⁴²“Na duan-duan nu den a manga taw a lusud kanu lumpukan a Parisiyu ka apia man su manga paninu^o nu enggu su manga 'gkamun nu a nasabpet'u na pedsakatan nu ugaid'a ipedtalienda nu su kaenggay sa kawagib enggu su kakalimu nu kanu Kadenan. Dait man a menggay kanu sa edsakat ugaid'a di nu ipedtalienda su langun nu entu a labi a balapantag.

⁴³“Na duan-duan nu ka nia den masela sa ginawa nu na sekanu i makapagagayan kanu ayanan nu badtug a taw lu kanu manga pedsambayanan tanu a manga Yahudi. Kalilinian nu gaid i kapagadatan kanu nu manga taw lu kanu manga padian.

⁴⁴“Na duan-duan nu den, ka su palangay nu na makalagid kanu sa lebeng a da tanda nin a 'gkadampuan nu taw^p sa di nilan katawan i lebeng besen.”

^o 11:42 **manga paninu** Su nalabit sia a manga paninu na manganaut a pamumulan a bedtuan sa *mint* enggu *rue* sa basa a English.

^p 11:44 **lebeng a da tanda nin a 'gkadampuan nu taw** Sia kanu adat-betad'u manga taw a Yahudi na u kadampuan nilan su lebeng na 'gkaharam silan na di silan mapakay a semimba kanu Kadenan kanu dalem'u pitu gay.

⁴⁵Na isa kanu manga gulu nu pangitaban nu manga Yahudi i midtalu sa “Gulu, su kinadtalu nengka sa nan na pakaamung kami pakabpayan.”

⁴⁶Na nia inisumpat’u Isa al-Masih na “Maitu bun su sekanu a manga gulu nu pangitaban, duan-duan nu den ka inipapananggit’u kanu manga taw su maugat a it a mapasang a ’bpananggiten inunta na di nu demun silan matika temabang sa kagkapegkag’u entu.

⁴⁷“Na duan-duan nu den ka inumbalan nu mambu sa tempat su manga nabi a nia bun minimatay lun na su manga kalukesan nu. ⁴⁸Na su pinggula nu ba a entu na amadan sa naayunan nu su kinaimatay nu manga kalukesan nu kanu manga nabi ka silan i ’bpangimatay na sekanu menem i ’bpagumbal sa tempat’ilan. ⁴⁹Na kagina ka maitu na sia luyud kanu ilemu nu Kadenan na pidtalu nin i ‘Mapasugu aku lu kanilan sa manga nabi enggu ped pan a masugu. Na nia pakaidan kanilan na pangimatayan su ped enggu su ped menem na pakapasangan.’ ⁵⁰Tembu ba sekanu a manga taw sa saguna a timpu na kawagiban kanu den sa kinaigis’u lugu nu langun nu manga nabi iganat pan kanu kinalimbag kanu dunia ⁵¹iganat den kanu Habil a inimatayan taman den kanu Zakaria a inimatayan lu kanu pageletan nu Suti a ’Bpagagaman enggu kanu pegkurbanan. Na edtalun ku sa lekanu i sekanu a manga taw sa saguna a timpu na kawagiban kanu kanu langun nu entu.

⁵²“Sekanu a manga gulu nu pangitaban na duan-duan nu den ka inipagena nu su gunsi a wagib a makauka kanu ’bpanuntutan. Na sekanu ba a nan i di pegkiug ’gkalusud lu ba enggu ’bpagungenen nu su pegkiug makalusud lu ba.”

⁵³Kanu kinaliu nu Isa al-Masih kanu walay na linudsuan sekanin semungkang’u manga gulu nu pangitaban enggu manga taw a lusud kanu lumpukan a Parisiyu. Na pinangingidsan nilan sekanin sa apia ngin den ⁵⁴ka aden a entu na aden madtalu nin a makasendit’ilan lun.

Su Pakembang’u manga Taw a Lusud kanu Lumpukan a Parisiyu

(Mataya 10:26-27)

12 ¹Na ngibu-ngibuan den a manga taw i ’gkangalimud taman sa pakandadampuaya den silan. Na nia pidtalu nu Isa al-Masih kanu ’bpamangunut lun na “Pangingat kanu sa kanu pakembang’u manga taw a lusud kanu lumpukan a Parisiyu a su kabpamagigiling’ilan. ²Ka da man inipagena a di makapayag atawa ka da natangguban a di kasawan.

³Tembu apia ngin i edtalun nu sia kanu malibuteng na makineg bun lu kanu malinawag enggu apia ngin i ipagedunga nu sia kanu bilik na makapayag bun kanu adapan nu madakel a taw.

Su Dait a Ikagilek

(Mataya 10:28-31)

⁴“Na nia ku madtalu sa lekanu manga pakat na da kanu magilek kanu manusia a nia nin bu 'gkagaga 'bpagimatay na su badan, ka liu sa entu na dala den 'gkagaga nilan. ⁵Ugaid'a edtalun ku sa lekanu u entain i dait a ikagilek. Su Kadenan bu i dait a ikagilek kagina sekanin bu i aden bagel'in sa kaidtug sa naraka kanu taw ulian nu kapatay nin tembu ba edtalun ku sa lekanu i dait a ikagilek'u sekanin. ⁶Ugaid'a apia ka maitu na apia su manga papanuk a pamugun a mababa den sa langun i alaga nin na dala isa bu kanilan i idtalipenda nu Kadenan. ⁷Apia su kadakel'u buk'u na katawan nu Kadenan. Tembu da kanu magilek sa manggula ka labi paman i kabalapantag'u kumin kanu manga pamugun.

Su Kapaginugut kanu Isa al-Masih enggu su Dili Kapaginugut lun

(Mataya 10:32-33; Mataya 12:32; Mataya 10:19-20)

⁸“Na edtalun ku sa lekanu i apia entain i ipayag'in sia kanu adapan nu manga taw i 'bpaginugut sekanin sa laki na idsaksi bun sekanin nu Kaka nu Manusia sia kanu adapan nu manga malaikat'u Kadenan i nalusud sekanin sa laki. ⁹Ugaid'a apia entain menem i kemias sa laki sia kanu adapan nu manga taw na ikias bun sekanin kanu adapan nu malaikat'u Kadenan. ¹⁰Na apia entain i edtalu sa sungkang kanu Kaka nu Manusia na maampun bun ugaid'a apia entain i semakutu kanu Suti a Ruh na di den maampun.

¹¹“Na amaika pananggiten kanu nilan lu kanu pedsambayanan nu manga Yahudi atawa ka iadap kanu nilan lu kanu manga 'bpangukum enggu 'gkangaunutan na di nu 'bpelidua i ginawa nu sa panun i kapaninindeg'u kanu ginawa nu udi na u ngin i edtalun nu, ¹²ka su entu demun ba a kutika na su Suti a Ruh i temutulu sa lekanu sa ngin i dait a edtalun nu.”

¹³Na aden mama lu kanu madakel a taw i midtalu kanu Isa al-Masih sa “Gulu, edtalu ka pan kanu kaka ku sa umunan aku nin pan kanu inibpusaka nu ama nami.” ¹⁴Na nia inisumpat'u Isa al-Masih na “Manga

dua na suled na entain i minenggay sa laki sa kawagib sa kapagumun ku sa lekanu kanu inibpusaka sa lekanu?" ¹⁵Na pidtalu bun nu Isa al-Masih kanu madakel a taw i "Edsipat kanu enggu pangingat kanu sa kanu langun na ukit a di kasukul ka su uyag-uyag'u na dikena 'gkailay sia kanu kadakel'u kakawasan nu ka aden pamun lawan kanu entu."

¹⁶Pidtalu pamun nu Isa al-Masih kanilan su nia a pakenalan sa "Aden mama a kawasa a mapia gaid i kabpagunga nu pamumulan nin. ¹⁷Na nia nin nadtalu sa ginawa na 'Ngin guna i enggulan ku ka da den besen 'gkabetadan ku kanu manga nasabpet ku?' ¹⁸Daka nia nin napagitung na 'Nia ku besen enggulan na ipageba ku su manga kamalig ku ka mapatindog aku sa labi pan i kasela nin a kamalig a kabetadan ku kanu langun nu nasabpet ku enggu kanu ped pan a kaaden ku. ¹⁹Entu pan ka nia ku edtalun sa ginawa ku na "Madakel den i nalimud ku a kaaden a mausal ku sa mangauma pan a timpu. Na nia ku bun den enggulan na keman, minem enggu mapakapia sa ginawa." ' ²⁰Ugaid'a nia pidtalu nu Kadenan sa lekanin na 'Da sabut'engka! Saguna bun ba a nia a magabi na tebpeden den su napas'engka. Na entain saguna i kopianan kanu linimud'engka a nan kanu ginawa nengka?"

²¹"Na maitu ba i manggula nu taw a lemimud sa kakawasan kanu ginawa nin ugaid'a miskinan sia kanu adapan nu Kadenan."

(Mataya 6:25-34)

²²Na nia pan pidtalu nu Isa al-Masih kanu 'bpamangunut lun na "Kagina ka maitu na nia ku madtalu sa lekanu na di nu 'bpelidua i ginawa nu sa kauyag'u sa u ngin i kanen nu atawa ka su kambalegkas'u. ²³Ka nia man labi a balapantag na su ginawa kumin kanu makan enggu su badan kumin kanu balegkas. ²⁴Na nia nu ilay na su manga uwak, dikena silan 'bpamula atawa ka pedsabpet, dikena bun silan 'bpelimud sa makan ugaid'a su Kadenan i papegkan kanilan. Na sekanu pan a entu a labi a balapantag kumin kanu manga uwak? ²⁵Na entain sa lekanu i sia kanu kapegkalidu na ginawa nin na makapagkalendu nin su umul'in sa apia sakauras bu? ²⁶Na u apia su paidu a entu ka di nu 'gkagaga penggula na ngintu ka 'bpelidun nu pamun i ginawa nu kanu manga ped pan a manga nasisita? ²⁷Nia nu man edsusuliman na su manga ulak u panun i kapegkasela nilan. Dikena silan penggalebek atawa ka 'bpagaul

ugaid'a edtalun ku sa lekanu i apia su Ragya Sulaiman a kawasa den a benal na dala kalepengi nu kapia na balegkas'in su kapia nu apia satiman bu kanu manga ulak ba a nia. ²⁸Na su manga utan kanu benday na pedtuganulen bun nu Kadenan apia sagugunay bu i kabpaguyag'in ka kanu temundug a gay na tutungen bun, na nia pan a entu i sekanu? Nga den a kanaut'a salig i lekanu a nan kanu Kadenan. ²⁹Na di nu den gaid 'bpelidui sa ginawa su kapangilay nu sa makan nu enggu kainem'u. ³⁰Ka su manga taw a dala sabut'in kanu Kadenan na maitu bun ba i 'bpaginapasen nin. Na 'gkatawan bun man nu Ama nu a lu sa sulega su ngin i nasisita nu. ³¹Ugaid'a nia nu man paginapas na su kapendatu nu Kadenan ka su langun nu nia ba na matalima nu bun.

Su Kakawasan lu sa Sulega

(Mataya 6:19-21)

³²"Na sekanu a paidu bu a 'bpamangunut sa laki na di nu 'bpelidua i ginawa nu ka su Ama a su Kadenan na pinamili kanu nin den a makalusud kanu kapendatu nin. ³³'Bpapasa nu su langun nu manga kaaden nu ka ipangalimuan nu kanu manga pakanasisita. Na limud kanu sa kaaden lu sa sulega a di pegkalat enggu di makan na anay enggu di kasupegan na tanegkawn. ³⁴Ka u endaw man i kakawasan nu na lu bun ba i pamusungan nu.

³⁵"Tatap'u adil i ginawa nu enggu palalayun nu su kaliwanag'u palitan nu. ³⁶Na nia nu ilingi na mana su manga panunugun a 'bpagangapan nilan su mapulu nilan ebpun sa kawingan sa kauma nin ka enggu nilan kaukan semambut. ³⁷Na ngin den i kapia nin kanu manga panunugun amaika kauman nu mapulu nilan a dikena silan pedtulug ka pagangapan nilan demun su kapegkauma nu mapulu nilan. Na nia ku madtalu sa lekanu na edsambi sekanin sa balegkas ka paayanen nin silan taman sa talagadan nin sa makan. ³⁸Amaika makauma su mapulu nilan sa luk i gay atawa ka magan mapita na ngin den i kapia nin kanu manga panunugun a entu amaika kauman nin silan a penggedam pamun enggu adil. ³⁹Ka mana bun man su kigkuan kanu walay, na u 'gkatawan nin bu u kanu i kauma nu tanegkawn na di nin sugutan a kalusudan su walay nin. ⁴⁰Na dait a adil kanu sa apia ngin a kutika kagina su kauma nu Kaka nu Manusia na kanu kutika a dikena nu 'bpagantapen."

Su Kasaligan a Panunugun

(Mataya 24:45-51)

⁴¹Na nia inidsa ni Pitru na “Mapulu, ngintu, su pakenalan ba a nia na sekami bu i ’gkasugat’in atawa ka apeg’u langun nu taw?” ⁴²Nia inisumpat’u Mapulu na “Ngin ba i dait a ula-ula nu matidtu enggu balaitungan a ’gkasaligan nu mapulu kanu langun nu panunugun sa kapakan kanilan sa kanu timpu na kakan? ⁴³Na mapia den a benal kanu panunugun u muli su mapulu nin na kauman sekanin a penggalebeken nin su inisalig lun. ⁴⁴Na saben-sabenal a pedtalun ku sa lekanu i isalig’in su langun nu kaaden nin kanu entu ba a panunugun. ⁴⁵Ugaid’a amaika su panunugun ka nia nin mapagitung na kagina ka dala pamun lu su mapulu nin, na ludsuan nin mametay su pagidsan nin bun a panunugun magidsan i babay enggu mama. Na mamakut sekanin keman enggu minem taman sa endalangutan. ⁴⁶Na su mapulu nu entu a panunugun na muli kanu manga gay a di nin ’bpagantapen enggu kanu manga kutika a di nin katawan. Na lupet-lupeten nin su panunugun a entu taman sa itampung’in kanu manga taw a dikena ’bpamaginugut.

⁴⁷“Amaika su panunugun ka apia katawan nin bun su ipedsugu sa lekanin nu mapulu nin ugaid’a dikena sekanin adil atawa ka di nin penggalebeken na siksian sekanin sa mapasang. ⁴⁸Ugaid’a su panunugun a di nin katawan i ipedsugu sa lekanin lun nu mapulu nin na apia makanggalebek sekanin sa dait a isiksa lun na mapegkag bu a siksa i matalima nin. Na u entain i madakel i nakaenggay lun na madakel bun i mapangilay lun enggu u entain i madakel i inisalig lun na madakel bun i mapangeni lun.”

Su Masih i Sabapan na Kadsusungkanga nu manga Taw

(Mataya 10:34-36)

⁴⁹Na nia pan pidtalu nu Isa al-Masih na “Sinemia aku ka enggu ku madtapik kanu manga taw su apuy,^q na nia ku ’gkapangingalap na kemaleg den. ⁵⁰Ugaid’a aden pan dait a kaukitan ku a salawat^r na taman sa di pan matuman su entu ba na di pan makatelen i manggiginawa ku.

^q 12:49 Su **apuy** sia a nalabit na nia kapagitung’u ped a alim na nia nin maena na *kukuman nu Kadenan*, su ped menem na *kabpipitas* i maena nin sabap sa su ped na di ’bpaginugut kanu Isa al-Masih.

^r 12:50 Su **salawat** na nia nin maena sia na *kamalasayan enggu kapatay*.

⁵¹Nia nu kataw ka su kinasia ku sa dunia na kalilintad i madtatanggit ku? Edtalun ku sa lekanu i dikena kalilintad i madtatanggit ku ka kabpipitas. ⁵²Na iganat saguna na su sakambinabatan a lima kataw na makabpipitas, su telu kataw na sungkang kanu dua kataw, maitu bun ba su dua kataw na sungkang menem kanu telu kataw. ⁵³Na su ama na sungkang kanu wata nin a mama enggu su wata menem a mama na sungkang menem kanu ama nin. Na su ina menem na sungkang kanu wata nin a babay enggu kanu mamanugang lun a babay. Na su wata a babay na sungkang menem kanu ina nin enggu su mamanugang a babay na sungkang kanu panugangan nin a babay.”

Su Kataw kanu Pilatas’u manga Timpu

(Mataya 16:2-3)

⁵⁴Na pidtalu pamun nu Isa al-Masih kanu madakel a taw i “Amaika makailay kanu sa gabun a pakabpun sa sedepan na ’gkatawan nu semambut i mulan, na ’gkatuman su entu. ⁵⁵Amaika magedam’u menem i semanggiup su sambel sa laya na ’gkatawan nu i manenang, na ’gkatuman su entu. ⁵⁶Manga taw a dikena senep sa atay i kabpagagama nin! Katawan nu a benal ’bpilatas su ula-ula nu gay sia kanu kapegkailay nu kanu kawang-kawangan enggu kanu sanggiup’u sambel. Ugaid’a ngintu ka di nu katawan ’bpilatas su manga tanda kanu ’gkanganggula sa saguna a manga timpu?

Su Pantag sa Kapagayun nu Nagukag

(Mataya 5:25-26)

⁵⁷“Na ngintu ka di nu makapaayun su ginawa nu sa ngin i dait atawa ka wagib? ⁵⁸Amaika aden taw a mangaden sa leka sa bitiala taman sa pananggiten ka nin sa walay na kukuman na paginatul ka i kapagayun nu gagalu na di kanu pan pakauma kanu walay nu kukuman ka tabia bun ka tabanan ka na ipalad ka nu ’bpangukum kanu tameng ka enggu ka mabilanggu. ⁵⁹Na nia ku madtalu sa leka na taman sa di nengka kabayadan langun na di ka makaliu lu ba.”

Su Pantag kanu manga Kabaladusan nu Taw

13 ¹Kanu entu demun ba a kutika na aden manga taw lu a pidtalu nilan kanu Isa al-Masih su pantag kanu manga taw sa

Galili a pinangimatayan nu Pilatu sa timpu na kapegkurban nilan lu kanu Suti a 'Bpagagaman. Na nakadsimbul su lugu nilan kanu lugu nu manga ayam a ipegkurban nilan. ²Na nia inisumpat'u Isa al-Masih na "Ngintu, nia nu kataw ka sabap kanu nanggula nilan a entu na labi a baladusa silan kumin kanu ped a taw sa Galili? ³Dikena! Ugaid'a nia ku madtalu sa lekanu na dait a edtataubat kanu ka mamamatay kanu bun langun a pagidsan nilan. ⁴Na su nanggula nu sapulu enggu walu kataw a entu a minatay lu sa Silaum a naudtangan nu malambeg a 'bpanandengan, na ngintu, nia nu kataw ka labi a baladusa silan kumin kanu ped a taw sa Awrusalim? ⁵Dikena! Nia ku madtalu sa lekanu na dait a edtataubat kanu ka mamamatay kanu bun langun a pagidsan nilan."

⁶Na pidtalu pan nu Isa al-Masih su nia a pakenalan kanilan a "Aden isa a mama a aden pinamula nin a kayu a igus lu kanu 'bpamumulanan nin sa ubas. Na kinakap'in su entu ka inilay nin u aden makua nin lun a unga. Ugaid'a dala natun nin. ⁷Na nia nin pidtalu kanu pedtuganul sa entu na 'Nakatelu lagun den i kapembabalingan ku sia sa kabpangilay sa unga nu kayu a nia, ugaid'a dala pamun 'gkatun ku. Na makin ka tibpad ka pakasikut bu.' ⁸Ugaid'a nia inisumpat'u pedtuganul na 'Mapulu, di ka pan pedtibpad, ilayn ta pan sa nia ba a lagun, kakalan ku muna i embala-bala lun ka taguan ku sa makapagkasebud lun. ⁹Ka basi munga den sa temundug a lagun. Ugaid'a amaika di pamun munga na entu pan ba ka tibpad ka.' "

Su Babay a Nabekut

¹⁰Aden isa a gay a nangusiat su Isa al-Masih lu kanu walay a pedsambayanan nu manga Yahudi kanu Gay nu Kabpangintelenen. ¹¹Na aden mambu babay lu ba a nakasapulu enggu walu lagun den i kapapedsakit lun nu saitan. Na di makambetel edtindeg ka nabekut den sekanin. ¹²Na guna mailay nu Isa al-Masih na tinawag'in ka nia nin lun pidtalu na "Babu, 'gkapia ka den kanu sakit'engka a nan." ¹³Na dinapenetan nin su babay. Na midsambuta demun i kinagkapia nin ka nakadtindeg den sa matidtu. Daka pinugi mambu nu babay su Kadenan. ¹⁴Ugaid'a nalipunget su 'gkaunutan nu walay a pedsambayanan ka napagkapia su Isa al-Masih kanu Gay nu Kabpangintelenen. Na nia pidtalu nu 'gkaunutan a entu kanu manga taw na "Aden nem gay a ipenggalebek, na entu ba i kasia nu ka enggu kanu makapagkapia,

dikena kanu Gay nu Kabpangintelenen.”¹⁵ Na nia inisumpat’u Mapulu a su Isa al-Masih na “Sekanu a manga dikena senep sa atay i kabpagagama nin, dikena ba pembekalan nu su sapi nu atawa ka su kimar’u kanu Gay nu Kabpangintelenen ka enggu nu pakapainem? ¹⁶ Na su tupu nu Nabi Ibrahim a nia a babay na nakasapulu enggu walu lagun na pinayuk bu nu Datu na Giadsal sa kinapadsakit’in lun, na dikena ba dait a kabutawanan bun sekanin apia Gay nu Kabpangintelenen?”

¹⁷ Na kanu kinadtalu nu Isa al-Masih sa entu na nayan su manga ’bpagatu lun. Saleta na sangat a napia i ginawa nu manga taw sabap kanu pinggula nin a kangagaipan.

Su Pakenalan pantag kanu Lagas’u Mustasa

(Mataya 13:31-32; Markus 4:30-32)

¹⁸ Na daka inidsa nu Isa al-Masih i “Ngin basi i palas’in atawa ka kalagidan kanu kapendatu nu Kadenan? ¹⁹ Na mana bun i nia su lagas’u ’gkamun a mustasa a inisaud’u mama kanu pamumulanan nin. Na minetu enggu migkasela taman sa mimbaluy a mana kasela na kayu a ’gkadsalagan na manga papanuk su manga sapak’in.”

Su Pakenalan pantag kanu Pakembang

(Mataya 13:33)

²⁰ Inidsa nu Isa al-Masih ’bpaluman i “Ngin basi i kalagidan ku kanu kapendatu nu Kadenan? ²¹ Nia nin kalagidan na mana bun su paidu bu a pakembang a inisimbul’u babay kanu inadum’in a manga tenga sa saku i kadakel’in a arina. Na kinemembang su langun nu entu ba a inadum’in.”

Su Masimpit a Bengawan

(Mataya 7:13-14; Mataya 7:21-23)

²² Na gagalu nu sia sa lalan su Isa al-Masih ’bpawang sa Awrusalim na ’bpamandun nin su manga taw lu kanu ’gkangaukitan nin a manga dalepa enggu manga siudad. ²³ Na aden minidsa lun sa “Mapulu, ngintu, paidu bu a taw i makalipuas?” Na nia inisumpat’u Isa al-Masih na ²⁴ “Paginapas’u i kaludep’u kanu masimpit a bengawan kagina nia ku madtalu sa lekanu na madakel man i ’bpaginapas lun ’bpeludep ugaid’a di silan pakaludep. ²⁵ Kagina amaika embuat den su kigkuan kanu walay ka pamintuan nin den su bengawan na matag kanu bu makadtindeg lu

sa liu a mapanampak'u su pintu sa nia nu madtalu na 'Mapulu, bukati kami pan.' Na nia nin isumpat na 'Di ku sekanu kangatawan, di ku katawan u endaw kanu ebpun.' ²⁶Na nia nu menem makasumpat na 'Sekitanu bun namegkan enggu namanginem taman sa nakapamandu ka pan lu sa lekami.' ²⁷Ugaid'a 'bpalumanan nin edtalu i 'Di ku sekanu kangatawan, di ku katawan u endaw kanu ebpun. Awa kanu sia langun, manga taw a daluaka.'

²⁸"Na makapaguguliang kanu den taman sa makapangingiteg kanu ka mailay nu su Nabi Ibrahim, su Nabi Iskak enggu su Nabi Yakub apeg den nu ped a manga nabi a lu silan sa sulega a pendatuan nu Kadenan na sekanu menem na paawan kanu. ²⁹Na aden pan ped a manga taw i mamakauma a ebpun sa sebangan enggu sedepan enggu ebpun sa ilud enggu laya a mamung keman kanu kanduli sia kanu kapendatu nu Kadenan. ³⁰Na saben-sabenal a pedtalun ku sa lekanu i aden kanu manga taw saguna a nakatagu sa ulian i makatagu silan sa unan enggu su manga nakatagu menem sa unan na makatagu menem sa ulian."

Su Kinalidu na Ginawa nu Isa al-Masih kanu Awrusalim

(Mataya 23:37-39)

³¹Na kanu entu ba a kutika na aden namakauma a manga taw a lusud kanu lumpukan a Parisiyu. Na nia nilan pidtalu kanu Isa al-Masih na "Awa ka den sia, ka pegkiugan ka 'bpagimatay nu Datu Hirud."

³²Na nia pidtalu nu Isa al-Masih kanilan na "Edtalu nu sa mana nipay a entu i palangay nin i "Bpamugaw aku pan sa manga saitan enggu papegkapia aku pan sa aden sakit'in. Na maitu bun ba i enggulan ku namag na namisendaw ku pan mapasad i langun na penggalebeken ku a nia.' ³³Ka nasisita a temalus aku kanu lakaw ku saguna, namag enggu namisendaw ka di mapakay a matay su nabi sa liu na Awrusalim.

³⁴"Manga taw sa Awrusalim! Sekanu man i 'bpangimatay kanu manga nabi enggu 'bpamengel sa watu kanu manga sinugu san sa lekanu a sabapan na kapatay nilan. Nakapila-pila ku den sekanu pegkiugan 'bpelelimud sa katuludu ku sa lekanu a mana bun kanu ina nu manuk a 'bpelekepan nin su manga pipis'in ugaid'a di kanu pegkiug. ³⁵Ilay nu, tagaken den nu Kadenan su dalepa nu. Na pedtalun ku den ba a nia sa lekanu i di aku nu den mailay 'bpaluman nia tabia na mauma pan su gay a edtalun nu den i 'Palihalalan su pakauma a sinugu nu Kadenan.' "

Su Mama a 'Bpangulebaw i Lawas'in a Pinagkapia nu Isa al-Masih

14 ¹Na aden isa a gay a Gay nu Kabpangintelenen a lu kineman su Isa al-Masih kanu walay nu isa a 'gkaunutan nu lumpukan a Parisiyu. Na pedsipatan sa mapia nu manga taw lu su Isa al-Masih. ²Saleta na aden lu ba mama a 'bpangulebaw i lawas'in a sama bu di pebpatay. ³Na inidsa nu Isa al-Masih kanu manga gulu nu pangitaban enggu kanu manga taw a lusud kanu lumpukan a Parisiyu i "Ngintu, inisugut kanu kitab i kapagkapia kanu sakit sa kanu Gay nu Kabpangintelenen atawa ka dala?" ⁴Ugaid'a dala nilan sumpati su Isa al-Masih. Daka dinapenetan nu Isa al-Masih su mama ka pinagkapia nin, entu pan ka pinauli nin.

⁵Nia pidtalu nu Isa al-Masih kanilan na "U aden sa lekanu i maulug i wata nin atawa ka sapi nin lu kanu kalut kanu Gay nu Kabpangintelenen na ngintu, di nu kuan semambut?" ⁶Na di nilan 'gkasumpatan su entu ba a idsa nu Isa al-Masih.

Su Ula-ula a Kababa na Muletad enggu su Kapangalimuan

⁷Guna masipat'u Isa al-Masih kanu manga ana i 'bpamagagawan nilan 'bpagagayan su 'bpagagayanan nu manga mapulu na pidtalu nin su nia a pakenalan kanu langun nu taw a tinemalabuk lu sa ⁸"Amaika patalabuken ka kanu pegkalilangan na da ka magagayan lu kanu 'bpagayanan nu manga mapulu ka basi aden mapulu pan sa leka a pinatalabuk ⁹na supegan ka nu napatalabuk sa leka ka edtalun nin i 'Awa ka pan san ka sekanin i pebpagagayanen san ba.' Na sabap sa entu na kayan ka, enggu lu ka makaayan kanu mababa sa langun a 'bpagagayanan. ¹⁰Ugaid'a sabap sa entu na amaika aden mapatalabuk sa leka na lu ka ayan kanu 'bpagagayanan nu mababa a taw. Na amaika makauma su napatalabuk sa leka na edtalun nin i 'Pakat, sia ka ayan sa mapia a nia a 'bpagagayanan.' Na amaika maitu, na malu naenggan ka sa kabalapantag kanu adapan nu manga taw lu. ¹¹Kagina apia entain man i taw a ipulu nin i ginawa nin na makababa enggu apia entain menem i ibaba nin i ginawa nin na makapulu."

¹²Na pidtalu bun nu Isa al-Masih kanu napatalabuk lun i "Amaika 'gkanduli ka na di ka menggat su pakat'engka, suled'engka atawa ka pagali nengka enggu su kawasa a pagubay nengka ka kanu temundug na

silan menem i menggat sa leka, na amaika maitu na nabalasan ka den kanu kapianan nengka. ¹³Ugaid'a u 'gkanduli ka na nia ka pangenggat na su manga miskin, su manga di pamakalakaw, su manga tiud enggu su manga di pamakailay ¹⁴ka amaika maitu na sangat i kapia nin su entu sa leka kagina di ka nilan magaga mamalas. Na su Kadenan i mamalas sa leka kanu gay a kambibiag'u manga taw a initimbang sa ikelas."

Su Pakenalan kanu Masela a Kanduli

(Mataya 22:1-10)

¹⁵Guna makineg'u isa kanu manga mama a 'bpamagagayan lu kanu lamisan su entu na nia nin pidtalu kanu Isa al-Masih na "Ngin den i kapia nin kanu taw amaika makakan sa kanduli sia kanu kapendatu nu Kadenan." ¹⁶Ugaid'a nia inisumpat'u Isa al-Masih sa lekanin sa ukit a pakenalan na "Aden mama a 'bpagadil sa masela gaid a kanduli taman sa nagakat sa madakel a taw. ¹⁷Na guna mauma su gay a kapegkanduli na pinaangayan nin kanu panunugun nin su langun nu pinangenggat'in sa nia nin edtalun na 'Sia kanu den ka naadil den su kanduli.' ¹⁸Ugaid'a nangumbal den sa dalinan su uman i isa. Su nauna a napangenggat na nia nin pidtalu na 'Samaya na nakapamasa aku sa lupa na nasisita a mailay ku su entu. Idtud-tud aku nengka lun bu.' ¹⁹Su sakataw menem na nia nin pidtalu na 'Aden napamasa ku a sawati a sapi a kapun. Na saguna ba a nia i kabpagilay ku lun. Idtud-tud aku nengka lun bu.' ²⁰Na su ikatelu menem na nia nin pidtalu na 'Bagu aku pamun kinawing tembu di aku pan makatalabuk.'

²¹"Na minuli su panunugun ka pinanudtul'in su langun na entu kanu mapulu nin. Na sangat a nalipunget su mapulu nin sa nia nin pidtalu na 'Pamagayas ka, lu ka kanu manga lalan enggu manga kalsada nu siudad ka pangenggat ka su langun nu manga miskin, su manga di pamakalakaw, su manga di pamakailay enggu su manga tiud.' ²²Daka pinggula den mambu nu panunugun su inisugu lun sa nia nin pidtalu na 'Mapulu, nanggula ku den su inisugu nengka ugaid'a maluweg pamun lu sa ludep.'

²³"Nia pidtalu nu mapulu na 'Lu ka menem kanu manga lalan kanu liu nu siudad ka pamagayuki ka su apia entain a mailay nengka sa kasia nin ka enggu mapenu su walay ku. ²⁴Ka nia ku madtalu sa

Luk 14

lekanu na apia sakataw kanu nauna a entu a manga pinangenggat na di makatekaw kanu kanduli ku.' ”

Su Dait a Mabaluy a Makaunut kanu Isa al-Masih

(Mataya 10:37-38)

²⁵Na madakel a benal i midtatanggunut kanu Isa al-Masih. Na linemengi sekanin ka nia nin pidtalu kanilan na ²⁶“Apia entain i miug munut sa laki na di madtalu a ’bpagunut sa laki amaika nia nin lamigen na su ama nin, su ina nin, su kaluma nin enggu su manga wata nin, su manga tepped’in sa pused a babay-mama apeg den nu ginawa nin. ²⁷Na maitu bun ba su apia entain a di nin pamusayn su kayu nin a pinambalawaga sa kaunut’in sa laki na di madtalu a ’bpagunut sa laki. ²⁸Ka apia entain sa lekanu i pegkiug pembalay sa malambeg a panandengan na nia nin enggulan na magagayan muna ka pagitungen nin u makadtun su kuleta nin taman sa kapasad’in lun. ²⁹Ka tabia bun ka nia taman a mapasad na su udsadan nu palaus’in ka naibped den su kuleta nin na edsudian nu apia entain i makailay lun ³⁰sa nia nilan edtalun na ‘Su nia a mama na matag mimbalay na di nin ’gkapasad.’ ”

³¹Nia pan pidtalu nu Isa al-Masih na “Entain i datu a embunua sa pagidsan nin bun a datu a di nin muna pagitungen u ngintu, su sapulu ngibu a sundalu nin na makagaga embunua kanu duapulu ngibu a sundalu nu pakambunua nin a datu? ³²Na amaika nia nin kalangan lun i di sekanin makaatu na mawatan pan silan na mapasugu sekanin lu kanu datu sa panun i kapagayun nilan.

³³“Kagina ka maitu na pagitung’u muna i kaunut’u sa laki ka dala isa bu sa lekanu i mabaluy a makaunut sa laki amaika nia masela sa ginawa nin na su kaaden nin.

Su Timus a da Katagan nin

(Mataya 5:13; Markus 9:50)

³⁴“Na mapia su timus ugaid’a amaika maawa su katimus’in na di den makambalingan su katimus’in. ³⁵Da den i entu katagan nin sia kanu lupa asal’a makapagkasebud’in. Na amaika maitu na idtug bun den. Na apia entain i aden tangila nin a pakakineg na makikineg sa mapia.”

Su Bili-bili a Natadin

(Mataya 18:12-14)

15 ¹Na nia katatapan na su manga 'bpangubela sa buwis enggu su manga dikena balaagama^s na pedsupeg kanu Isa al-Masih ka 'bpamakikinegen nilan su kabpamandu nin. ²Ugaid'a su manga taw a lusud kanu lumpukan a Parisiyu enggu su manga gulu nu pangitaban na ibpamagedunga nilan su Isa al-Masih sa nia nilan pedtalun na "Ngin basi i mama a nia a pedsakaw-sakawn nin su manga dikena balaagama enggu 'bpagamung pegkan kanilan?" ³Guna su maitu na pidtalun nu Isa al-Masih kanilan su nia a pakenalan a ⁴"Entain ba sa lekanu i aden ayam'in a magatus a bili-bili, na su satiman na natadin? Na ngintu, di nu tagaken su siyawpulu enggu siyaw timan a bili-bili nu lu kanu tawan-tawan ka pangilayn nu su natadin a entu taman sa di nu matun? ⁵Na amaika matun nu den na sangat a mapia i ginawa nu taman sa pamusayn nu muli. ⁶Na u makauli kanu den na pangenggaten nu su manga pakat'u enggu su manga pagubay nu ka nia nu edtalun sa kanilan na 'Enggalaw-galaw tanu ka natun ku den su natadin a bili-bili ku.' ⁷Na maitu bun ba, nia ku madtalu sa lekanu na sangat i kagalaw lu sa sulega amaika edtaubat i sakataw bu a baladusa kumin kanu siyawpulu enggu siyaw kataw a ikelas a di den nasisita i kadtaubat'in."

Su Kuleta a Pilak a Natadin

⁸Na pidtalun pan kanilan nu Isa al-Masih su nia a pakenalan sa "Aden babay a aden sapulu timan a kuleta nin a pilak. Na guna matadin su satiman na kinemua sa palitan ka nanapu, na taman sa da nin matun na pinangilay nin bu. ⁹Na guna nin matun na pinangenggat'in su manga pakat'in enggu su manga pagubay nin sa nia nin pidtalun na 'Enggalaw-galaw tanu ka natun ku den su natadin a kuleta ku.' ¹⁰Na maitu bun ba, nia ku madtalu sa lekanu na labi i kagalaw nu manga malaikat'u Kadenan kanu apia sakataw bu a baladusa a edtaubat."

^s 15:1 **manga dikena balaagama** Sia sa basa a Grik na nia nin maena na *manga baladusa*. Na sia kanu adat-betad'u manga taw a Yahudi na timbang a baladusa su manga taw a dikena balaagama.

Su Wata a Natadin

11 Na pidtalu pamun nu Isa al-Masih su nia a pakenalan sa “Aden mama a dua kataw i wata nin. 12 Na nia pidtalu nu ali a wata na ‘Ama, inggay nengka den sa laki su kakawasan a ibpagumun nengka sa laki.’ Daka pimbad den mambu nu ama nin kanilan su kaaden nin. 13 Na namakapila gay na pibpasa nu ali su nakaumun lun ka mindadalaug kanu mawatan a dalepa. Na pindalatan nin su kaaden nin. 14 Na guna nin maibped su kaaden nin na nasugat’a gutem su dalepa a entu a pidtangenan nin. Na lu ba linemudsu i kinapasang lun. 15 Daka nangunguli sekanin kanu isa a mama a talianged lu. Na pinalu sekanin nu mama kanu dalem ka pinatuganul’in sa manga taw sa lupa. 16 Na sabap kanu kapegkagutem’in na kiugan nin den keman su ipapegkan kanu manga taw sa lupa. Kagina dala ’bpagenggay lun sa makan. 17 Daka lu ba sekanin nakaimaman sa nia natagu sa ginawa nin na ‘Su langun na pedsukayan ni ama a penggalebek na subela-subela i kapegkan nin. Na saki a nia na ’bpelunusan aku den. 18 Na makin muli aku ka edtalun ku kani ama i “Ama, nakandusa aku kanu Kadenan taman sa leka. 19 Na di den ’gkaalus a tawagen aku nengka pan a wata nengka. Na itimbang aku nengka den a isa kanu ’bpanukayan nengka a penggalebek.” ’ 20 Na ginemanat mambu sekanin ka minuli lu kani ama nin. Na mawatan pan sekanin na nasandeng den nu ama nin, na sangat a ginagawan su ama nin taman sa napalalaguy nin malaw enggu nakakep’in ka pinanium’in. 21 Na nia nadtalu nu wata nin na ‘Ama, nakandusa aku kanu Kadenan taman sa leka. Na di den ’gkaalus a tawagen aku nengka pan a wata nengka.’ 22 Ugaid’a makin tinawag’u ama nin su manga ulipen nin ka sinugu nin sa ‘Enggagan kanu! Kua nu su mapia sa langun a lambung lu sa walay ka embalegkasi nu sekanin enggu edsisingi nu taman sa edtalumpai nu. 23 Na sumbali nu su pinagkasebud a sapi ka ’gkanduli tanu sa masela. 24 Ka mana man minatay su nia a wata ku a mimbibiag ’bpaluman. Natadin sekanin na saguna na natun den.’ Na linemudsu den mambu silan kanu kapegkanduli nilan.

25 “Saleta na su kaka a wata nin a mama na lu pan sa dalem. Na guna sekanin uli na sia pan sa lalan na ’gkagineg’in su manga palabuni-bunian. 26 Daka tinawag’in su isa kanu panunugun ka inidsa nin u ngin i ’gkanggula. 27 Na nia inisumpat’u panunugun sa lekanin na ‘Su ali nengka na minuli den. Na sabap sa nakauli sekanin sa da

bun baya-baya nin na napasumbali su ama nengka sa pinagkasebud a sapi.' ²⁸Na nasakit i ginawa nu kaka taman sa da den sekanin talus lu kanu ludep'u walay. Na liniuwan nu ama nin ka pinamagayukan nin sa kaludep'in. ²⁹Na nia nin inisumpat kanu ama nin na 'Ngin den mambu i nia ka lagunan den na penggalebek aku bu sa leka sa manabia ka pan i ulipen aku enggu da ku seka masungkang. Ugaid'a apia su pipis a kambing na da nengka makaenggay sa laki a makanggalaw-galaw ku kanu manga pakat ku. ³⁰Ugaid'a guna a nia embalingan su wata nengka a minibped kanu kaaden nengka ka pidsamundala nin kanu manga sundal na pinasumbalian nengka pan sa pinagkasebud a sapi.' ³¹Na nia nadталu nu ama nin sa lekanin na 'Datu, lalayun ka sia sa laki na su langun na kaaden ku na leka bun man. ³²Ugaid'a dait man a 'gkanduli tanu enggu enggalaw-galaw tanu ka su ali nengka a timbang a minatay na mimibiag 'bpaluman. Natadin sekanin, na saguna na natun den.' "

Su Pakenalan pantag kanu Mategel i Kapagitung'in a 'Gkasaligan

16 ¹Na pidталu pan nu Isa al-Masih kanu 'bpamangunut lun su nia a pakenalan sa "Aden kawasa a mama a aden 'gkasaligan nin kanu manga kaaden nin. Na nakauma kanu pakinegan nin i su 'gkasaligan nin a entu na pembinasan nin kun su manga kaaden nin a inisalig'in lun. ²Daka inipatawag'u kawasa a entu su 'gkasaligan nin sa nia nin lun pidталu na 'Ngin i 'gkakineg ku a nia a makapantag sa leka? Itapenay nengka sa laki su listan nu manga kaaden ku taman kanu manga nakautang ka di ka den mapakay a kasaligan kanu manga kaaden ku.' ³Na nia natagu sa ginawa nu 'gkasaligan na 'Ngin i enggulan ku amaika iawa aku den kanu galebekan ku a nia? Di aku makagaga enggalebek sa mapasang enggu di aku bun makatika mamangeni. ⁴Di ka pan besen ka katawan ku den u ngin i enggulan ku asal'a matalima aku nu namakautang u maawa aku kanu galebekan ku.'

⁵"Daka inipatawag'in sa edsakataw su langun na namakautang kanu mapulu nin. Na nia nin inidsa kanu nauna na 'Pila i utang'engka kanu mapulu ku?' ⁶Daka nia nin inisawal na 'Magatus kabarilis a lana na ulibu.' Na nia pidталu nu 'gkasaligan na 'Nia su listan na utang'engka. Kua ka, ka sambu ka mamagayas sa limapulu.'

⁷"Na su nakatundug menem i inidsan nin sa 'Seka, pila i utang'engka kanu mapulu ku?' Nia nin inisawal na 'Sangibu kasaku a bantad.' Nia

pidtalu nu 'gkasaligan na 'Nia su listan nu utang'engka. Kua ka, ka sambu ka sa walu gatus.'

8 "Na pinugi nu mapulu nin a entu a kawasa su dikena a entu matidtu a 'gkasaligan sabap kanu kategel'u itungan nin. Kagina nia man mategel i kapagitung'in su manga taw a sia luyud kanu dunia kumin kanu manga taw a sia luyud kanu Kadenan. 9 Na nia ku madtalu sa lekanu na usal'u su kakawasan nu sia sa dunia sa kapangilay nu sa mabpakat'u. Ka apia maibped su kakawasan nu a entu na matalima kanu lu kanu pegkalebenan a da den tedtab'in.

10 "Apia entain i kasaligan sa manaut i alaga nin na kasaligan bun sa masela i alaga nin. Ugaid'a u entain menem i salimbuten sa manaut i alaga nin na salimbuten bun sa masela i alaga nin. 11 Na amaika di kanu kasaligan sa kakawasan sia sa dunia na panun ba i kasalig sa lekanu kanu tidtu a kakawasan? 12 Na maitu bun ba, amaika di kanu kasaligan kanu kakawasan nu ped a taw na entain pan a entu i menggay sa lekanu sa madtalu a lekanu demun a kakawasan?

13 "Na dala man ulipen a makapadsalengan nin enggalebek su dua kataw a mapulu nin ka apia ngin den na makadtalipenda nin su sakataw ka su sakataw bu i kanggalebekan nin sa mapia, sakataw bu i makakalimu nin ka makapadtaday nin su sakataw. Na di nu man makapadsalengan su kasimba nu kanu Kadenan enggu su kapangilay nu sa kakawasan sa dunia."

(Mataya 11:12-13; Mataya 5:31-32; Markus 10:11-12)

14 Na guna makineg'u manga taw a malilini a benal sa kuleta a su manga taw a lusud kanu lumpukan a Parisiyu su entu a kadtalu nu Isa al-Masih na pinagumpak'ilan sekanin. 15 Ugaid'a nia pidtalu nu Isa al-Masih kanilan na "Nia nu ipebpagilay sia kanu kaadapan nu manga taw na matidtu kanu ugaid'a 'gkailay man nu Kadenan su pamusungan nu. Na apia ngin i 'bpagenggan sa alaga nu manga taw na mawag a benal i entu sia kanu Kadenan.

16 "Na ibpangusiat den su kasuguan a inisulat'u Nabi Musa enggu su panduan nu manga ped pan a nabi taman kanu timpu nu Yahiya. Na iganat menem lu ba, na ibpangusiat den su Mapia a Tutuma pantag kanu kapendatu nu Kadenan. Na 'bpaginapasen den nu uman i isa su kalusud'ilan lu ba. 17 Na madala pan muna su langit enggu lupa bagu kaawan na katagan i apia satiman bu a batang kanu kasuguan.

18 “Na apia entain a mama i imbelag’in su kaluma nin enggu mangaluma sa ped na pakagkiuga sekanin enggu apia entain menem i mangaluma kanu babay a inimbelag na pakagkiuga bun.”

Su Pakenalan pantag kanu Kawasa a Mama enggu si Lasaru

19 Pidtalu nin pan su nia a pakenalan sa “Aden mama a kawasa a benal a pakambalegkas sa mapia i palas’in a lambayung enggu mapia gaid i kapegkan nin kanu uman gay. 20 Na aden bun mambu mama a sangat i kamiskin nin a bedtuan sa Lasaru a mimbakataw i lawas’in. Pinaiga lu kanu bengawan nu walay nu kawasa a entu a mama 21 ka ’gkapanganganay nin i makakan kanu mangaulug a pegken nu kawasa. Na pedsupegan nu manga asu sekanin ka pendilan nilan su bakataw nin.

22 “Na guna matay si Lasaru na pinananggit sekanin nu manga malaikat lu kanu Nabi Ibrahim. Na minatay bun mambu su kawasa a mama enggu inilebeng sekanin. 23 Na kanu kapedsiksa lun lu sa naraka na nakatengab sekanin na nasandeng’in su Nabi Ibrahim a kaped’in si Lasaru. 24 Na tinawag’in sa matanug su Ibrahim sa ‘Hu lukes ku a Ibrahim, ikalimu aku nengka pan, sugu ka pan si Lasaru sa isumbuk’in pan kanu ig su sawanay kanu tindulu nin ka denggawan nin pan i dila ku a nia, ka sangat a ’gkalasay aku kanu apuy a nia.’ 25 Na nia inisawal’u Nabi Ibrahim na ‘Manga dua na wata, ’gkagkalendem’engka pamun su timpu a bibiag ka pan? Nakua nengka langun su mapia sa ginawa nengka. Ugaid’a si Lasaru na dikena mapia i natalima nin. Na saguna na mapia i ’gkambebetad’in sia ugaid’a seka menem na pedtala sa malasay. 26 Liu pan sa entu na nabpageletan tanu na da taman nin i kadalem’in a bangan ka enggu su miug semia na di makasia enggu su miug seman na di makasan.’ 27 Nia nadtalu nu mama a kawasa na ‘Amaika maitu, na ’bpangenin ku sa leka i sugu ka pan si Lasaru lu kanu walay nu ama ku 28 ka aden pan lima kataw lu a tebped ku sa pused a manga mama. Na paingaten nin pan silan ka enggu di den makasia kanu nambetadan ku a nia a sangat i kalasay nin.’ 29 Ugaid’a nia pidtalu nu Nabi Ibrahim na ‘Lu pamun kanilan su Kitab a Inisulat’u Nabi Musa enggu su kitab a inisulat’u ped pan a manga nabi. Na entu ba i dait a pakikinegen nilan.’ 30 Na nia nakasumpat’u kawasa a mama na ‘Uway, lukes ku a Ibrahim, ugaid’a amaika aden pan embibiag a minatay a makalu kanilan na nasisigulu a edtaubat silan.’ 31 Ugaid’a nia pidtalu nu Nabi Ibrahim na

‘Amaika di silan makikineg kanu Kitab a Inisulat’u Nabi Musa enggu kanu ped pan a manga nabi na di bun silan maginugut apia aden pan embibiag ’bpaluman a minatay.’ ”

Su manga Kadsabapan na Kandusa

(Mataya 18:6-7; Mataya 18:21-22; Markus 9:42)

17 ¹Na pidtalu nu Isa al-Masih kanu ’bpamangunut lun i “Natalatantu a makatingguma su manga sasat ugaid’a duan-duan nin den su taw a kadsabapan na kandusa nu ped’in. ²Mapegkag pan a kasiksan sa lekanin i iketan sa masela a gilingan a watu su lig’in ka idtug lu kanu lagat amaika makapandusa nin su manga mababa a manga taw a aden salig’in sa laki.

³“Kagina ka maitu na pangingati nu i ginawa nu. Amaika mindusa sa leka su suled’engka na pangindaw ka enggu ampun ka u mangeni sekanin sa ampun. ⁴Na apia makapitu pan sekanin makandusa sa leka kanu kagagabian enggu makapitu bun mangeni sa leka sa ampun sa nia nin edtalun na ‘Ampun aku bu,’ na ampun ka bun sekanin.”

Su Pantag kanu Salig

⁵Na nia pidtalu nu ’bpamangunut kanu Isa al-Masih na “Embageli ka su salig’ami.” ⁶Na nia inisawal’u Isa al-Masih kanilan na “U mana bu man ka aden salig’u a mana bu kanaut’a lagas’a ’gkamun a mustasa na madtalu nu kanu masela a nia a kayu i ‘Sapat ka i ginawa nengka ka ialat’engka lu kanu lagat,’ na manggula su entu.

Su Galebekan nu Panunugun

⁷“Upama ka aden isa sa lekanu i aden ulipen nin a pendadu lu sa dalem udi na pedtameng sa bili-bili na su kauli nin na di nu basi edtalun sa lekanin i ‘Talus ka, ayan ka sia ka enggu ka pakakan.’ ⁸Ka nia pan mula na nia nu edtalun na ‘Pagadil ka sa ipenggabi ku enggu ’bpakut ka sa mapia ka talagadi aku taman sa kapasad ku keman enggu minem, entu pan ka kan ka, enggu inem ka.’ ⁹Na ngintu, edsukulan nu mapulu nin su ulipen nin a entu kanu kinanggula nin kanu langun na inisugu lun? Dili guna. ¹⁰Na maitu kanu bun ba, na amaika nanggalebek’u den su langun nu manga inisugu sa lekanu nu Kadenan na nia nu bu madtalu na ‘Ulipen kami bu nu Kadenan, dikena

pakapangingalap sa puging ka penggulan nami bu su ngin i nakasangan sa lekami.’ ”

Su Sapulu Kataw a aden Sakit'in a Debpig

¹¹Na kanu kabpelu nu Isa al-Masih sa Awrusalim na lu minukit kanu dulunan nu prubinsia a Samaria enggu Galili. ¹²Guna su 'bpeludep den sekanin kanu isa kanu dalepa lu na sinumbak sekanin nu sapulu kataw a aden sakit'in a debpig ugaid'a di nilan 'bpagubayn su Isa al-Masih. ¹³Na tinawag'ilan sekanin sa matanug sa “Hu Isa, a Mapulu, ikalimu kami nengka pan.” ¹⁴Na guna silan mailay nu Isa al-Masih na nia nin pidtalu kanilan na “Lu kanu kanu manga 'bpangurban ka ipaamad'u i nasuti kanu den.” Na linemu den mambu silan. Na sia pan silan sa lalan na naawa den su sakit'ilan. ¹⁵Na guna nilan madsima i naawa den su sakit'ilan na mimbalingan su sakataw ka pinugi nin sa matanug su Kadenan ¹⁶taman sa sinemugiud kanu adapan nu Isa al-Masih ka midsukul-sukul. Na su mama a entu na taw sa Samaria.^t ¹⁷Daka nia pidtalu nu Isa al-Masih na “Dikena ba sapulu kataw su naawan na sakit? Endaw den su siyaw kataw? ¹⁸Ngin i nia ka su sakataw bu a nia a lapu i mimbalingan sia muging kanu Kadenan?” ¹⁹Daka nia pidtalu nu Isa al-Masih kanu mimbalingan a entu na “Edting ka, ka ganat ka den, ka su salig'engka i napagkapia sa leka.”

Su Pantag kanu Kauma nu Kapendatu nu Kadenan

(Mataya 24:23-28; Mataya 24:37-41)

²⁰Na aden isa a gay a inidsan nu ped a manga taw a lusud kanu lumpukan a Parisiyu su Isa al-Masih u kanu i kauma nu kapendatu nu Kadenan. Na nia nin inisawal kanilan na “Su kapendatu nu Kadenan na dala tusan lun i kauma nin. ²¹Dala edtalu sa ‘Ilay ka, nia den!’ atawa ka ‘Entu den!’ Ka nia nin kabantang na su kapendatu nu Kadenan na sia den sa lekanu.”

²²Na nia nin pidtalu kanu 'bpamangunut lun na “Aden mauma a kutika a mapangingalap'u i mailay nu su Kaka nu Manusia sa apia mangagan bu ugaid'a di nu mailay. ²³Na aden edtalu sa lekanu sa ‘Entu den sekanin!’ atawa ka ‘Nia den sekanin!’ Na da kanu 'bpelu enggu di nu maginuguti i entu. ²⁴Ka mana bun su kapedtalas'u kilat a

^t 17:16 Su manga taw sa Samaria na di ibpagayun nu manga taw a Yahudi.

pegkaliwanag'in su kawang-kawangan, na maitu bun ba su kapegkauma nu Kaka nu Manusia. ²⁵Ugaid'a temala muna sekanin sa madakel a kamalasaan enggu ikias sekanin nu manga taw sa saguna a timpu.

²⁶“Na nia kalagidan nu gay a kauma nu Kaka nu Manusia na su timpu nu Nabi Nuh, ²⁷ka kanu entu a timpu na su manga taw na mana bun dala 'gkanggula ka 'bpamegkan bun silan, 'bpamanginem enggu 'bpapangalumaya pamun silan taman kanu gay a nageda den su Nabi Nuh kanu kapal. Guna su nakauma su kinagkadalem na langun nilan na namamatay.

²⁸“Na maitu bun ba i nanggula kanu timpu nu Lut, na langun nu taw na 'bpamegkan, 'bpamanginem, pebpapasay, 'bpamamula enggu pembabalay. ²⁹Ugaid'a kanu gay a kinaganat'i Lut kanu dalepa a Sudum na minulan sa apuy enggu sandawa taman sa namamatay su langun-langun. ³⁰Na maitu bun ba i manggula kanu gay a kabpapayag'u Kaka nu Manusia. ³¹Na kanu entu ba a gay na su taw a lu sa liu na walay nin na di den lemudep kanu walay nin asal'a mangua pan sa langun-taman nin. Na maitu bun ba su lu kanu 'bpangangawidan na di den dait a muli pan kanu walay nin. ³²Na nia nu 'gkakalendem na su nanggula nu kaluma ni Lut.”^u ³³Na apia entain man i 'bpaginapasen nin i kalipuas'in kanu umul'in na makin madala sa lekanin su entu. Ugaid'a apia entain menem i kadalanan na umul na makatalima sa uyag-uyag a da taman nin. ³⁴Na nia ku madtalu sa lekanu na su kauma nu Kaka nu Manusia na su dua kataw a pedtulug sa magabi kanu sawalu bu a igan na kuan su sakataw enggu su sakataw menem na itabun. ³⁵Na su dua kataw menem a babay a penggiling, na maitu bun ba, kuan su sakataw enggu su sakataw na itabun. ³⁶Na maitu bun ba su dua kataw a mama lu kanu 'bpangangawidan na kuan su sakataw enggu su sakataw na itabun.”^v

³⁷Na inidsa nu 'bpamangunut kanu Isa al-Masih i “Mapulu, endaw i entu ba?” Nia nin inisumpat na “Amaika endaw mabulig su manga masela a papanuk a 'bpangan sa minatay na katawan nu i aden lu ba bangkay.”

^u 17:32 **nanggula nu kaluma ni Lut** Nia pidtalu nu Kadenan kanu kinaganat'ilan sa Sudum na di den silan endadalengi ugaid'a linemengi bun su kaluma ni Lut tembu mibaluy a timus a mana pinatindeg a palaus.

^v 17:36 Su nia ba a ayat na dala makabetad kanu ped kanu danden a nakasulat sa basa a Griik.

Su Pakenalan pantag kanu Balu a Babay a 'Bpangeni sa Tabang

18 ¹Na pinamandu menem'u Isa al-Masih silan sa ukit a pakenalan asal'a tatap silan mangeni-ngeni enggu di silan kaawan na inam ²sa nia nin pidtalu kanilan na "Aden 'bpangukum kanu isa a dalepa a da gilek'in kanu Kadenan enggu da papedtagan nin kanu apia entain. ³Saleta na aden mambu balu lu a babay a pembabalingan kanu 'bpangukum sa nia nin kadtalu na 'Tabangi aku pan kanu kawagib ku sia kanu kadsangula ku kanu kuntela ku.' ⁴Na nakapila-pila den na di nin ibpamamantag. Na guna su nauli den na nia natagu sa ginawa nin na 'Dikena ku ipegkagilek su Kadenan enggu da pebpagatagan ku kanu apia entain. ⁵Ugaid'a sabap sa 'gkalingasa aku nu balu a nia a babay na tabangan ku den sekanin kanu kawagib'in ka amaika dili na embabalinganan aku nin lemingasa.' "

⁶Na pidtalu menem'u Mapulu a su Isa al-Masih i "Na entu ba i ilay nu, na su kadtalu a entu nu dikena matidtu a 'bpangukum. ⁷Nia pan a entu su Kadenan? Ngintu, di nin ba edtabangan su kawagib'u manga taw a pinamili nin a 'bpangeni sa tabang sa lekanin sa magabi sa malamag? Ngintu, di nin silan sambutan edtabang? ⁸Na nia ku madtalu sa lekanu na edtabangan nin semambut kanu kakua nilan kanu kawagib'ilan. Ugaid'a apia ka maitu na ngintu, aden pamun basi kauman nu Kaka nu Manusia a aden salig'in sa kanu kauma nin sia sa dunia?"

Su Pakenalan pantag kanu Taw a Lusud kanu Lumpukan a Parisiyu enggu su 'Bpangubela sa Buwis

⁹Na pidtalu nin pan su nia a pakenalan kanu manga taw a nia nin kapegkailay kanu ginawa nin na ikelas enggu mababa i kapegkailay nin kanu ped a taw sa nia nin pidtalu na ¹⁰"Aden dua kataw a mama a linemudep lu kanu Suti a 'Bpagagaman ka nangenin-ngeni. Su sakataw na lusud kanu lumpukan a Parisiyu enggu su sakataw na 'bpangubela sa buwis. ¹¹Su taw a lusud kanu lumpukan a Parisiyu na midtindeg ka nangenin-ngeni pantag kanu ginawa nin sa nia nin pidtalu na 'Hu Kadenan ku, pedsukul-sukul aku sa leka ka dikena aku pagidsan nu ped a taw a tanegkawn, salimbuten, takiuga enggu dikena aku mana kanu 'bpangubela a nan sa buwis. ¹²Pebpuasa aku pan sa makadua sa sakapadian enggu pedsakatan ku su langun na 'gkapantiali ku.'

Luk 18

¹³“Saleta mambu na su ’bpangubela sa buwis na initangka nin i ginawa nin enggu apia nin kapedtengab kanu langit na di nin ’gkatika. ’Gkapanampak’in su laleb’in sa nia nin ’gkadtalu kanu ginawa nin na ‘Hu Kadenan ku na ikalimu aku nengka pan a baladusa.’

¹⁴“Na nia ku madtalu sa lekanu na minuli silan a nia initimbang sa ikelas na su mama a ’bpangubela sa buwis kumin kanu taw a lusud kanu lumpukan a Parisiyu. Kagina apia entain a taw i ipulu nin i ginawa nin na makababa ugaid’a apia entain menem i ibaba nin i ginawa nin na makapulu.”

Su Kinapamalihala nu Isa al-Masih kanu manga Wata

(Mataya 19:13-15; Markus 10:13-16)

¹⁵Na apia su manganaut pamun gaid a manga wata na pinananggit’u manga taw lu kanu Isa al-Masih asal’a kadapenetan nin silan. Na guna mailay nu ’bpamangunut lun su entu na sinapalan nilan su manga taw. ¹⁶Ugaid’a tinawag’u Isa al-Masih su manga wata ka pinaubay nin sa lekanin. Saleta na nia nin pidtalu kanu ’bpamangunut lun na “Di nu pedsapali su manga wata a nia. Suguti nu a makasia silan sa laki ka maya ba kanu manga wata a nia i makalusud kanu kapendatu nu Kadenan. ¹⁷Saben-sabenal a pedtalun ku sa lekanu i apia entain i di temalima kanu kapendatu nu Kadenan sa maya ba kanu kinatalima nu manga wata a nia na natalatantu i dili silan makalusud lu ba.”

Su Kawasa a Mama

(Mataya 19:16-30; Markus 10:17-31)

¹⁸Na isa kanu manga ’gkaunutan nu Yahudi i minidsa kanu Isa al-Masih sa “Matidtu a Gulu, ngin i dait a enggulan ku asal’a matalima ku su uyag-uyag a da taman nin?” ¹⁹Nia inisumpat’u Isa al-Masih sa lekanin na “Ngintu ka pedtawagen aku nengka sa matidtu? Dala man ped a matidtu ka su Kadenan bu. ²⁰Na katawan nengka bun man su manga kasuguan nu Kadenan a ‘Da ka ’gkiuga, da ka mimatay, da ka manegkaw, da ka edsaksi sa dikena benal, pagadati ka su ama nengka enggu su ina nengka.’^w” ²¹Nia inisumpat’u mama a entu na “Langun nu nia na ipenggulalan ku

^w 18:20 Ebpun i nia sia kanu Kinaliu 20 ayat 12 taman sa 16 enggu Diutirunumi 5 ayat 16 taman sa 20 sia kanu Kitab Taurat.

den iganat kanu wata aku pan.” ²²Na guna makineg’u Isa al-Masih su entu ba na nia nin pidtalu na “Aden pamun satiman a kulang’engka. Uli ka, ka ’bpasa ka su langun nu kaaden nengka. Na ipangenggay nengka su pasa nin kanu manga miskinan ka enggu maaden sa leka su kakawasan lu sa sulega, entu pan ka unut ka sa laki.”

²³Ugaid’a guna makineg’u mama su entu a kadtalu nu Isa al-Masih na nalidu gaid i ginawa nin ka subela-subela i kakawasan nin. ²⁴Na guna mailay nu Isa al-Masih i nalidu i ginawa nu mama na nia nin pidtalu na “Mapasang a benal kanu manga kawasa i kalusud’ilan kanu kapendatu nu Kadenan. ²⁵Ka nia pan malemu kanu unta i kaludep’in kanu pesu nu lagum kumin kanu kalusud’u kawasa kanu kapendatu nu Kadenan.”

²⁶Na nia nakaidsa nu manga taw a nakakineg kanu entu na “Amaika maitu na entain pan besen i malipuas?” ²⁷Nia inisumpat’u Isa al-Masih na “Di man magaga nu manusia su entu ugaid’a su Kadenan na dala di nin magaga.”

²⁸Na midtalu si Pitru sa “Panun menem i maya ba sa lekami a nia a initabun nin su langun-langun ka enggu makadtatanggunut sa leka?” ²⁹Na nia inisumpat’u Isa al-Masih kanilan na “Sabensabenal a pedtalun ku sa lekanu i apia entain i itabun nin su walay nin udi na kaluma nin, manga suled’in, manga lukes’in enggu manga wata nin sabap kanu kapendatu nu Kadenan ³⁰na takep-temakep pan i matalima nin sia sa dunia enggu kanu mangauma a timpu na matalima nin su uyag-uyag a da taman nin.”

Su Ikatelu a Kinapayag’u Isa al-Masih kanu Kapatay nin

(Mataya 20:17-19; Markus 10:32-34)

³¹Na inisenggay nu Isa al-Masih su sapulu enggu dua a pinamili nin ka pidtalu nin kanilan i “Ilay nu, ’bpelu tanu sa Awrusalim, na su langun nu nakasulat’u manga nabi pantag kanu Kaka nu Manusia na lu den ba matuman. ³²Na ipalad den sekanin lu kanu manga dikena-Yahudi. Pagumpaken sekanin, pagkayan taman sa panudan ³³enggu pamadasan taman sa imatayan. Ugaid’a su ikatelu nin gay na embibiag sekanin ’bpaluman.”

³⁴Ugaid’a da nasabutan nu ’bpamangunut lun su langun nu pidtalu nin a entu kagina nakapagena kanilan su maena nu entu. Di ’gkasaut’u pamikilan nilan su manga pidtalu nu Isa al-Masih kanilan.

Su Mama a Di Pakailay lu sa Dalepa a Yariku

(Mataya 20:29-34; Markus 10:46-52)

³⁵Na guna su pakasuppeg den silan sa dalepa a Yariku na aden mama a di pakailay a 'bpagagayan sia kanu ligid'u lalan ka 'bpamangeni.

³⁶Na guna nin makineg su madakel a pedsagad na inidsa nin u ngin i 'gkanggula. ³⁷Na nia nilan lun inisumpat na "Bpagukit su taw sa Nasarit a su Isa." ³⁸Na inilalis'in edtalu i "Tupu nu Daud a su Isa, ikalimu aku nengka pan!" ³⁹Na su manga taw lu sa unan nu Isa al-Masih na sinapalan nilan su mama sa temelen sa kabpelalis'in ugaid'a makin nin pinakatanug su kabpelalis'in sa "Tupu nu Daud, ikalimu aku nengka pan!"

⁴⁰Na mibpalen su Isa al-Masih ka inisugu nin i iten sa lekanin su di a entu pakailay. Guna su nakasuppeg den sekanin na inidsan sekanin nu Isa al-Masih sa ⁴¹"Ngin i 'gkalilian nengka a enggulan ku sa leka?" Nia nin inisumpat na "Mapulu, nia ku 'gkalinian na makailay aku." ⁴²Na nia mambu pidtalu nu Isa al-Masih sa lekanin na "Makailay ka den! Ka su salig'engka i napagkapia sa leka." ⁴³Na kanu entu demun ba na nakailay su mama taman sa pidtatanggungan nin su Isa al-Masih enggu pinugi nin su Kadenan. Na guna mailay nu madakel a taw su entu na pinugi nilan bun mambu su Kadenan.

Su Isa al-Masih enggu si Sakiyus

19 ¹Na nakauma su Isa al-Masih sa dalepa a Yariku. Na sia kanu kabpelakaw nin ²na aden mama lu a bedtuan sa Sakiyus. Sekanin i mapulu nu manga 'bpangubela sa buwis kanu entu a dalepa enggu kawasa gaid. ³Na pegkiugan nin 'bpagilay su Isa al-Masih ka enggu nin makilala sekanin. Ugaid'a sabap sa madakel su taw na di nin sekanin 'gkailay ka manaut a mama si Sakiyus. ⁴Daka nalalaguy sekanin lu sa unan ka namusug kanu kayu a bedtuan sa sikamur asal bu na mailay nin su Isa al-Masih a pedsagad. ⁵Na guna mauma nu Isa al-Masih su entu a kayu na tinemingada sekanin ka nia nin pidtalu kani Sakiyus na "Sakiyus, embaba ka san mamagayas ka lu aku pedtumpa kanu walay nengka." ⁶Daka namagayas a benal mambu embaba si Sakiyus a sangat a 'gkapia i ginawa nin ka pinatalus'in kanu walay nin su Isa al-Masih.

⁷Na guna mailay nu langun na taw lu na namagedunga silan sa "Ngintu ka lu sekanin tinemumpa kanu walay nu mama a nan a baladusa?"

⁸ Saleta na midtindeg si Sakiyus ka nia nin pidtalu na “Ilay ka, Hu Mapulu, sabad kanu kakawasan ku na inggay ku kanu manga miskinan enggu amaika aden nadsalimbut ku na iuli ku lun su entu sa makapat matakep.” ⁹ Na nia pidtalu sa lekanin nu Isa al-Masih na “Nakatingguma su kalipuasan kanu nia a sakatiwalayan ka su nia ba man a mama na tidtu a tupu nu Nabi Ibrahim. ¹⁰ Kagina nia ba i sabap a kinasia nu Kaka nu Manusia na ’bpangilayn nin su namakasibay ka ibpelipuas’in silan.”

Su Pakenalan pantag kanu Sinaligan sa Kuleta

(Mataya 25:14-30)

¹¹ Na gagalu nu kabpakikineg’u manga taw lu na pidtalu menem’u Isa al-Masih su nia a pakenalan. Saleta mambu na kanu entu ba, na masupeg den su Isa al-Masih sa Awrusalim, nia kataw nu manga taw lu na mangagan den makapayag su kapendatu nu Kadenan. ¹² Na nia nin pidtalu sa ukit a pakenalan na “Aden datu a ’bpelu sa mawatan a dalepa ka papedsultanen, entu pan ka muli sekanin. ¹³ Na inipatawag’in su sapulu kataw a ulipen nin ka pinangenggan nin su uman i isa sa kuleta a mina^x enggu pidtalu nin kanilan i ipamantiali nilan su entu sa gagalu na dala pan sekanin lu.

¹⁴ “Ugaid’a di sekanin ’gkalinian nu manga taw a kasakupan nin taman sa napasugu silan lu kanu pebpawangan nu mama a entu sa edtalun lu i ‘Di nami ’gkalilinian i endatuan kami na mama a nia.’

¹⁵ “Apia ka maitu na su entu a mama na nabaluy bun su kapedsultan nin enggu minuli sekanin. Daka inipatawag’in su langun nu ulipen a sinaligan nin sa kuleta ka enggu nin ’gkailay u ngin den i kasela na napantiali nilan. ¹⁶ Na su nauna na minubay ka midtalu sa ‘Mapulu, nakapantiali su kuleta a inisalig’engka sa laki sa nakasapulu takep.’ ¹⁷ Nia nadtalu nu Sultan na ‘Mapia i entu! Kasaligan ka a ulipen. Kagina ka kasaligan ka sa manaut bu a nia a inisalig sa leka na pakamalen ku mambu seka sa sapulu kainged.’

¹⁸ “Na su ikadua menem a ulipen na minubay bun ka midtalu sa ‘Mapulu, nakapantiali su kuleta a inisalig’engka sa laki sa nakalima takep.’ ¹⁹ Nia inisumpat’u Sultan na ‘Seka i saligan ku kanu lima kainged.’

²⁰⁻²¹ “Na nakauma menem su ikatelu a ulipen sa nia nin pidtalu na ‘Mapulu, nia bun su kuleta nengka. Kagina ka mapasang ka a taw ka

^x 19:13 Su satiman a kuleta a mina na nia nin alaga na pagidsan na labi telu ulan a sukay nu taw.

'gkakua nengka su dikena nengka initagu enggu 'gkapagagani nengka su dikena nengka inipamula na 'gkagilekan aku sa leka tembu initagu ku bu su kuleta nengka.' ²²Nia pidtalu nu Sultan kanu ulipen nin na 'Da katagan nengka a ulipen. Sa kanu kadtalu nengka a nan na sugaten ku seka sa kawagib. 'Gkatawan nengka den i mapasang aku a taw ka 'gkakua ku su dikena ku initagu enggu 'gkapagagani ku su dikena ku inipamula ²³na ngintu ka da nengka pan itagu sa bangku su kuleta ku ka enggu nia ku kambalingan na aden mauntung'in?'

²⁴"Daka nia pidtalu nu Sultan kanu 'bpamedtindeg lu na 'Makin nu kua sa lekanin su inisalig lun a nan ka inggay nu lu kanu ulipen a entu a aden sapulu a kuleta nin.' ²⁵Nia nilan inisumpat na 'Mapulu, di ka den ka aden den sapulu a kuleta nin.' ²⁶Nia pidtalu nu Sultan na 'Nia ku madtalu sa lekanu na apia entain a taw i kasaligan kanu ngin i inisalig lun na makin edsisinggumanan pan su isalig lun, ugaid'a su taw a di kasaligan kanu apia paidu bu a inisalig lun na makin kuan su inisalig lun. ²⁷Na makapantag menem kanu manga taw a di 'gkalilini sa laki enggu di 'gkalilini sa kapendatu ku na it'u sia sa laki ka imatayi nu sia kanu adapan ku.' "

Su Kinauma nu Isa al-Masih sa Awrusalim
(*Mataya 21:1-11; Markus 11:1-11; Yuhan 12:12-19*)

²⁸Guna mapasad'u Isa al-Masih edtalu su langun nu entu na tinemalus sekanin 'bpawang sa Awrusalim. ²⁹Guna su pakasupeg den sekanin lu kanu manga dalepa a bedtuan sa Bitpaig enggu Bitani lu kanu palaw a bedtuan sa Ulibus na sinugu nin su dua kataw kanu 'bpamangunut lun ³⁰a maya ba i tutuma nin kanilan, "Lu kanu kanu dalepa a nan sa 'gkasangunan nu ka endaw i kaludep'u na makailay kanu sa manguda a kimar a iniketan a da pamun kagkudai. Na bekali nu ka tundan nu sia. ³¹Amaika aden midsa sa lekanu sa 'Nginan ka pembekalan nu i nan?' na nia nu edtalu na 'Nasisita nu Mapulu su nia.' "

³²Na ginemanat den silan taman sa natun nilan su pidtalu nin kanilan. ³³Na guna su pembekalan nilan den su manguda a entu a kimar na midtalu su kigkuan lun sa "Nginan ka pembekalan nu i manguda a nan a kimar?" ³⁴Na nia nilan inisawal na "Nasisita nu Mapulu su nia."

³⁵Na tinundan nilan den su manguda a entu a kimar. Na inampisan nilan kanu manga lambung'ilan ka pinagkuda nilan su Isa al-Masih.

³⁶Guna su nakagkuda den su Isa al-Masih na inibelat'u manga taw lu kanu lalan su manga lambung'ilan.^y

³⁷Na guna su pakasupeg-pakasupeg den silan sa Awrusalim ka 'bpeludus den silan kanu Palaw nu Ulibus na nangapia i ginawa nu 'bpamangunut lun enggu linemudsu silan mamugi kanu Kadenan sa matanug sabap kanu langun nu nailay nilan a kangagaipan a kabarakatan ³⁸sa nia nilan pidtalu na

“Palihalan su Datu a pakauma sia a sinugu nu Kadenan!

Aden kalilintad kanu Kadenan a lu sa sulega. Pugin su Kadenan a lu sa sulega!”

³⁹Na aden manga taw a lusud kanu lumpukan a Parisiyu a lu kanu madakel a taw a midtalu sa “Gulu, sapali ka pan i 'bpamangunut a nan sa leka.” ⁴⁰Na nia inisumpat'u Isa al-Masih na “Nia ku madtalu sa lekanu na amaika temelen silan na nia menem ba manga watu a nia i lemali sa kapugi.”

⁴¹Guna su pakauma den silan sa Awrusalim ka 'gkasandeng'ilan den na nakapaguguliang su Isa al-Masih ⁴²sa nia nin nadtalu na “U mana bu man ka 'gkataan nu sa saguna a gay u ngin i makaenggay sa lekanu sa kalilintad! Ugaid'a pila ginawa ka inipagema den man i nia sa lekanu. ⁴³Ka aden gay a balibeten nu kuntela nu sa kuta su alad'u ka enggu kanu di mamakaliu. ⁴⁴Na lupet-lupeten kanu nilan taman kanu manga wata nu. Na dala masama a apia satiman a watu a mamakapamaguntul sabap sa da nu itagu sa ginawa su kinauma nu sinugu nu Kadenan.”

Su Kinapamugaw nu Isa al-Masih kanu manga Padagang lu kanu Suti a 'Bpagagaman

(Mataya 21:12-17; Markus 11:15-19; Yuhan 2:13-22)

⁴⁵Na linemudep su Isa al-Masih lu kanu lama-lama nu Suti a 'Bpagagaman ka pinamugaw nin su manga padagang lu ⁴⁶sa nia nin pidtalu kanilan na “Nakadalem kanu kitab i ‘Su walay ku na walay a 'bpangeni-ngenian' ugaid'a inumbal'u a salag'u manga tanegkawn!”^z

^y 19:36 inibelat'u manga taw lu kanu lalan su manga lambung'ilan Maya ba i adat-betad'u taw lu amaika makauma den su taw a mapulu kanu inged'ilan.

^z 19:46 Ebpun i nia sia kanu Kitab a Inisulat'u Nabi Isayas 56 ayat 7 enggu sia kanu Kitab a Inisulat'u Nabi Yaramias 7 ayat 11.

⁴⁷Na uman gay na 'bpangusiat bu su Isa al-Masih lu kanu Suti a 'Bpagagaman. Na su manga mapulu nu 'bpamangurban enggu su manga gulu nu pangitaban taman kanu 'gkangaunutan nu manga Yahudi na pebpapangilayn nilan i ukit a kaimatay nilan lun. ⁴⁸Ugaid'a dili 'gkasulut ka makapal a benal i manga taw a mindidilimudan lu sa lekanin ka 'bpamakikineg lun taman sa ipedtagu nilan sa ginawa su manga usiatan nin.

Su Kinaisa kanu Isa al-Masih pantag kanu Kawagib'in

(Mataya 21:23-27; Markus 11:27-33)

20 ¹Aden isa a gay a 'bpamandu su Isa al-Masih lu kanu Suti a 'Bpagagaman enggu ibpangusiat'in su pantag kanu Mapia a Tutuma. Na minubay sa lekanin su manga mapulu nu 'bpamangurban enggu su manga gulu nu pangitaban taman den kanu 'gkangaunutan nu manga Yahudi ²sa nia nilan pidtalu sa lekanin na "Edtalu ka kun sa lekami u ngin i kawagib'engka sa kapenggula nengka sa langun nu nia? Entain i minenggay sa leka sa kawagib sa entu?" ³Nia inisumpat'u Isa al-Masih na "Idsan ku bun mambu sekanu. Edtalu nu kun sa laki ⁴u ngintu, su kinapanalawat'u Yahiya na ebpun kanu Kadenan atawa ka ebpun kanu manusia?"

⁵Na mimbibitalai den silan sa nia pidtalu nu uman i isa na "Amaika nia tanu edtalun i ebpun sa Kadenan na idsa nin sa lekitanu u ngintu ka da tanu palitiayi su Yahiya. ⁶Ugaid'a amaika nia tanu menem edtalun i ebpun sa manusia, na pamalantayn tanu sa watu nu langun nu taw a nia sia kagina 'bpaginugutan nilan i nabi su Yahiya."

⁷Kagina ka maitu na nia nilan nakasawal na "Di nami katawan u endaw ganat su kabpanalawat'in." ⁸Na nia pidtalu nu Isa al-Masih kanilan na "Amaika maitu na di ku bun edtalun sa lekanu u endaw nakabpun su kawagib ku sa kapenggula ku sa langun nu nia."

**Su Pakenalan pantag kanu Patutuludu sa Pamumulanen
a di Kasaligan**

(Mataya 21:33-46; Markus 12:1-12)

⁹Na pidtalu menem'u Isa al-Masih su nia a pakenalan kanu manga taw sa "Aden kun mama a namumulan sa ubas. Na inipatuludu nin kanu manga 'bpangangawid ka linemu sa mawatan a dalepa. Na

naugget i kinambalingan nin. ¹⁰Guna su nauma den su kapegkasabpet na sinemugu sekanin kanu ulipen nin lu kanu pinatuludu nin a 'bpamangangawid ka enggu nin 'gkakua su umun nin kanu pamumulan nin. Ugaid'a pinametay nilan su ulipen taman sa pinauli nilan sa dala nakua nin. ¹¹Na sinemugu menem sekanin 'bpaluman sa ulipen. Na maitu bun ba, pinametay nilan bun su entu enggu pinagkaya nilan pan taman sa pinauli nilan bun a dala nakua nin. ¹²Na sinemugu menem sekanin 'bpaluman sa ulipen. Na su ikatelu a nia a ulipen a sinugu nin na pinakapasangan nilan a benal taman sa inidtug'ilan lu sa liu.

¹³"Na nia nadtalu nu kigkuan kanu pamumulanen a ubas na 'Ngin i mapia a enggulan ku? Nia mapia na nia ku sugun na su wata ku a mama a pinadtaya ka basi pagadatan nilan.'

¹⁴"Ugaid'a endaw i kinailay nu manga 'bpangangawid sa lekanin na mimbibitalai silan sa nia nilan pidtalu kanu uman i isa na 'Sia kanu ka nia den su pebpsusakan, imatayan tanu sekanin ka enggu tanu makua su ipebpsusaka lun a nia.' ¹⁵Na inidtug'ilan lu kanu liu nu pamumulanen a ubas ka inimatayan nilan.

"Na ngin basi i enggulan nu kigkuan kanu pamumulanen a entu? ¹⁶Na lemu sekanin ka pangimatayan nin su manga 'bpangangawid a entu enggu ipatuludu nin sa ped su pamumulanen a entu a ubas."

Guna makineg'u manga taw su nia na nia nilan nadtalu na "Di man isugut'u Kadenan a manggula su entu!" ¹⁷Daka pidtulikan silan nu Isa al-Masih ka inidsa nin kanilan i "Amaika maitu na ngin i maena nu nakadalem a nia kanu kitab a

'Su watu a inendan nu manga panday na walay na entu
ba i nabaluy a balapantag kanu langun na watu
nu walay'?^a

^a **20:17** Ebpun i nia sia kanu Manga Sengal 118 ayat 22 sia kanu Kitab Zabur. Nia nin maena na su watu a nia na nabaluy a mabagel sa langun kanu edsiap-siapan nu udsadan nu walay. Su manga taw kanu entu a timpu na nia nilan ukrit kanu kapembalay nilan na pebpatpasagin nilan su mangasela a watu ka entu ba i 'bpagusalen nilan a kasangkapan sa kapembalay nilan. Dait a mabagel a benal su watu a usalen kanu udsadan nu walay asal'a mabagel bun su langun na walay. Nia ba a ibaratan a pedtalu nu Isa al-Masih na pantag mismu kanu ginawa nin ka sekanin man i nabaluy nu Kadenan a mabagel a udsadan nu lumpukan nu langun nu 'bpamaginugut kanu Kadenan.

18 Na apia entain i makagebpa kanu entu ba a watu na malupet-lupet enggu apia entain menem i kaulugan nu entu ba a watu na matapung-tapung.”

Su Pantag kanu Kapembayad sa Buwis

(Mataya 22:15-22; Markus 12:13-17)

19 Na su manga gulu nu pangitaban enggu su manga mapulu nu ’bpamangurban na kiugan nilan semigkem su Isa al-Masih sa kanu entu ba a kutika kagina naimamanan nilan i silan i pedtumbuken nu Isa al-Masih kanu entu a pakenalan nin. Ugaid’a ’gkagilekan silan kanu madakel a taw.

20 Guna su maitu na nangilay silan sa mapia a timpu sa kadulat’ilan kanu Isa al-Masih tembu sinemugu silan sa namagigiling sa senep sa atay i kapagidsa nin ka enggu nilan kadulatan kanu kangadtalu nin asal’a makapalad’ilan kanu ’gkasaligan nu gubilnadul. 21 Nia nilan inidsa sa lekanin na “Gulu, katawan nami i su pedtalun nengka enggu su ibpamandu nengka na benal enggu di ka mapambidaya kanu taw. Ibpamandu nengka su lalan kanu Kadenan sia luyud kanu bantang. 22 Na ngintu, wagib sa lekitanu a manga Yahudi i mayad sa buwis kanu Sultan sa Ruma atawa ka dili?”

23 Ugaid’a ’gkatawan bun nu Isa al-Masih su mawag a kahanda nilan. Na nia nin pidtalu kanilan na 24 “Pananggiti aku nu sia sa kuleta a sinsiliu.^b Entain i kipalas sa nia enggu entain i kingala lun?” Na nia nilan inisumpat na “Kanu Sultan sa Ruma.” 25 Daka nia pidtalu nu Isa al-Masih kanilan na “Amaika maitu na inggay nu kanu Sultan su ngin i kanu Sultan enggu inggay nu kanu Kadenan su ngin i kanu Kadenan.”

26 Na da nilan bun kadulati su Isa al-Masih sia kanu kangadtalu nin lu kanu madakel a taw. Nia pan mula na da silan makadtalu ka sangat a nangagaip silan kanu inisumpat’u Isa al-Masih kanilan.

^b 20:24 kuleta a sinsiliu Su kuleta a nia na nia nin ngala na *dinarius*. Nia ba i kuleta nu manga taw sa Ruma kanu entu a timpu. Na su kuleta a nia na pilak enggu inukilan kanu palas’u Sultan sa Ruma. Nia ba i ’bpagusalen nu manga Yahudi sa kapembayad’ilan sa buwis lu kanu gubilnu nu Ruma. Ugaid’a di ’gkalilinian nu manga Yahudi a lusud kanu lumpukan a Parisiyu su kabayad sa buwis kanu Sultan sa Ruma a pendatu kanu dalepa nilan a manga taw a Israil kanu entu a timpu. Na amaika nia makasumpat’u Isa al-Masih kanu idsa nilan i “Dait a mayad sa buwis” na malipunget sa lekanin su manga taw a lusud kanu lumpukan a Parisiyu. Na amaika menem ka nia makasumpat’u Isa al-Masih kanilan i “Di dait a mayad sa buwis” na sigkemen menem sekanin nu gubilnu nu Ruma.

Su Pantag kanu Kambibiag'u Minatay

(Mataya 22:23-33; Markus 12:18-27)

²⁷Na aden manga taw a lusud kanu lumpukan a Sadusiyu a pedtalu sa dala kambibiag 'bpaluman nu namamatay. Na sinupegan nilan su Isa al-Masih ka inidsa nilan lun i ²⁸“Gulu, nia inisulat'u Nabi Musa sa lekitanu na amaika matay su mama a dala makamuliataw kanu kaluma nin na dait a pangaluman nu suled'in su balu nin a entu. Na su mambata nilan na mabaluy a wata nu suled'in a entu a minatay. ²⁹Na aden pitu kataw a edsusuled a mama. Na su kaka sa langun na nangaluma ugaid'a minatay a dala wata nin. ³⁰Daka pinangaluma menem'u ikadua su balu nu kaka nin na minatay bun. ³¹Na maitu bun ba su ikatelu taman sa naibped matay su pitu kataw a edsusuled a dala bun makamuliataw. ³²Nia mauli lun na minatay bun mambu su babay. ³³Na amaika maitu na sia kanu kambibiag 'bpaluman nu namamatay na entain i kikaluma kanu babay a entu? Kagina nagkaluma nin langun su pitu kataw a entu a edsusuled.” ³⁴Nia inisawal'u Isa al-Masih kanilan na “Su manga taw sia sa dunia na mamangaluma enggu pamangaluman. ³⁵Ugaid'a sia sa Mauli a Gay na su manga taw a makatalima kanu uyag-uyag a da taman nin na di den silan mamangaluma enggu pamangaluman. ³⁶Di den silan temala sa kapatay 'bpaluman ka nia nilan den pagidsan na su manga malaikat. Na silan su mabaluy a manga wata nu Kadenan a mimbibiag 'bpaluman. ³⁷Na apia sia kanu kitab sa kanu timpu a lu su Nabi Musa kanu kayu a pegkalaw-kalaw na naamad i aden kambibiag 'bpaluman nu manga minatay sia kanu kinatawag'in kanu Kadenan a su Kadenan a pedsimban nu Ibrahim, Iskak enggu Yakub.^c ³⁸Su namamatay na di den pakasimba kanu Kadenan ka su manga bibiag bu i pakasimba lun kagina silan bu i aden uyag-uyag'in sia kanu Kadenan.”

³⁹Na nia inisumpat'u ped a manga gulu nu pangitaban lu na “Gulu, mapia a benal i pidtalu nengka a nan.” ⁴⁰Na da den ba a entu nakatika lun midsa.

^c 20:37 su Kadenan a pedsimban nu Ibrahim, Iskak enggu Yakub Nia nin maena na apia minatay den sia sa dunia su Nabi Ibrahim, Nabi Iskak enggu su Nabi Yakub na sia kanu adapan nu Kadenan lu sa sulega na bibiag bun silan. Pedsimba pamun silan kanu Kadenan sampay saguna. Ebpun i nia sia kanu Kinaliu 3 ayat 6 sia kanu Kitab Taurat.

Su Idsa pantag kanu Masih

(Mataya 22:41-46; Mataya 23:1-36; Markus 12:35-40)

⁴¹Na su Isa al-Masih menem i minidsa kanilan sa “Panun a entu ka nadtalu nu manga taw i ‘Su Masih^d na tupu nu Daud’? ⁴²Kagina su Daud demun i midtalu sia nakadalem kanu Kitab Zabur i

‘Pidtalu nu Kadenan a Mapulu kanu Mapulu ku i

“Ayan ka sia tampal kanu kawanan ku

⁴³taman sa pasugiuden ku su manga kuntela nengka kanu palad’u ay nengka.” ^e

⁴⁴Amaika su Daud ka nia nin kinatawag kanu Masih na Mapulu na panun basi a entu i kinadtupu nin lun?”

⁴⁵Na sia kanu adapan nu taw a ’bpamakikineg na pidtalu nu Isa al-Masih kanu ’bpamangunut lun i ⁴⁶“Pangingati nu su manga gulu nu pangitaban a malilini lemambung^f kanu kapendadalakaw nilan asal’a kapagadatan silan nu manga taw lu kanu manga padian. Na nia nilan kiugan na makapagagayan silan lu kanu ’bpagagayanan nu manga mapulu lu kanu manga pedsambayangan tanu a manga Yahudi enggu lu kanu manga pegkakanduli. ⁴⁷Na ’bpamagakalan nilan su manga balu a babay asal’a maakup-akup’ilan su manga kaaden nu entu a manga balu. Na ’bpangeni-ngeni silan sa malendu asal’a makapailay nilan i balaagama silan. Na silan ba a entu i makatalima sa labi lawan den i kapasang’in a kasiksan.”

Su Tidtu a Edsakat

(Markus 12:41-44)

21 ¹Na guna tengab su Isa al-Masih na nailay nin su manga kawasa a ’bpagulug sa edsakat lu kanu ’bpagulugan sa kuleta kanu Suti a ’Bpagagaman. ²Na nailay nin bun su miskinan a balu a babay a ’bpagulug

^d 20:41 **Masih** Su kadtalu a Masih sa basa a Hibru na *mashiach* a nia nin maena na *binubusan sa lana* kagina sia kanu adat-betad’u manga Yahudi na su ’gkapamili nu Kadenan a endatu, ’bpangurban atawa ka nabi na pembubusan sa lana su ulu nin sa tanda a pedsanganan sa bagel. Madakel pan i kasabutan tanu makapantag kanu Masih sia kanu *Maena nu Mangadalem a Kadtalu kanu Kitab* a mailay kanu kapupusan nu nia a kitab.

^e 20:42-43 Ebpun i nia sia kanu Manga Sengal 110 ayat 1 sia kanu Kitab Zabur.

^f 20:46 **malilini lemambung** Su manga gulu nu pangitaban na ’gkatusan silan a gulu sia kanu suga nu lambung’ilan. Na sia sa adat-betad’ilan na amaika su taw a nakalambung na nia nin maena na dait a pagadatan.

bun sa dua lad a sinsiliu a kuleta.⁸ ³Na nia pidtalu nu Isa al-Masih na “Sabensabenal a pedtalun ku sa lekanu i su miskinan a nia a balu na nia pan madakel i nakaulug’in lu kanu ’bpagulugan sa kuleta kumin kanu langun nilan. ⁴Kagina su inenggay nilan na subela bu nu kakawasan nilan ugaid’a su miskinan a nia na inenggay nin su langun nu kauyagan nin.”

Su Pantag kanu Kagubal’u Suti a ’Bpagagaman

(Mataya 24:1-2; Markus 13:1-2)

⁵Na aden ped a manga taw a pembibitala pantag kanu sangat i kapia nin a manga watu enggu su inenggay nu manga taw a inibpalas kanu Suti a ’Bpagagaman. Ugaid’a nia pidtalu nu Isa al-Masih na ⁶“Aden mauma a timpu a apia satiman na dala mailay nu lun a mamakapamaguntul a watu ka natalatantu i aden gemubal lun su langun nu entu ba.”

Su manga Tanda kanu Gay a Mauli

(Mataya 24:3-14; Markus 13:3-13)

⁷Na inidsan nu ’bpamangunut lun su Isa al-Masih sa “Gulu, kanu i kanggula kanu entu ba enggu ngin i tanda sa manggula den su entu?” ⁸Nia inisawal’u Isa al-Masih na “Pangingati nu i dala makapasibay sa lekanu. Madakel i embuat a nia nilan edtalun na silan su Masih enggu nauma den su Gay na Harikiamat. Ugaid’a da kanu ’bpaginugut sa entu. ⁹Na u makakineg kanu den sa embubunua enggu manga samuk, na da kanu magilek ka nasisita a manggula muna i entu ugaid’a dikena nia nin maena i entu den ba su kabangkit kanu dunia.”

¹⁰Na pidtalu nin pan kanilan i “Embubunua pan su manga bangsa enggu embubunua pan su manga sultan. ¹¹Na maaden su manga linug a sangat i kabagel’in kanu madakel a dalepa enggu maaden bun su kanggutem taman sa temala sa mapasang a sakit su manga taw. Na maaden bun su pakatiawan-tiawan a manggula enggu kangagaipan a manga tanda a makabpun kanu kawang-kawangan. ¹²Unan na kanggula kanu langun nu nia na mangasigkem kanu muna enggu

⁸ 21:2 dua lad a sinsiliu a kuleta Su kuleta a entu a inenggay nu babay na manganaut enggu inumbal sa tumbaga. Isa i entu kanu manga kuleta a sinsiliu nu manga taw sa Ruma a inusal’u manga Yahudi kanu entu a timpu. Mababa sa langun i alaga nu entu a kuleta.

Luk 21

pamungkaidanan kanu. Ipalad kanu lu kanu walay a pedsambayangan nu manga Yahudi taman sa ipabilanggu kanu. Na ipalad kanu bun kanu adapan nu manga sultan enggu kanu manga gubilnadul sabap sa laki. ¹³Na sabap sa entu na makadsaksi kanu kanilan pantag sa laki. ¹⁴Kagina ka maitu na di nu den 'bpelidui sa ginawa i kapagadil'u sa kapaninideg'u kanu ginawa nu ¹⁵ka saki demun i temutulu sa lekanu enggu menggay sa ilemu u ngin i dait a edtalun nu. Na dala makagaga edtingega sa lekanu atawa ka matu sa lekanu. ¹⁶Na su manga lukes'u, manga suled'u, su manga pagali nu atawa ka su manga pakat'u na ipalad kanu nilan kanu manga kuntela nu enggu paimatayan nilan su ped sa lekanu. ¹⁷Na sabap sa laki na kabensian kanu nu langun nu taw. ¹⁸Ugaid'a saki i mataw sa lekanu, na apia salias kanu buk'u na da mabinasa lun. ¹⁹Na sia kanu katigkel'u na malipuas kanu."

Su Kabinasa kanu Awrusalim

(Mataya 24:15-21; Markus 13:14-19)

²⁰Na pidtalu pamun nu Isa al-Masih i "Amaika mailay nu den su Awrusalim a nabalibet den na manga sundalu na katawan nu den i mangagan den su kabinasa lun. ²¹Na su lu sa Yudia na dait a mamagayas den silan malalaguy lu kanu manga palaw. Na su langun menem'u lu kanu siudad na mamangawa den silan. Na su lu kanu 'bpangangawidan na di den lemudep kanu siudad ²²kagina entu den ba su manga gay a tidtu-tidtu a kasiksan ka lu den ba matuman su langun a kadtalu a inipayag sia kanu kitab. ²³Na duan-duan nin den su manga babay a magingay enggu papedesusu sa wata kanu entu ba a manga timpu ka su manga taw na temala den sa mapasang a kamalasyon enggu su lipunget'u Kadenan na makatingguma kanu nia ba a manga taw. ²⁴Na aden mamamatay na pali, su ped menem na masigkem taman sa madtapik lu kanu ped a manga dalepa. Na su Awrusalim na dakudaken den nu manga taw a dikena-Yahudi taman kanu timpu a kapupus'u kutika a inenggay nu Kadenan kanu manga taw a dikena-Yahudi.

Su Kauma nu Kaka nu Manusia

(Mataya 24:29-31; Markus 13:24-27)

²⁵"Na maaden su manga masela a tanda a manggula sia kanu senang, sia kanu ulan-ulan enggu sia kanu manga bitun. Na mabulibug enggu

kagilekan su langun nu bangsa sia kanu liwawaw na dunia sabap kanu dagus'u lagat enggu su kapendedsa nu bagel. ²⁶Na mangalunguk sa gilek'ilan su manga taw sa kapagitung'ilan kanu pakatingguma sia sa liwawaw na dunia kagina su langun nu aden bagel'in lu sa kawang-kawangan na mangakuyung den. ²⁷Entu pan ka mailay su Kaka nu Manusia a lu makasaleta kanu gabun a makauma sia sa dunia. Na mailay nu taw su kabarakat'in enggu su sigay nin. ²⁸Na amaika lemudsu den manggula su langun nu nia ba na tingada kanu den sa pulu enggu pakabagel'u i manggiginawa nu ka entu den ba i kauma nu kalipuas sa lekanu."

Su Pakenalan pantag kanu Kayu a Igus

(Mataya 24:32-35; Markus 13:28-31)

²⁹Na pidtalu pan nu Isa al-Masih kanilan su nia a pakenalan sa "Gkalendem'u su kayu a igus enggu su manga ped pan a kayu. ³⁰Na amaika mailay nu den i 'bpeleteb menem su laun nin na katawan nu den i mangagan den su kabpanenang. ³¹Na maitu bun ba u mailay nu den i manggula den su langun nu entu ba na katawan nu den i masupeg den su kapendatu nu Kadenan.

³²"Na saben-sabenal a pedtalun ku sa lekanu i natalatantu a di matag makadalung su manga taw kanu nia a timpu taman sa di pan manggula su langun nu entu ba. ³³Na madala den su langit enggu su lupa ugaid'a su kadtalu ku na di madala.

³⁴"Na ingati nu i masimpang kanu nu bilu bangkawat, su kandalangutan enggu su manga lidu na ginawa sa sagugunay a timpu ka basi kauman kanu sa maitu ba. Kagina su kauma nu entu ba a manga gay na di 'gkatekawan a mana bun su litag a pakatekaw demun pebpekas. ³⁵Na makatingguma i entu ba a gay kanu langun nu taw sia sa liwawaw na dunia. ³⁶Ugaid'a pangingat kanu kanu langun nu timpu, ipangeni-ngeni nu i enggan kanu sa bagel sa panun i kalipuas'u kanu langun nu nia ba u makatingguma den ka enggu kanu makaadap kanu Kaka nu Manusia."

³⁷Na uman malamag na 'bpamandu su Isa al-Masih lu kanu Suti a 'Bpagagaman ugaid'a amaika magabi na 'bpeliu sekanin sa Awrusalim ka 'bpelu kanu Palaw nu Ulibus. ³⁸Na uman mapita-pita na madakel a taw i 'bpelu kanu Suti a 'Bpagagaman ka 'bpamakikineg sa lekanin.

Su Katipu kanu Isa al-Masih

(Mataya 26:1-5; Markus 14:1-2; Yuhan 11:45-53)

22 ¹Kanu entu a kutika na pedsiken den su Kanduli nu Pan a Dala Pakembang'in^h a bedtuan bun sa Kanduli nu Kalipuas. ²Na su manga mapulu nu 'bpamangurban enggu su manga gulu nu pangitaban na 'bpangilay sa ukit sa kaimatay nilan kanu Isa al-Masih sa di katawan nu manga taw ka 'gkagilekan silan kanilan.

(Mataya 26:14-16; Markus 14:10-11)

³Saleta mambu na si Yahuda a bedtuan sa Iskalia na inasukan nu Datu na Giadsal, isa bun sekanin kanu sapulu enggu dua a pinamili nu Isa al-Masih. ⁴Na linemu sekanin kanu manga mapulu nu 'bpamangurban enggu lu kanu manga mapulu nu pedtameng kanu Suti a 'Bpagagaman ka pinagitung'ilan u panun i katipu nin kanu Isa al-Masih lu kanilan. ⁵Na napia a benal i ginawa nilan sa entu taman sa pibpasadan nilan si Yahuda sa enggan nilan sa kuleta. ⁶Na minayun mambu si Yahuda sa kanu entu taman sa linemudsu den mambu sekanin mangilay sa mapia a kutika a katipu nin kanu Isa al-Masih sa da gaid makailay lun.

(Mataya 26:17-25; Markus 14:12-21)

⁷Na kanu gay a kapegkan kanu pan a dala pakembang'in enggu su gay a dait a kapegkurban sa manguda a bili-bili a Kanduli nu Kalipuas ⁸na sinugu nu Isa al-Masih si Pitru enggu si Yuhan sa nia nin pidtalu kanilan na "Ganat kanu den ka pagadil kanu sa pegken tanu kanu nia a Kanduli nu Kalipuas." ⁹Na inidsa nilan kanu Isa al-Masih i "Endaw nengka kiugan a makapagadil kami sa entu a Kanduli?"

¹⁰Na nia nin pidtalu na "Nia nu enggula, na kanu kauma nu lu kanu siudad na aden lu mama a madsumbak'u a aden 'bpananggiten nin a binangga a aden ig'in. Na unnt kanu sa lekanin ka endaw i ludepan nin a walay ¹¹na edtalu nu kanu kigkuan kanu walay i 'Ibpagidsa nu Gulu u endaw kun i bilik a kakanan nin kanu Kanduli nu Kalipuas kaped'u

^h 22:1 Su Kanduli nu Pan a Dala Pakembang'in na su kapegkalendem kanu kinalipuas'u Kadenan kanu manga taw a Israil kanu timpu a pinangungulipen silan lu sa Egypt. Madakel pan i kasabutan tanu makapantag sa nia sia kanu *Maena nu Mangadalem a Kadtau kanu Kitab* a mailay kanu kapupusan nu nia a kitab.

'bpamangunut sa lekanin.' ¹²Na ipailay nin sa lekanu su maulad a bilik lu sa pulu a aden den langun-taman nin. Na lu nu den ba adil su pegken tanu."

¹³Na linemu den mambu silan taman sa natun nilan su langun nu entu a mana bun su pidtalu nu Isa al-Masih. Daka inadil'ilan den lu ba su pegken nilan kanu Kanduli nu Kalipuas.

Su Kapegkan kanu Kanduli nu Kalipuas

(Mataya 26:26-30; Markus 14:22-26; Yuhan 13:21-30; 1 Kurintu 11:23-25)

¹⁴Guna su nauma den su kutika nu kakan nilan na nagagayan den su Isa al-Masih enggu su pinamili nin a 'bpamangunut lun. ¹⁵Na nia nin pidtalu kanilan na "Sangat a napanganganay ku i makapamagatuang tanu keman kanu nia a Kanduli sa unan na di aku pan malasay. ¹⁶Na nia ku madtalu sa lekanu na di aku den keman sa maya ba a kanduli taman sa di matuman su maena nu nia lu kanu kapendatu nu Kadenan."

¹⁷Na kinemua su Isa al-Masih sa tagayan a aden ig'a ubas'in ka midsukul-sukul sekanin enggu nia nin pidtalu kanu 'bpamangunut lun na "Kua nu i nia ka pamaginemai nu. ¹⁸Na edtalun ku sa lekanu i iganat saguna na di aku den minem 'bpaluman sa ig'a ubas taman sa di mauma su kutika na kapendatu nu Kadenan."

¹⁹Na kinemua bun sa pan enggu midsukul-sukul sekanin entu pan ka pidtebi-tebi nin ka inenggay nin kanu 'bpamangunut lun sa nia nin pidtalu na "Nia ba su badan ku a ipenggihad ku sabap sa lekanu. Na enggula nu su nia ba a ukit a tademan sa laki."

²⁰Na maitu bun ba i pinggula nin kanu tagayan a aden ig'a ubas'in kanu kinapasad'ilan gemabi ka pidtalu nin i "Su tagayan a nia na nia ba su lugu ku a minalut kanu bagu a kapasadan nu Kadenan a ipatuga sabap sa lekanu. ²¹Ugaid'a ilay nu ka su tempu sa laki na ibpamagatuang tanu bun kanu nia ba a pegkanan. ²²Na su Kadenan i migkahanda sa dait a matay su Kaka nu Manusia ugaid'a duan-duan nin den su taw a tempu sa lekanin." ²³Na nakapamagidsaya silan u entain i makatika sa kanilan enggula sa entu.

Su Badtug sa Langun sia kanu Kapendatu nu Kadenan

²⁴Guna su maitu na mibpapalawa su 'bpamangunut lun u entain kanilan i badtug sa langun. ²⁵Na nia pan pidtalu nu Isa al-Masih kanilan na "Su

manga datu nu manga bangsa na sangat a pendatuan nilan su manga taw nilan. U aden bagel'u 'gkaunutan na nia nilan kalilinian na kagelalan silan sa 'bpananabangan. ²⁶Ugaid'a dikena kanu maitu, nia pan mula na su entain i badtug sa lekanu na dait a ibaba nin i ginawa nin enggu su mapulu menem na dait a mabaluy a panunugun. ²⁷Entain ba man i badtug, su 'bpagagayan kanu lamisan atawa ka su 'bpanalagad? Dikena ba su 'bpagagayan? Ugaid'a saki na kaped aku nu a 'bpanalagad. ²⁸Sekanu na dala aku nu pitasa apia kanu timpu nu kamalasaan ku. ²⁹Kagina ka maitu na ibpagenggay ku sa lekanu su kakamal a mana bun su kinaenggay sa laki lun nu Ama ku ³⁰ka enggu sekanu i maped ku keman enggu minem kanu kandatu ku taman sa magagayan kanu bun kanu manga kulesi ka enggu nu makukum su sapulu enggu dua a tupu nu Israil.

**Su Kinadtalu nu Isa al-Masih pantag kanu
Kakias'i Simiun Pitru sa lekanin**

(Mataya 26:31-35; Markus 14:27-31; Yuhan 13:36-38)

³¹“Seka Simiun, pakikineg ka! Pinangeni nu Datu na Giadsal i batalun kanu nin a mana bun su kapapembayug kanu bantad a pakadsenggaya su matimegas enggu su ukap. ³²Ugaid'a seka Simiun na inipangeni-ngeni ku seka sa di maawa su salig'engka. Na su kasangul'engka 'bpaluman sa laki na seka i mapagkabagel kanu salig'u manga suled'engka sa paginugut.” ³³Na nia inisumpat'i Simiun na “Mapulu, adil aku sa kaunut ku sa leka lu sa bilangguan apia nia nin kaaden i matay aku a kaped'engka.” ³⁴Na nia pidtalu sa lekanin nu Isa al-Masih na “Nia ku madtalu sa leka Pitru na bagu kemuku su manuk a kalasan sa kanu nia bun ba a magabi na makatelu aku nengka makakias sa di aku nengka katawan.”

Su Kapagadil'u 'Bpamangunut kanu Isa al-Masih

³⁵Na nia pan pidtalu nu Isa al-Masih na “Su timpu a kinasugu ku sa lekanu a dala nadtatanggit'u a 'bpanaguan sa kuleta atawa ka apia ngin a taguan, maitu bun i ampis'a ay, na ngintu, migkulang kanu kanu manga nasisita nu?” Na nia nilan nakasumpat na “Dala.” ³⁶Na nia menem pidtalu nu Isa al-Masih kanilan na “Ugaid'a saguna na apia entain i aden 'bpanaguan nin sa kuleta atawa ka apia ngin a taguan na pananggiten nin enggu apia entain i dala kiping'in na 'bpanan nin su lambung'in ka mamasa sa satiman. ³⁷Ka matuman den sa laki su

nakadalem kanu kitab a 'Ilyud sekanin kanu manga taw a dupang,ⁱ ka u ngin man i nakasulat pantag sa laki na matuman su entu.”³⁸ Na nia inisumpat'u 'bpamangunut lun na “Mapulu, ilay ka! Aden den a nia dua timan a kiping!” Na nia menem inisumpat'u Isa al-Masih kanilan na “Telenan tanu pan i nan a bitiala!”

Su Kinapangeni-ngeni nu Isa al-Masih lu sa Palaw nu Ulibus

(Mataya 26:36-46; Markus 14:32-42)

³⁹Na linemiu menem su Isa al-Masih kanu Awrusalim ka linemu kanu Palaw nu Ulibus a mana bun su katatapan a penggulan nin. Na minunut bun sa lekanin su 'bpamangunut lun. ⁴⁰Guna su nakauma den silan lu na nia nin pidtalu kanu 'bpamangunut lun na “Pangeni-ngeni kanu ka enggu di kanu masasat.” ⁴¹Na tinemangka sekanin kanilan sa paidu ka sinemugiud ka nangeni-ngeni ⁴²sa nia nin pidtalu na “Ama ku, amaika mapakay bu sa leka na iawa nengka pan sa laki su kamalasaan^j a nia a pakatingguma sa laki. Ugaid'a apia ka maitu na dikena su kiug'u ginawa ku i kaunutan ka su kahanda nengka i matuman.” ⁴³Daka mibpapayag sa lekanin su malaikat a ganat sa sulega ka pinagkabagel'in su manggiginawa nin. ⁴⁴Na sabap kanu sangat a kapegkalidu na ginawa nin na nangeni-ngeni sekanin sa tidtu-tidtu taman sa minigis su ating'in a mana lugu a pedtagatak kanu lupa.

⁴⁵Na guna sekanin makapasad mangeni-ngeni na mimbalingan lu kanu 'bpamangunut lun. Na nauman nin silan a 'bpamedtulug sabap sa 'gkalidu a benal i ginawa nilan. ⁴⁶Na nia nin pidtalu kanilan na “Nginan ka 'bpamedtulug kanu? Gedam kanu ka pangeni-ngeni kanu ka enggu di kanu masasat.”

Su Kinasigkem kanu Isa al-Masih

(Mataya 26:47-56; Markus 14:43-50; Yuhan 18:3-11)

⁴⁷Na pedtalu pamun su Isa al-Masih na nakauma su madakel a taw a nia nilan naunutan na si Yahuda a isa kanu sapulu enggu dua a pinamili

ⁱ 22:37 Ebpun i nia sia kanu Kitab a Inisulat'u Nabi Isayas 53 ayat 12.

^j 22:42 Su kamalasaan sia na sia sa basa a Grik na tagayan. Bayuk su kinausal lun sia a nia nin maena na kamalasaan.

nin. Na inubay ni Yahuda su Isa al-Masih ka sinium'in.^k 48 Daka nia pidtalu nu Isa al-Masih sa lekanin na "Ngintu, su kinasium'engka kanu Kaka nu Manusia na namba i ukit a kapedtipu nengka lun?"

49 Na guna madsusuliman nu 'bpamangunut lun su 'gkanggula na nia nilan pidtalu kanu Isa al-Masih na "Mapulu, matu tanu?" 50 Na isa kanu 'bpamangunut i tinimbas'in su ulipen nu mapulu sa langun nu 'bpamangurban. Na nia nasugat na su kawanan a tangila nin taman sa nakabpitas su entu. 51 Na pidtalu nu Isa al-Masih kanilan i "Telen kanu san!" Na inipu nin su tangila nu mama na midsambuta demun i kinaulit'u tangila nu mama a entu.

52 Daka nia pidtalu nu Isa al-Masih kanu manga mapulu nu 'bpamangurban enggu su manga mapulu nu pedtameng sa Suti a 'Bpagagaman taman kanu 'gkangaunutan nu manga Yahudi a pedsigkem lun na "Nginan, ribildi aku ka sinemia kanu a minit pan sa manga sundang enggu manga ibpametay sa kasigkem'u sa laki? 53 Uman gay na kaped aku nu bun lu kanu Suti a 'Bpagagaman na di aku nu bun pedsigkemen. Ugaid'a lekanu i nia a kutika a nia pendatu na su kalibutengan."

Su Kinakias'i Simiun Pitru kanu Isa al-Masih
(*Mataya 26:57-58; Mataya 26:69-75; Markus 14:53-54;*
Markus 14:66-72; Yuhan 18:12-18; Yuhan 18:25-27)

54 Daka sinigkem'ilan su Isa al-Masih ka pinananggit'ilan lu kanu tulugan nu mapulu sa langun nu 'bpamangurban. Saleta mambu na pedtatanggunut bun si Pitru ugaid'a lu bu sa mawatan. 55 Daka aden manga taw a minumbal sa tumeg lu kanu luk'u lama-lama nu tulugan nu mapulu sa langun nu 'bpamangurban ka lu ba silan namagagayan kanu ligid'in, na minamung mambu si Pitru magagayan lu ba. 56 Guna sekanin madsusuliman nu isa kanu panunugun a babay na nia nin pidtalu na "Su mama a nia na kaped bun nu taw a nan a nasigkem." 57 Ugaid'a inikias'i Pitru sa nia nin pidtalu na "Bai, di ku sekanin katawan!"

^k 22:47 Su kinasium'u Yahuda kanu Isa al-Masih na entu ba i sinial sa kapedtutulu nin kanu Isa al-Masih kanu manga pedsigkem lun. Mailay i nia sia kanu Mapia a Tutuma a Inisulat'i Mataya 26 ayat 48 enggu sia kanu Mapia a Tutuma a Inisulat'i Markus 14 ayat 44 sia kanu Kitab Injil.

⁵⁸Na da matana-tana na aden menem mama a nakadsima sa lekanin sa nia nin pidtalu na “Isa ka bun kanilan!” Ugaid’a nia pidtalu ni Pitru na “Sabensabenal a dikena aku nilan kaped.”

⁵⁹Na manga sakauras i naipus na aden menem mama a ipedtegel’in i “Natalatantu i su nia a mama na isa bun kanilan kagina taw bun sa Galili.” ⁶⁰Nia pidtalu ni Pitru na “Di ku katawan i pedtalun nengka a nan!” Na pedtalu pamun si Pitru na kinemuku su manuk a kalasan. ⁶¹Na linengian sekanin nu Mapulu a su Isa al-Masih. Na nagkalendem’in su pidtalu nin sa lekanin a “Bagu makakuku su manuk a kalasan na makatelu aku nengka den makakias.” ⁶²Na linemi si Pitru ka sangat a nakapaguguliang sa kinalidu na ginawa nin.

**Su Kinapagumpak kanu Isa al-Masih
enggu su Kinapametay lun**

(Mataya 26:67-68; Markus 14:65)

⁶³Na su manga mama a pedtameng kanu Isa al-Masih na pinagumpak’ilan sekanin enggu pinametay nilan. ⁶⁴Dinapengan nilan su mata nin ka inidsan nilan sa “Amaika seka su Masih na edtalu ka sa lekami u entain i ’bpametay sa leka?” ⁶⁵Na madakel pan i pidtalu nilan sa ukit a kapapegkaya nilan lun.

Su Kinadsaksi nu Isa al-Masih

(Mataya 26:59-66; Markus 14:55-64; Yuhan 18:19-24)

⁶⁶Guna su mapita den na su ’bpamangukum a lusud den lu ba su manga mapulu nu ’bpamangurban enggu su manga gulu nu pangitaban na mindidilimudan silan ka pinaadapt’ilan su Isa al-Masih lu kanilan. ⁶⁷Ka inidsan nilan sa “Edtalu ka sa lekami, seka ba su Masih?” Nia nin inisumpat na “Amaika edtalun ku sa lekanu na di kanu bun maginugut ⁶⁸enggu amaika aden idsa ku sa lekanu na di kanu bun semumpat. ⁶⁹Ugaid’a iganat saguna na su Kaka nu Manusia na magagayan kanu tampal sa kawanan nu Kadenan a Barakat sa Langun.” ⁷⁰Na langun nilan na midtalu sa “Amaika maitu na seka ba su Tunggal’u Kadenan?” Na nia nin inisumpat kanilan na “Benal su pedtalun nu a nan.” ⁷¹Nia nilan menem pidtalu na “Di tanu den nasisita i ped pan a amadan ka nakineg tanu demun kanu ngali nin.”

Su Kinaadap kanu Isa al-Masih kanu Gubildadul Pilatu

(Mataya 27:1-2; Mataya 27:11-14; Markus 15:1-5; Yuhan 18:28-38)

23 ¹Daka midtindeg su langun nu mindidilimudan lu ka pinananggit'ilan su Isa al-Masih lu kanu Pilatu. ²Na sinenditan nilan sekanin sa nia nilan pidtalu na "Nasigkem'ami su nia ba a mama a papedsibayn nin su manga taw. Pedsapalan kami nin sa kabayad sa buwis lu kanu Sultan sa Ruma enggu 'bpamagigiling sekanin sa Masih enggu datu."

³Na inidsan sekanin nu Pilatu sa "Seka ba su Datu nu manga Yahudi?" Na nia nin inisawal na "Seka den i midtalu sa nan." ⁴Daka nia pidtalu ni Pilatu kanu manga mapulu nu 'bpamangurban enggu su madakel a taw na "Dala katawan ku a kadupangan nu mama a nia." ⁵Ugaid'a makin nilan bun ipedtegel sa nia nilan pedtalun na "Sia kanu kabpamandu nin na pakasundul'in su manga taw sa kabpangaden sa kasamukan sa lusud'u Yudia, iganat sa Galili taman den sia."

**Su Kinaadap kanu Isa al-Masih
kanu Datu Hirud**

⁶Na guna makineg'u Pilatu su entu na inidsa nin i "Ngintu, taw sa Galili i mama a nia?" ⁷Guna nin katawi i su Isa al-Masih na ebpun kanu dalepa a pegkamalan ni Datu Hirud na inipasigkil'in su Isa al-Masih lu kani Hirud, saleta na kanu entu ba a kutika na lu bun si Hirud sa Awrusalim.

⁸Na sangat a nagalaw si Hirud guna nin mailay su Isa al-Masih kagina nauget'in den 'gkapaginagkay i kailay nin lun sabap sa madakel den i 'gkagineg'in pantag sa lekanin. 'Gkapaginagkay nin i makailay sekanin sa kagaipan a enggalebeken nu Isa al-Masih. ⁹Na pinangingidsan sekanin nu Datu Hirud ugaid'a apia sataga na da sekanin sumpat. ¹⁰Na su manga mapulu nu 'bpamangurban enggu su manga gulu nu pangitaban na makin nilan ipedtegel ibpelalis su kapedsendit'ilan kanu Isa al-Masih. ¹¹Na su Datu Hirud apeg'u manga sundalu nin na pinagumpak'ilan su Isa al-Masih. Na pinambalegkas'ilan sa matinang entu pan ka inimbalingan nilan lu kani Pilatu. ¹²Na kanu entu demun ba a gay na nakabpakat su Datu Hirud enggu su Pilatu a andang a dili 'bpagayun.

Su Kinasugat sa Kawagib kanu Isa al-Masih sa Kapatay

(Mataya 27:15-26; Markus 15:6-15; Yuhan 18:39-19:16)

¹³Na inipatawag'u Pilatu su langun nu manga mapulu nu 'bpamangurban enggu su 'gkangaunutan nu manga Yahudi taman kanu manga taw ¹⁴sa nia nin pidtalu kanilan na "Pinananggit'u sa laki su nia a mama ka pedtalun nu i papedsibayn nin su manga taw. Na pinangingidsan ku sekanin san kanu adapan nu, na dala 'gkailay ku lun a kawagiban sekanin kanu manga ipedsendit'u lun. ¹⁵Na maitu bun si Datu Hirud, da bun nailay nin lun a makawagib sa lekanin. Tembu pinambalingan nin sia sa lekitanu. Nia ba i ilay nu na da nanggalebek'u mama a nia a sabapan a kaimatay lun. ¹⁶⁻¹⁷Na makin palebpadan ku bu sekanin ka paulin ku den." ¹⁸Ugaid'a nia ibpelalis'u manga taw na "Itutuk'engka i mama a nan! Nia ka paliu na si Barabas!" ¹⁹Na si Barabas a nia na nabilanggu sabap kanu kabpagatu nin kanu gubilnu kanu siudad enggu nakapatay sekanin.

²⁰Na kagina ka nia 'gkalinian nu Pilatu na butawanan su Isa al-Masih na inimbitiala nin 'bpaluman su manga taw. ²¹Ugaid'a nia nilan bun ibpelalis na "Itutuk'engka! Itutuk'engka!"

²²Na pidtalu menem 'bpaluman ni Pilatu sa kanu ikatelu den i "Enduken, ngin i kadaluakan a pinggula nin? Dala katawan ku lun a imatay sa lekanin! Na palebpadan ku bu ka butawanan ku den."

²³Ugaid'a makin ibpelalis sa matanug'u madakel a taw i "Dait a itutuk'engka sekanin!" Na su kabpelalis'ilan bu i 'gkakineg. ²⁴Tembu sinugutan den ni Pilatu su kiug'ilan. ²⁵Na pinaliu nin su mama a entu a minatu sa gubilnu enggu nakapatay ugaid'a su Isa al-Masih menem na inipalad'in kanu manga taw a entu sa endaw den i kiug'ilan lun.

Su Kinatutuk kanu Isa al-Masih

(Mataya 27:32-44; Markus 15:21-32; Yuhan 19:17-27)

²⁶Guna su 'bpagiten den su Isa al-Masih kanu pedtutukan lun na nadsumbak'ilan su mama a taw sa Sairin a bedtuan sa Simiun a 'bpagukit lu ebpun kanu 'bpangangawidan. Na sinigkem sekanin nu manga sundalu ka inipapamusay nilan lun su kayu a pinambalawaga a ipedtundug'in bun kanu Isa al-Masih. ²⁷Na madakel i taw a midtatanggunut lun. Na su manga babay na 'bpamanguliang enggu

penggagawan silan kanu Isa al-Masih. ²⁸ Ugaid'a linengian silan nu Isa al-Masih sa nia nin pidtalu na "Sekanu a manga babay sa Awrusalim, na di aku nu 'bpaguliangi ugaid'a nia nu uliangi na su ginawa nu enggu su manga wata nu ²⁹ka pakauma den su gay a edtalun nu manga taw i 'Sangat den i kapia nin kanu manga babay a bayas atawa ka dala pan embabata enggu dala pan makapasusu.' ³⁰ Ka nan den ba su kutika a

'Edtalun nu taw kanu manga palaw i

"Tambaki kami nu den"

enggu edtalun nilan kanu bakulud i

"Ipagena kami nu den." ^l

³¹ Kagina amaika penggulan nilan i nia kanu kayu a bibiag pamun na labi lawan den kanu kayu amaika 'gkagangu den."^m

³² Na aden bun dua kataw a mama a dupang i pidtapik'ilan bun lu ka enggu nilan kaimatayan kaped'u Isa al-Masih. ³³ Na guna silan makauma kanu dalepa a bedtuan sa Takulab a Ulu na initutuk'ilan kanu kayu a pinambalawaga su Isa al-Masih kaped'u dua kataw a entu a dupang. Na su sakataw na tampal kanu kawanan nu Isa al-Masih enggu su sakataw menem na tampal kanu biwang'in. ³⁴ Na nia pidtalu nu Isa al-Masih na "Ama ku, ampun ka su manga taw a nia ka natalatantu i di nilan 'gkatawan u ngin i penggulan nilan a nia." Na pimbad-bad'ilan su manga balegkas'in sa ukit a kinambunuta.

³⁵ Na su manga taw lu a 'bpamedtindeg na 'bpamedtulik bu. Saleta na su 'gkangaunutan nu manga Yahudi na 'bpagumpaken nilan su Isa al-Masih sa nia nilan 'bpamedtalun na "Ibpelipuas'in kun su ped a taw. Na amaika sekanin su Masih a pinamili nu Kadenan na ilipuas'in su ginawa nin." ³⁶ Na 'bpagumpaken bun sekanin nu manga sundalu enggu 'bpagenggan nilan sa madsem a makalangut ³⁷ sa nia nilan pedtalun na "Amaika seka su Datu nu manga Yahudi na ilipuas'engka su ginawa nengka." ³⁸ Na aden inibetad'ilan a karatula lu kanu pulu nu ulu nin a nia lun nakasulat na "Nia ba su Datu nu manga Yahudi."

³⁹ Na isa kanu manga mama a entu a dupang a initutuk i pinagumpak'in su Isa al-Masih sa nia nin pidtalu na "Dikena ba seka

^l 23:30 Ebpun i nia sia kanu Kitab a Inisulat'u Nabi Husia 10 ayat 8.

^m 23:31 Su nia a ayat na nia kapegkatuntay lun nu ped a alim na su kayu a bibiag pamun na iniupaman kanu Isa al-Masih enggu su kayu menem a 'gkagangu den na iniupaman menem kanu manga taw a Yahudi.

su Masih? Ilipuas'engka su ginawa nengka apeg'ami." ⁴⁰ Ugaid'a dinaway sekanin nu kaped'in sa nia nin pidtalu na "Nginan, di nengka ipegkagilek su Kadenan? Pagidsan ta bun sekanin a pedsiksan. ⁴¹ Na sabap kanu manga kadupangan a pinggula ta na wagib bun sa lekita su nia a kasiksan ugaid'a su mama a nia na dala pinggula nin a mawag."

⁴² Daka nia nin pidtalu kanu Isa al-Masih na "Isa, 'gkalendem aku bu amaika endatu ka den." ⁴³ Na nia inisumpat'u Isa al-Masih sa lekanin na "Sabensabenal a edtalun ku sa leka i saguna bun ba a nia na maped aku nengka lu sa sulega."

Su Kinapatay nu Isa al-Masih

(Mataya 27:45-56; Markus 15:33-41; Yuhan 19:28-30)

⁴⁴ Na guna su mangagan den maudtu na nakatekaw demun migkalibuteng kanu lusud'u inged taman sa ikatelu a uras sa malulem ⁴⁵ ka migkalibuteng su senang. Na su kurtinaⁿ nu Suti a 'Bpagagaman na naupak sa luk. ⁴⁶ Saleta mambu na nakalalis su Isa al-Masih sa matanug sa "Ama ku, ipalad ku den sa leka su ngiawa ku." Na entu pan ka napandus su napas'u Isa al-Masih.

⁴⁷ Guna mailay nu kapitan nu sundalu su entu a nanggula na napugi nin su Kadenan sa nia nin nadtalu na "Sabensabenal a ikelas i mama a nia." ⁴⁸ Na guna mailay nu manga taw a nangalimud lu a 'bpagilay kanu entu ba a 'gkanggula na namanguli silan a 'gkapanampak'ilan su laleb'ilan sa kapegkalidu na ginawa nilan. ⁴⁹ Na su langun nu nakakilala kanu Isa al-Masih enggu su manga babay a minunut lun ganat sa Galili na pedsandeng sa lekanin. Na nailay nilan su langun nu entu.

Su Kinakubul kanu Isa al-Masih

(Mataya 27:57-61; Markus 15:42-47; Yuhan 19:38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Na aden Yahudi a mama a taw sa Arimatia a bedtuan sa Yusup. Matidtu sekanin enggu ikelas. Isa bun sekanin a 'bpagangat kanu kandatu nu Kadenan. Na apia isa sekanin kanu 'bpamangukum lu na dala sekanin makaayun kanu kinaimatay kanu Isa al-Masih. ⁵² Na linemu kani Pilatu ka pinangeni nin su bangkay nu Isa al-Masih. ⁵³ Daka

ⁿ 23:45 Su kurtina a nia na makapal enggu maulad. Nia ba su papedsenggaya kanu Suti a Bilik enggu kanu Suti sa Langun a Bilik lu kanu Suti a 'Bpagagaman.

inibaba nin su bangkay nu Isa al-Masih ka pinutus'in sa mapia a ginis ka inikubul'in lu kanu da pamun kakubuli a liningkaban a watu a mana takub. ⁵⁴Na su entu a gay na Gay na Kabpagadil'u manga Yahudi ka 'gkauma den su Gay nu Kabpangintelenen nilan.

⁵⁵Su manga babay a entu a minunut kanu Isa al-Masih ebpun sa Galili na midtatanggunut silan kanu Yusup ka inilay nilan u endaw ipegkubul su Isa al-Masih enggu panun i kapegkubul kanu bangkay nin lu. ⁵⁶Entu pan ka minuli silan ka nagadil silan sa embalang-balang a mamut a lana a ipedsapu kanu bangkay. Na guna mauma su Gay nu Kabpangintelenen na nangintelenen pan silan sia luyud kanu inisugu sia kanu kitab.

Su Kinapambibiag kanu Isa al-Masih

(Mataya 28:1-10; Markus 16:1-8; Yuhan 20:1-10)

24 ¹Na kanu mapita-pita demun kanu gay nu Akad^o na linemu su manga babay kanu kubul a pinananggit'ilan su manga kamutan a pinagadil'ilan. ²Na nia nilan nauman na naawa den su watu a masela a inipintu kanu kubul. ³Daka linemudep silan ugaid'a da nilan den mailay lu su bangkay nu Mapulu a su Isa al-Masih. ⁴Na gagalu na kapegkagaip'ilan kanu entu na nakatekaw demun i aden nakatindog kanu ubay nilan a dua kataw a mama a pedsigay i balegkas'ilan. ⁵Na sabap kanu gilek'ilan na nakabpatumeng silan. Na nia pidtalu nu dua kataw a entu a mama na "Enduken ka 'bpangilayn nu i taw a bibiag sia kanu namamatay? ⁶Na da den man sia sekanin ka pinambibiag den 'bpaluman. Nia nu tademi na su pidtalu nin sa lekanu kanu lu pan sekanin sa Galili a ⁷'Su Kaka nu Manusia na makapalad lu kanu manga taw a baladusa taman sa makatutuk sekanin lu kanu kayu a pinambalawaga ugaid'a embibiag sekanin kanu ikatelu nin gay.' " ⁸Na entu pan ka nagkalendem'u manga babay su entu a kangadtalu nu Isa al-Masih.

⁹Na minuli silan ka pinanudtul'ilan kanu sapulu enggu isa a pinamili nu Isa al-Masih taman kanu langun nu ped'ilan su entu a nanggula.

¹⁰Na su namanudtul a entu kanilan a manga babay na si Mariam a taw sa Magdala, si Yuhana enggu si Mariam a ina ni Yakub enggu su manga ped pan a manga babay a naped'ilan. ¹¹Ugaid'a nia nilan lun kataw

^o 24:1 Akad Sia sa basa a Grik na muna-muna a gay nu sakapadian. Sia kanu adat-betad'u manga Yahudi na Akad su entu.

na dikena benal su entu tembu da nilan paginuguti su manga babay a entu. ¹²Ugaid'a si Pitru na nalalaguy lu kanu kubul'u Isa al-Masih. Na dinemukum semiling kanu kubul na nia nin bu nailay lu na su unung a mapia a manga ginis. Na minuli sekanin a sangat a 'gkagaip kanu entu a nanggula.

Su Kinabpapayag'u Isa al-Masih kanu Dua Kataw a 'Bpamangunut lun
(Markus 16:12-13)

¹³Kanu entu bun ba a gay na aden dua kataw a 'bpamangunut bun kanu Isa al-Masih i 'bpelu sa dalepa a Imaus, manga sapulu enggu isa kakilumitru i kawatan nin sa Awrusalim. ¹⁴Na sia kanu kabpelakaw nilan na 'gkambitala nilan su entu ba a nanggula. ¹⁵Na gagalu na kapembitala nilan enggu kapebpalawa nilan na minubay kanilan su Isa al-Masih ka minunut kanilan lemakaw. ¹⁶Na 'gkailay nilan bun sekanin ugaid'a di nilan 'gkakilala. ¹⁷Nia pidtalun nu Isa al-Masih kanilan na "Ngin i pembitalan nu a nan?" Na mibpalen silan a 'gkangalidu i ginawa nilan. ¹⁸Si Kliupas a isa kanu dua kataw a entu i midtalun kanu Isa al-Masih sa "Mana seka bu i mindadalakaw sa Awrusalim a da makataw kanu nanggula a nia kanu namakapila gay pamun a nia?" ¹⁹Inidsa nu Isa al-Masih i "Ngin i entu ba a nanggula?" Na nia nilan lun inisumpat na "Su nanggula nu Isa a taw sa Nasarit, nabi sekanin enggu su kangadtalu nin enggu su manga penggalebeken nin na barakat sia kanu adapan nu Kadenan taman den kanu manga taw. ²⁰Na inipalad sekanin nu manga mapulu nu 'bpamangurban enggu su 'gkangaunutan asal'a masugat sekanin na kawagib sa matay taman sa inipatatutuk'ilan man sekanin kanu kayu a pinambalawaga. ²¹Sekanin pan menem i inam'ami sa kapambaya-baya kanu Israil. Na nakatelu gay den saguna su entu a nanggula. ²²Nagaip kami kanu manga ped'ami a manga babay a linemu kanu kubul'in kagina mapita ²³ka nia nilan pedtalun na dala nilan den mailay lu su bangkay nin. Pidtalun nilan pan sa kinauli nilan i pibpayagan silan nu manga malaikat a midtalun sa bibiag su Isa. ²⁴Na linemu bun kanu kubul su ped kanu manga tagapeda, na maitu bun ba kanu manga babay a entu i nadtalu nilan, da bun nailay nilan a bangkay."

²⁵Daka nia pidtalun nu Isa al-Masih kanilan na "Ngin den a kada na akal i lekanu a nan, nginan ka malegen kanu a benal papaginuguten kanu langun nu kadtalu nu manga nabi? ²⁶Dikena ba su Masih na nasisita

a mokit kanu entu a manga kamalasaran bagu sekanin badtugen nu Kadenan?”²⁷ Na pinatuntayan nu Isa al-Masih kanilan u ngin i nakadalem kanu langun nu manga kitab pantag sa lekanin iganat kanu Kitab a Inisulat’u Nabi Musa taman den kanu ped a nakasulat’u manga nabi.

²⁸ Guna su pakasiken den silan kanu dalepa a pebpawangan nilan na matatig na pedtalus ’bpelakaw su Isa al-Masih. ²⁹ Ugaid’a pinabpalen nilan ka pinangeni nilan sa lekanin i “Sia ka, ka unut ka sa lekami ka pedsukilep den enggu pegkagabi den.” Na minunut mambu sekanin kanilan.

³⁰ Na guna su ’bpamegkan den silan kanu lamisan na kinemua sekanin sa pan ka midsukul-sukul enggu pinugi nin su Kadenan entu pan ka pidtebi-tebi nin ka inipangenggay nin kanilan. ³¹ Daka entu pan ba ka nakilala nilan sekanin. Ugaid’a natekaw demun sekanin nalangiap. ³² Na nia nadtalulu nu uman i isa kanilan na “Apidtun pan besen ka mapia gaid i ’gkanggiginawa ta sa kanu kapembitala nin sa lekita lu sa lalan enggu su kapapedtuntay nin kanu nakadalem kanu kitab.”

³³ Na guna su maitu na midtagad-tagad silan embalingan sa Awrusalim. Na nauman nilan su sapulu enggu isa a ’bpamangunut kanu Isa al-Masih enggu su langun nu manga ped’ilan a mindidilimudan lu ³⁴ a pembibitalan nilan i “Benal a mimbibiag ’bpaluman su Mapulu, napailay sekanin kani Simiun Pitru.” ³⁵ Na pinanudtul bun mambu nu dua kataw a entu su nanggula nilan lu sa lalan enggu panun i kinakilala nilan kanu Isa al-Masih kanu kinadtebi-tebi nin sa pan.

Su Kinabpapayag’u Isa al-Masih kanu ’Bpamangunut lun

(Mataya 28:16-20; Markus 16:14-18; Yuhan 20:19-23;

Su Manga Pinggalebek 1:6-8)

³⁶ Na gagalu nu kapembibitala nilan kanu entu na nakatekaw demun edting su Isa al-Masih lu kanu pageletan nilan sa nia nin pidtalu kanilan na “San sa lekanu su kalilintad.” ³⁷ Na nakeduan silan enggu sangat a nangagilekan ka nia nilan lun kataw na pimbuatan silan na manginggilek. ³⁸ Daka nia pidtalu nu Isa al-Masih kanilan na “Nginan ka nakeduan kanu? Nginan ka di kanu gaid pakapaginugut sa mimbibiag aku? ³⁹ Ilay nu ba i lima ku a nia enggu ay ku, benal man a saki i nia. Ami aku nu ba enggu edsusuliman aku nu ka su manga aluak na dala sapu nin enggu dala tulun nin ugaid’a saki na aden sapu nin enggu tulun nin.”

⁴⁰Na guna nin madtalu su entu na inipailay nin kanilan su lima nin enggu su ay nin. ⁴¹Na gagalu nu kapegkapia na ginawa nilan enggu kapegkagaip'ilan a di pamun gaid silan pakapaginugut sa entu na minidsa su Isa al-Masih sa "Aden san makan?" ⁴²Na inenggan nilan mambu sa pinagiaw a seda. ⁴³Na kinua nin ka lu nin bun ba kinan kanu kasangulan nilan.

⁴⁴Daka pidtalu nin kanilan i "Nia den ba su pidtalu ku sa lekanu kanu nangaipus a gay a kapedtatagapeda tanu a su langun-langun na nakadalem kanu Kitab a Inisulat'u Nabi Musa pantag sa laki maitu bun su inisulat'u ped pan a manga nabi taman den kanu Kitab Zabur na natatalanged man a matuman su entu." ⁴⁵Daka inenggan nin silan sa katuntay kanu ngin i nakadalem kanu kitab ⁴⁶enggu pidtalu nin kanilan i "Nakadalem kanu kitab i dait a mokit sa kamalasaan su Masih taman sa matay sekanin ugaid'a embibiag sekanin 'bpaluman kanu ikatelu nin gay ⁴⁷enggu sia makanggulalan kanu ingala nin na dait a ibpangusiat su kadtaubat enggu su kaampun kanu kabaladusan iganat sa Awrusalim taman den kanu langun nu bangsa. ⁴⁸Na sekanu i edsaksi kanu langun nu nia ba. ⁴⁹Palangkapan ku sa lekanu su Suti a Ruh a inibpasad'u Ama ku. Ugaid'a taman sa di pan ipalangkap sa lekanu su entu a kabarakat'u Kadenan na da kanu babaya gemanat sia sa Awrusalim."

Su Kinabpapulu nu Isa al-Masih lu sa Sulega
(Markus 16:19-20; Su Manga Pinggalebek 1:9-11)

⁵⁰Na ulian nu entu na pinangunanan nin silan lemu sa dalepa a Bitani. Na inikayang'in su lima nin ka pinalihalan nin silan. ⁵¹Na gay nin pebpalihala kanilan na pakakayang-pakakayang bun sekanin ka papebpapulun den sekanin sa sulega. ⁵²Na sinimba nilan sekanin entu pan ka mimbalingan silan sa Awrusalim a sangat a 'gkangapia i ginawa nilan. ⁵³Na lalayun silan lu kanu Suti a 'Bpagagaman a pebpugi kanu Kadenan.

Wassalam